

alackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra d jín um ní

Obor: D jiny výtvarných um ní

Magisterská diplomová práce

Socha Josef Mauder (1854 Ě 1920)

Vedoucí diplomové práce:

Doc. PaedDr. Alena Kav áková, Dr.

[1]

*sO tom není pochybnosti,
Oe jest lov k stvo en k ctnosti,
teprv k té kde chuti není,
nejlíp dát se na um ní,
kde vzak ctnost se s kumztem pojí,
lov k na vrcholu stojí!
Toho máme p íklad nový
ejhle mistra na Maudrovi,
jeho0 ruka d lá etná
z hlíny díla nesmrtelná.%¹*

¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p ijatá, dopis Josefa Václava Sládka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Josef a Marie Sládkovi, 24.626. 9. 1902, Praha.

PDF Complete

*Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Pod kování

Děkuji Doc. PaedDr. Aleně Kaváčkové, Dr. za vedení této práce, podnětné rady, připomínky a čas, který mi vnovala.

Také bych ráda podkovala Mgr. Kateřině Kuthanové Bednářové z Národní galerie v Praze, PhDr. Daně Stehlíkové, CSc., Zuzanu Vránovou, PhDr. Milenu Seckou, CSc., PhDr. Lubomíru Srzovi, Mgr. Tomázi Kleisnerovi, RNDr. Vítězslavu Kuželkovi a RNDr. Petrovi Velemínskému, Ph.D. z Národního muzea v Praze, Mgr. Kristýnu Zajícovou z Muzea hlavního města Prahy, Mgr. Evě Štáňkové z Galerie hlavního města Prahy a PhDr. Radimovi Vondráčkovi z Uměleckopřemyslového muzea v Praze za vstřícnost a zpřístupnění potřebných exponátů z depozitářských zmíněných institucí.

Na závěr bych chtěla podkovat svým rodičům za finanční a morální podporu, kterou mi poskytli v průběhu celého studia.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Prohlášení

Prohlazuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Všechny údaje, které jsem použila, jsem získala pouze z pramenů a literatury, které jsou uvedeny v seznamech použitých materiálů.

V Brně dne 28. února 2011

Petra Kernová

1. Úvod	5
2. Josef Mauder v tisku a literatu e	9
3. Biografie	18
3.1. Narození, studia a po átky socha ské profese Josefa Maudera.....	18
3.2. Josef Mauder profesorem na c. k. Státní pr myslové –kole v Praze (1883 ó 1911).....	21
3.3. Osobní flivot Josefa Maudera	23
3.4. ĩinnost Josefa Maudera ve IV. t ĩíd ACFJ (1890 ó 1920), v komisích pro posuzování socha ských a restaurátorských projekt	26
3.5. Texty a studie Josefa Maudera publikované v dobovém tisku.....	32
3.6. Záv r flivota Josefa Maudera.....	33
4. ĩinnost Josefa Maudera v JVU	36
5. Za azení socha ské produkce Josefa Maudera do kontextu soudobé plastiky eských zemí	46
6. Tvorba Josefa Maudera v letech 1870 ó 1882. Doba studií na AVU v Praze	57
6.1. Kresby a sgrafita Josefa Maudera.....	60
6.2. Sout fl na socha skou výzdobu Palackého mostu.....	62
6.3. Busta Bernarda Bolzana.....	64
6.4. Sout flní návrh pomníku Karla Havlí ka Borovského pro Kutnou Horu	65
6.5. Vlivy n meckých nazarén na Mauderovu plastiku.....	67
7. Vrcholná tvorba Josefa Maudera v dob jeho p sobení na c. k. Státní pr myslové –kole v Praze /1883 ó 1911/	69
7.1. Socha ská výzdoba hlavního vchodu Muzea Království eského.....	72
7.2. Zakázky na medaile	76
7.3. Slavín ó pantheon na Vy–ehrad /1889 ó 1894/	78
7.4. Socha ská výzdoba hrobky rodiny Tonder , zakázky pro Josefu Náprstkovou	86
7.5. Socha ské práce pro budovu Strakovy akademie v Praze.....	90
7.6. Socha ské práce pro M stskou spo ĩtelnu v Praze	91
8. Pozdní tvorba Josefa Maudera	93
8.1. Pomník Julia Zeyera v Chotkových sadech /1902 ó 1913/.....	93
8.2. Symbolismus v pozdní tvorb Josefa Maudera	100
9. Záv r	103
10. Seznam pouflitých zkratek.....	106
11. Archivní prameny	107
12. Literatura.....	119
13. Summary	130
14. Textové p ílohy	132
15. Obrazové p ílohy	162

1. Úvod

Cílem diplomové práce je rekonstrukce biografie, zdokumentování a zhodnocení umlecké produkce pražského sochaře Josefa Maudera (1854 - 1920). Josef Mauder byl nejen sochařem - praktikem, ale také renomovaným pedagogem, autorem etných umleckých statí, vážným sbíratelem starožitností, v neposlední řadě také básníkem, ilustrátorem a bezesporu vysoce angažovaným člověkem. Pohyboval se v elitních kruzích soudobé společnosti, spolupracoval v několika umleckých spolcích a zasedal v komisích pro nové sochařské projekty ale i restaurátorské práce plastik minulých. Byl profesorem na c. k. Státní průmyslové škole v Praze, členem byl také v české akademii císaře Františka Josefa pro výtvarnou uměleckou tvorbu (dále jen ACFJ), předsedl v umleckém spolku *Jednota výtvarných umělců* (dále jen JVU) a byl členem *Podprůmyslového spolku* při Akademii výtvarných umělců v Praze (dále jen AVU). Proto je práce zaměřena také na podchycení širokého pole umělcova profesního a kulturního působení v době.

Z Mauderovy bohaté písemné pozůstalosti, čítající 2 480 dopisů z let 1873 - 1926,² je zejména to, co byl v českém prostředí významnou osobností kulturního a společenského života. Udržoval styky s generací Národního divadla, se členy tehdejších významných umleckých spolků, s výtvarníky, architekty i spisovateli, kteří představovali podstatný jádro pražské elitní společnosti. Pohyboval se tak v kruzích Vojty Náprstka, Josefa Hlávky, Josefa Václava Myslbeka a dalších.

² Písemná pozůstalost Josefa Maudera byla získána v roce 1940 do literárního archivu Národního muzea, odkud byla později přemístěna do literárního archivu Památníku národního písemnictví, kde je uložena ve třinácti archivních kartónech. Viz Eva Horáková, *Josef Mauder (1854-1920). Soupis osobního fondu*, Praha 1979.

se spisovateli Frantizkem Heritesem a Juliem Zeyerem, s nimiž za dlouhých let nejednou diskutoval o své tvorbě u sebe doma v Ječné ulici v Praze nebo na návštěvách u Heritesa a Zeyera v jihočeských Vodňanech.

Přestože Josef Mauder nepokročil pole své působnosti nad rámec českých zemí, zprostředkovaně udržoval styky s Francií a Ruskem. Na Rusko byla ve smyslu slovanské vzájemnosti orientovaná vlastenecky založená JVU, u jejíhož zrodu Josef Mauder stál.³ Dále byl také v kontaktu s umělci, kteří jezdili za studii do Paříže a jejich prostřednictvím tak prosakovaly nové impulzy do domácího prostředí. Z Mauderových poetických dochovaných sochařských prací a z dosud neprobádané korespondence lze reflektovat jeho kontinuální umlecký vývoj a osobní stanovisko vůči dobovým módním trendům české i světové umlecké produkce.

Výtvarná Mauderových sochařských prací a studií je v současné době uložena v depozitáři Národní galerie v Praze (dále jen NG)⁴ a Národního muzea v Praze.⁵ Další plastiky se nacházejí v depozitáři Muzea hlavního města Prahy (dále jen MMP)⁶ a Galerie hlavního města Prahy (dále jen GMP).⁷ Dochovalo se také mnoho kresebných návrhů, které jsou

³ JVU vznikla osamostatněnou výtvarnou sekci spolku *Umlecké Besedy* a byla ustanovena v dubnu roku 1898. Nepřímo navázala na činnost stejnojmenného českého meckého spolku, který byl založen v roce 1848, jehož hlavním zájmem bylo podporovat české umění, a který svými demokratickými stanovisky tvořil opozici vůči německé *Krasoumné jednotě*. Prvním starostou JVU byl zvolen Josef Václav Myslbek, dalšími členy spolku byli Vojtěch Hynais, Mikoláš Aleš, Václav Brožík, Emanuel Křescenc Liška, František Fieník, Luděk Marold a mnoho dalších. Od roku 1903 vydávala JVU měsíčník *Dílo*. Hlavním zájmem spolku bylo prohlubovat slovanskou vzájemnost, neopouštět hodnoty dosavadních již dosáhnutých výtvarných tendencí, zejména realismu, avšak současně byl plně respektován umělec v individuální přístup k tvorbě. Viz heslo Jednota umělců výtvarných (JUV), in: *Ottův slovník naučný nové doby: dodatky k velikému Ottovu slovníku naučnému*, Praha 2000, sv. 1, díl 3, s. 162. a VVL [Vít Vlnas], heslo Jednota výtvarných umělců v Praze, in: Anděl, Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění I*, Praha 1995, s. 318-319.

⁴ V depozitáři NG je uloženo 42 Mauderových sochařských prací a návrhů, dalších 5 plastik je součástí stálé expozice *Sbírky umění 19. století* v klášteře sv. Jiří.

⁵ V depozitáři NM je uloženo celkem 20 Mauderových sochařských prací.

⁶ V depozitáři MMP se nacházejí 11 sochařských objektů z Mauderovy produkce.

⁷ V depozitáři GMP se nachází jedna Mauderova plastika.

leckoopr myslového muzea v Praze

(dále jen UPM).⁸

Potom je zde řada dalších sochařských prací, o kterých se Mauder zmíňuje ve své korespondenci, ale o nich není známo, kde se nacházejí nebo pro koho byly vytvořeny. Je zřejmé, že Mauder patří mezi velmi produktivní sochaře a bylo by přínosné, kdyby se podařilo i tyto dnes již neznámé plastiky dohledat a komplexně je zařadit do Mauderovy sochařské produkce a uměleckohistorického kontextu. Avšak zmapování veškerého možného materiálu ohledně Mauderovy osobnosti si vyžaduje daleko větší časového rozmezí i rozsáhlejší studie, nežli je v možnostech diplomové práce. Proto se práce zamůže především na taková sochařská díla, u kterých je Mauderovo autorství určeno nebo ho lze na základě znalostí jeho zakázek bezpečně určit, a ke kterým se podařilo dohledat dostatečné množství materiálů. Konkrétní díla jsou časově zařazena do jednotlivých etap Mauderova života, a jsou stylisticky vyhodnocena. Informativními podklady diplomové práce jsou již publikované texty a hesla týkající se Mauderova života a tvorby, avšak klíčovým zdrojem je dobový tisk a především doposud neprobádaná bohatá písemná pozůstatost osobního fondu Josefa Maudera, která se nachází v literárním archivu Památníku národního písemnictví (dále jen LA PNP). V písemné pozůstatosti jsou zachovány Mauderovy osobní a rodinné doklady, několik rukopisů jeho příležitostných verzí,⁹ článků¹⁰ a studií,¹¹ také tisky,¹² fotografie¹³ a rukopisy cizí.¹⁴

⁸ V depozitáři UPM je uloženo celkem 157 Mauderových kresebných skic. Protože se nejedná o náčrty pro Mauderovu plastiku, o většinu kreseb je návrhem sgrafit, nezabývá se tato diplomová práce pro nedostatek svého časového i obsahového rozmezí tímto náčrty blíže.

⁹ *Dívčí slet, Klárko drahá, Od lo se nebe rouchem blankytným, Pevě krásy, pve nhy!, Píse o pouti k bílému domu v zahradě, Siciljanská koleda, Starosicilská koleda* a další.

¹⁰ *Náhrobek Sladkovského, pojednání k výmlounovému návrhu sochy Mistra Jana Husa z roku 1905, Pomník Josefa Mánesa v Praze, Po staletém klidu, V kraji révy, Vrchlický ilustrátorem.*

¹¹ *Emanuel Krescenc Liška, Kamenná pohádka, O Beneš Knípferovi.*

¹² Výstřižky o životě a díle Josefa Maudera a další.

amní jsou součástí pozstalosti je Mauderova korespondence, méně početnou ale neméně hodnotnou je pak korespondence Mauderovy manželky Julie.

První kapitola práce obsahuje kritickou reflexi doposud publikovaných textů a hesel, které se vztahovaly k Mauderově tvorbě nebo jeho životu. Následuje biografie umělce, která určuje časové vymezení kapitol dále. Třetí kapitola pojednává o Mauderově činnosti v JvU, čtvrtá pak reflektuje situaci umělce v českém prostředí, do jehož kontextu je Mauderova tvorba zařazena. Následující kapitoly jsou vymezeny dle jednotlivých etap Mauderova života a chronologicky seřazeny. Pojednávají o uměleckých dílech, která v daném časovém období vznikla a reflektují umělce v přístup k vlastní tvorbě, jež je dále zařazena do celoevropského kontextu. Součástí diplomové práce jsou textové přílohy, které jsou výstižnou reflexí Mauderova osobního a uměleckého života. Podstatnou část práce tvoří obrazové přílohy, jež obsahují fotografie střešních Mauderových sochařských děl a kopie některých významných a obtížně dostupných archivních dokumentů.

¹³ Reprodukce děl Josefa Maudera a fotografie z jeho života.

¹⁴ Poslední verze Julia Zeyera, předklad verze Anatola France *V mém štítí* od Jaroslava Vrchlického, německé předklady verze Elsy Gollerové, cestovní poznámky *Firenze a Turin* od Vojty Náprstka, studie *Dílo V. Levého v chronologické ad* od Karla B. Mádl, autobiografie Ladislava Mlouna a Jana Kotěry, rukopis Mikoláše Alše, kresby Jana Kotěry a Beneše Knüpfera a další.

Josefu Mauderovi nebyla doposud v odborné literatu e v nována v tží pozornost. Informace se vesm s omezují na heslovité zmínky o jeho innosti a hlavních dílech, p i em0 nej ast ji bývají zmi ovány práce vytvo ené pro Prahu, jako nap íklad plastiky na vyzehradském Slavín , Zeyer v pomník v Chotkových sadech a sochy pro budovy Národního muzea, Strakovy akademie a M stské spo itelny. Ob as byla Mauderova osobnost nastín na v souvislosti s jeho p sobením p i ACFJ, v JvU a na c. k. Státní pr myslové zkole v Praze, kdy název zkoly byl nejednou myln zam n n s pojmem *sum l cko-pr myslová zkola*%o

Ve svém lánku *Um ní na zemské jubilejní výstav* ,¹⁵ který byl vydán jezt za Mauderova 0ivota roku 1891, hodnotil Karel B. Mádl Maudera jako socha e realistického ra0ení. Mauderovu socha skou produkci, co do významu pro vývoj eské plastiky, za adil autor stati hned za socha ské práce Josefa Václava Myslbeka, p i em0 ocenil socha v individuální p ístup k tvorb .

Podobn jako Karel B. Mádl, také M. K. apek ve své stati z roku 1894 hodnotil Mauderovu socha skou tvorbu za hodnou stát na p edních místech eské soudobé plastiky, avzak detailn ji se Mauderovými socha skými pracemi nezabýval.¹⁶

Roku 1899 byl Mauder p ipomenut v *Národním albu*¹⁷ jako jeden z nejp edn jzích reprezentant generace eské plastiky, která polo0ila základy pro budoucí socha skou produkci velmi vysoké úrovn . Po studiích v Praze údajn navztívil ateliéry a galerie v zahrani í, odkud se vrátil vyzkolen, aby svou tvorbu

¹⁵ Karel B. Mádl, *Um ní na zemské jubilejní výstav* , *Kv ty XIII*, 1891, s. 707.

¹⁶ M. K. apek, *Um ní*, in: *Jubilejní výstava zemská Království eského v Praze 1891*, Praha 1894, s. 719.

¹⁷ J. Filipi ó A. Häusler, *Národní album: Sbírka podobizen a fivotopis eských lidí prací a snahami vynikajících i zasloufilých*, Praha 1899, s. 151.

mácím prostředí. Ovšem ve kterých ateliérech se Mauderovi dostalo zkolení, není dosud známo.

Avšak ještě téhož roku Jaroslav Kamper ve svém článku pro časopis *Svět* charakterizoval Josefa Maudera jako osobnost, která je pro veřejnost méně známou. Zmínil sochařské práce pro Národní muzeum a Městskou spošitelnu, avšak v tžší pozornost Mauderovy tvorby také nevnoval.¹⁸

Frantšek Xaver Harlas ve svém textu z roku 1911 poukázal na pohybovou vlastnost Mauderových děl.¹⁹ Na sochařovy tvorby především ocenil, že nepodléhá klasickým vzorům. Poté, co se upustilo od striktního dodržování akademických pravidel, se začaly pozvolna otevírat nové možnosti následujícího vývoje sochařství. Harlas zařadil Maudera mezi umělce, kteří sice ještě podléhali vlivům francouzského realismu, ale díky kterým byly připraveny podmínky pro vznik budoucí secesní symbolistní plastiky.

V časopise *Dílo*²⁰ byla Josefu Mauderovi roku 1920 věnována posmrtná vzpomínka. Mauder byl v textu připomenut jako dlouholetý předseda IV. třídy ACFJ a především jako dřívjší starosta a člen slovanšky orientované JUV: *Sochař snílek, básník nejsilnější tam, kde nemusil potlaovat svůj sklon k lyrismu, který nejlépe odpovídal jeho slovanšky nšné povaze.*²¹ Ve stati je alespoň stručně nastíněna sochařská umělecká vývoj od realistické tvorby k poetické form sochařských děl Mauderova pozdního období, detailněji se však text touto problematikou nezabýval.

¹⁸ Jaroslav Kamper, Výstava Jednoty výtvarných umělců (dokončení), *Svět* XXXIII, 1899, č. 50, s. 598.

¹⁹ Frantšek Xaver Harlas, *Sochařství, stavitelství*, Praha 1911, s. 96-97, 128.

²⁰ Kronika. Josef Mauder 1854-1920, *Dílo* XV, 1920, s. 66.

²¹ Tamtéž, cit. s. 66.

pise *Zlatá Praha*²² Josefu Mauderovi v nována nepatrná zmínka Antonína Macka, který jeho osobnost i tvorbu stru n charakterizoval slovy *sromantismus* a *suzavenost*. Autor textu se ale spíše v noval řejnostov medaili s podobiznou zem elého um lce ne0li Mauderov tvorb .

V tzi pozornost Mauderovi v noval Karel B. Mádl v posmrtném vzpomínkovém textu na ádného lena ACFJ. V almanachu,²³ který byl touto institucí ka0doro n vydáván, popsal Mauder v pozvolný kariérní r st jak na poli IV. t ídy ACFJ,²⁴ tak v oblasti socha ské praxe. Mádl také zmínil Mauderovo vzd lání, p i em0 poukázal na nedostatek mo0ností, které se za ínajícímu socha i tehdejší doby v eských zemích nabízely. Mauder navzt voval AVU v Praze, avzak v té dob zkola nem la socha skou speciálku, proto ve svém u ebním programu jezť nezahrnovala socha ský obor. Bez mo0nosti delzího studijního pobytu v cizin musel mladý socha siln poci ovat nedostatek inspirativních vzor a nových impulz . P esto Mádl za adil Maudera mezi socha e inklinující k francouzskému realistickému pojetí plastiky. Uvedl vý et soch z Mauderovy socha ské produkce a neopominul také zmínit p íklady jeho okrajové freska ské a ilustrátorské tvorby. Vývoj Mauderova socha ského tvarosloví vnímal bez záva0ných zlom spíše jako jeden celistvý p ístup k tvorb , kdy st 0ejním východiskem socha e byl akademismus. Maudera za lenil mezi um lce mladzí generace Národního divadla a v jeho plastice si vzímal p edevzím uzlechtilé dekorativn idealizující linie.

²² Antonín Macek, Josef řejnost: Podobizna zem elého Josefa Maudera, *Zlatá Praha* XXXVIII, 1921, . 768, s. 88.

²³ Karel B. Mádl, Josef Mauder, *Almanach eské akademie v d a um ní* XXXIóXXXII, 1922, s. 1156124.

²⁴ ACFJ byla tematicky rozd lena do ty jednotlivých t íd. I. t ída zahrnovala v dy filozofické, státní, právní, společenské, historii a starofitnosti, p i emfl v jejím zájmu bylo prozkoumat vlastenecké památky. Pod II. t ídu pat ily v dy matematické, p írodní, léka ské a zem písne, t ída kladla d raz na fyzikální, p írodov decké a zem písne prozkoumání vlasti. III. t ída se zabývala jazykozpytem a zam ovala se p edev-ím na vývoj a prozkoumání eského jazyka a literatury. IV. t ída se orientovala na eskou krásnou literaturu, výtvarné um ní a hudební skladby. Jejím hlavním zám rem bylo prozkoumat staré eské památky a p stovat domácí um ní. Viz *Almanach eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* I, 1891, s. 75676.

vy plastiky Mádl spat oval v její schopnosti podtrhnout architekturu celku svou noblesou a monumentalitou. Dále autor textu poukázal na skutečnost, že byla Mauderova osobnost v dobovém tisku opomíjena. Příčinou byla absence na výstavách a veřejných soutěžích v době jeho vrcholného tvůrčího období, kdy byl zaneprázdněn profesurou na c. k. Státní průmyslové škole a na práci v ateliéru tudíž nezbyvalo tolik času. Vrcholná sochařská produkce byla vzhledem k předcházejícímu období podstatně nižší, avšak plastika dle Mádl nabyla daleko většího charakteru. Konečně Mauder autor stati reflektoval také jako teoretik, který často přispíval svými texty do soudobých tisků.

Hesla *Ottova slovníku*²⁵ a *Tomanova Nového slovníku eskoslovenských výtvarných umělců*²⁶ vycházela do značné míry ze vzpomínkového textu Karla B. Mádl. Správně reflektovala Josefa Maudera jako profesora na c. k. Státní průmyslové škole v Praze, doplnila základní biografická data a uvedla poměrně obsáhlý výčet sochařských děl. Avšak Mauderova plastika byla hodnocena pouze jako dekorativní součást architektury, která čerpá inspiraci ze souasného francouzského realismu sochařství a podléhá vlivům plastiky Josefa Václava Myslbeka.

Ladislav Šaloun ve svém příspěvku o eském sochařství pro časopis *Dílo*²⁷ z roku 1926 uvedl stručný výčet Mauderových veřejných děl a poukázal na jejich sice emocionálně podloženou ale stále pouze jen dekorativní povahu.

²⁵ Tá [Renáta Tyr-ová], heslo Mauder Josef, in: *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných v domostí*, Praha 2003, sv. 16, s. 1004-1005. Viz heslo Mauder Josef, in: *Ottův slovník naučný nové doby: dodatky k velikému Ottovu slovníku naučnému*, Praha 2001, sv. 1, díl 4, s. 140-141.

²⁶ Prokop Toman, *Nový slovník eskoslovenských výtvarných umělců I*, Praha 2000, s. 114.

²⁷ Ladislav Šaloun, Od Brokoffa k Myslbekovi, *Dílo* XIX, 1926, s. 67-70.

vníku nau něm²⁸ poskytlo ve srovnání se vzpomínkovým textem Karla B. Mádl a hesly Ottova a Tomanova slovníku poněkud komplexnější výčet Mauderových sochařských děl. Dále zde byla také uvedena základní biografická data, která však nepřesáhla dosavadní znalosti o Mauderově životě.

Ani heslo *Nového velkého ilustrovaného slovníku naučného*²⁹ z roku 1931 nepřineslo nové informace o Mauderově umleckém nebo osobním životě. V hesle bylo také chybně uvedeno, že byl Josef Mauder profesorem na umleckoprávní škole v Praze.

Ve výstavě sochařské generace, publikované roku 1935 v *Československé vlastivě*,³⁰ byla o sochaři uvedena jen krátká zmínka jakožto o autorovi sochařské výzdoby hrobky Slavín na Vyšehradě.

V katalogu sbírky českého sochařství z roku 1961 byl Josef Mauder uveden jako málokterý sochař jeho generace na roveň Josefa Václava Myslbeka.³¹ Mauderova tvorba zde nebyla charakterizována pouze jako akademicky pojatá dekorativní součást architektonického celku, nýbrž byly také nově oceněny její symbolistní tendence, které byly demonstrovány na plastikách Zeyerova pomníku v Chotkově sadech.

Václav Procházka ve svém textu z roku 1962 označil Josefa Maudera za reprezentantů architektonického dekorativně pojatého pomníkového sochařství.³² Sochařská raná tvorba dle autora textu vycházela z myšlenky generace Národního divadla, kdy hlavním zájmem umělce bylo dosažení národního sebeuvědomění. U pozdější Mauderovy plastiky si Procházka

²⁸ B. L., heslo Mauder Josef, in: Jan Dvořák (red.) a Rudolf Polz (red.) et al., *Masaryk v slovníku naučném: lidová encyklopedie všeobecných vědomostí IV*, Praha 1929, s. 8146815.

²⁹ *Nový velký ilustrovaný slovník naučný XII*, Praha 1931, s. 3046305.

³⁰ Václav Dřina (red.) a Zdeněk Wirth (red.) et al., *Československá vlastivěda VIII*, Praha 1935, s. 2366237.

³¹ Jaromír Homolka a Václav Procházka, *Sbírka českého sochařství o zámek Zbraslav* (kat. výst.), Praha 1961, s. 869.

³² Václav Procházka, *Sbírka českého sochařství ve Zbraslavském zámku*, Praha 1962, s. 16617.

o akademického socha ství, jeho rámec se socha i dle autora textu nikdy nepoda ilo p ekro it. V p ípad Zeyerova pomníku pak Procházka poukázal na vlivy novoromantizmu, které socha uplat oval ve své pozdní tvorb .

Zatímco Myslbekovo socha ské dílo Vojt ch Volavka ve své monografii³³ z roku 1968 charakterizoval jako novorenesan ní, Mauder v vysoce dekorativní styl vyhodnotil jako novobarokní.

V hesle *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler*³⁴ byla o Mauderovi uvedena zmínka, že byl socha em, medailérem a malí em sgrafit. V textu bylo myln uve ejn no, že se Mauder po svých studiích ve Vídni stal profesorem na pra0ské um leckopr myslové zkole. Krom stru ného vý tu n kterých st 0ejních socha ských d l se detailn ji heslo Mauderovou um leckou tvorbou nezabývalo.

Eva Horá ková ve svém soupise Mauderova osobního fondu³⁵ z roku 1979 také chybn uvedla, že Josef Mauder vykonával profesuru na um leckopr myslové zkole v Praze. V soupise vzak uve ejnila hodnotné informace týkající se socha ova spole enského 0ivota a charakterizovala povahu Mauderovy dochovalé bohaté písemné poz stalosti z let 1866 . 1920.

V p ísp vku Petra Wittlicha uve ejn ném roku 1980 v publikaci *Praha národního probuzení*³⁶ byl Mauder zmín n v souvislosti s p íchodem vliv francouzského realismu, který dle Wittlicha m l mo0nost socha poznat prost ednictvím tvorby Josefa Václava Myslbeka.

Tomáz Vl ek ve své publikaci z roku 1986³⁷ správn uvedl, že byl Josef Mauder profesorem na c. k. Státní pr myslové

³³ Vojt ch Volavka, *eské malí ství a socha ství 19. století*, Praha 1968, s. 241.

³⁴ Eduard Mfa ík, heslo Josef Mauder, in: Ulrich Thieme (red.) ó Felix Becker (red.) et al., *Allgemeines lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart XXIV*, Zwickau 1970, s. 273.

³⁵ Eva Horá ková, *Josef Mauder* (pozn. 2).

³⁶ Petr Wittlich, Socha ství, in: Emanuel Poche ó Dobroslav Líbal et al., *Praha národního probuzení*, Praha 1980, s. 268.

³⁷ Tomá-Vl ek, *Praha 1900. Studie k d jinám kultury a um ní Prahy v letech 1890ó1914*, Praha 1986, s. 303.

prvky pojaté pamětní desce Jaroslava Ermáka a plastikách pro Slavín si vziml vliv soudobého francouzského realismu sochařství, avšak v dekorativních prvcích, na kterých Mauderových sochařských pracích rozpoznal předzvěst budoucí secesní ornamentiky, čímž posunul hranice dosavadního chápání Mauderových děl.

Nadřada Bláhová a Horová v hesle *Nové encyklopedie českého výtvarného umění*³⁸ o Mauderovi rovněž chybně uvedla, že byl profesorem na uměleckoprůmyslové škole v Praze. Avšak kromě výtušných zásadních děl nebo seznámení se s jeho působením na ACFJ a v JUV, autorka hesla konečně také nezapomněla uvést informace o jeho činnosti v dalších uměleckých spolcích. Na Mauderových plastikách Bláhová a Horová demonstrovala vlivy soudobého francouzského realismu sochařství a prvky novoromantické povahy, které se začaly projevovat v závěru Mauderovy sochařské tvorby.

Ve své monografii publikované v roce 2000³⁹ se Petr Wittlich přiklonil k názoru, že Myslbek svými, na kterých skicami, které prozrazují dotek secese, kromě svých děl ovlivnil také tvorbu Josefa Maudera. Dále v textu Wittlich konečně také zmínil, že se u Maudera uilil sochař i Stanislav Sucharda a Frantizek Bílek, přičemž Sucharda měl navštívit c. k. Státní průmyslovou školu v Praze, kde to v případě Bílka byla oproti mylně uvedena škola uměleckoprůmyslová.

V jiném svém textu, který byl uveřejněn roku 2001 v *Dějích českého výtvarného umění*,⁴⁰ Petr Wittlich zdůraznil vliv Josefa Václava Myslbeka na sochaře své generace i na budoucí vývoj české plastiky. Autor textu v Myslbekovi spatřil spojovací látku mezi Prahou a Francií, jehož prostřednictvím

³⁸ NBH [Nadřada Bláhová a Horová], heslo Mauder Josef, in: Anděl a Horová (pozn. 3), s. 494-495.

³⁹ Petr Wittlich, *Sochařství české secese*, Praha 2000, s. 95, 387, 390.

⁴⁰ Petr Wittlich, Sochařství historismu: kult památek, in: Táňa Petrasová (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění III/2*, Praha 2001, s. 127-128.

prost edí pronikat nové impulzy, je0 m ly zamezit nazírání na socha skou tvorbu jednostranným klasicizujícím p ístupem, který v eské plastice do té doby p evládal. Ohledn Mauderovy tvorby se Wittlich omezil pouze na dva jeho projekty, kdy0 zmínil socha ské práce na vyzehradském Slavín a pro Zeyer v pomník v Chotkových sadech, p i em0 plastiky obou projekt chybn ohodnotil jako díla novoromantické povahy.

Jana Moravcová v textu pr vodce expozicí *eského um ní 19. století* z roku 2003⁴¹ rovn 0 uvedla Mauderova socha ská díla do souvislosti se soudobou francouzskou realistickou plastikou a svou pozornost zú0ila na Slavín, Zeyer v pomník a n které dekorativní práce architektonických objekt .

V bec prvním, kdo alespo áste n vycházel z Mauderovy dochované písemné poz stalosti, byl Martin Krummholz ve svém p ísp vku *Ma atka Mauderovi* uve ejn ném roku 2004 v asopise *Um ní*.⁴² P edm tem stati je deset citovaných dopis , které Josefu Mauderovi zaslal socha Josef Ma atka za svého studijního pobytu ve Francii. Krumholc v p ísp vek prohloubil znalosti o esko . francouzských um leckých stycích z doby po átku 20. století, p i em0 autor textu také refleктоval Mauderovo um lecké i spole enské postavení v dobovém kontextu. V p ísp vku bylo správn uvedeno, 0e byl Mauder profesorem na c. k. Státní pr myslové zkole, nikoli na zkole um leckopr myslové. Autor textu áste n rehabilitoval osobnost Josefa Maudera, kdy0 socha e alespo z hlediska jeho spole enského postavení stav l na rove Josefa Václava Myslbeka, jeho0 socha ské produkci byla ve srovnání s Mauderovou tvorbou v nována daleko v tzí pozornost. Na

⁴¹ Jana Moravcová, *eské um ní 19. století ó pr vodce expozicí. Národní galerie v Praze ó zámek Fry-tát, Karviná* 2003, s. 10, 20.

⁴² Martin Krummholz, *Ma atka Mauderovi. P ísp vek ke studiu eskoófrancouzských styk , Um ní LII, 2004, . 2, s. 1696178.*

korespondence autor textu poukázal na skutečnost, že mladý Matka v době svých studií u Augusta Rodina v Paříži více komunikoval s Mauderem než se svým učitelem Myslbekem. Přesto, že Mauder i Myslbek byli členy konzervativního spolku J.V.U., oba udržovali, a už zprostředkovaně nebo přímo, styky s Francií i se sochařem moderního rážení, jako byl Rodin. I když francouzské sochařství zásadně ovlivnilo budoucí vývoj české plastiky,⁴³ Josef Mauder udržoval s Rodinem styky pouze na společenské úrovni. Podle Krummholze tak zůstala Mauderova sochařská tvorba Rodinovou secesně symbolistní plastikou nedotknuta a nepřekročila tak hranice popisného romantizujícího historismu.

V katalogu sbírky *Umění 19. století v letech* publikovaném roku 2009⁴⁴ byl Mauder nadřaděn Blahoslavovi a Horovému hned vedle Myslbeka jako vysoce angažovaný sochař, kterému se podařilo pro svou seberealizaci získat významné zakázky k výzdobě reprezentativních budov a monumentálních pomníkových projektů, ze kterých autorka textu zmínila sochařské práce pro výhledový Slavín. Blahoslavová Horová poukázala na vlivy soudobého francouzského sochařství na Mauderovu plastiku, čímž nepřekročila dosavadní reflexe sochařovy tvorby. Autorka dále srovnává Mauderovu a Myslbekovu společná studijní východiska na AVU v Praze a v sochařské dílně Tomáze Seidana. Oba sochaři se pak mohli stát profesory na uměleckoprávní škole v Praze, což bylo správně uvedeno pouze v případě Myslbekovy učitelství profesury.

⁴³ Zásadní vliv na budoucí vývoj českého sochařství měla pražská výstava Augusta Rodina, kterou v roce 1902 spoluorganizovali Josef Matka se Stanislavem Suchardou. Oba sochaři byli členy spolku S. V. U. Mánes, který byl ve srovnání s J.V.U. daleko více otevřený vůči novému a modernímu přístupu k umělecké tvorbě. Viz Tomáš-Vlček, *Praha 1900. Studie k dějinám kultury a umění Prahy v letech 1890 a 1914*, Praha 1986.

⁴⁴ Naděжда Blahoslavová Horová (ed.), *Umění 19. století v letech: (1790-1910) a malířství, sochařství a užití umění*, Praha 2009, s. 159.

3.1. Narození, studia a počátky sochařské profese Josefa Maudera

Josef Mauder se narodil 1. prosince roku 1854 v Praze do rodiny římskokatolického vyznání a 10. prosince téhož roku byl pokřtěn kaplanem Josefem Thomasem v kostele sv. Jindřicha. Jeho otec Frantizek byl pražským mrazanem a mistrem krejčí, synem (tehdy již zeměleho) pražského vinopalníka Josefa Maudera a (rovněž zeměle) Frantizky rozené Tuškové, pocházející z Dětína. Josefova matka Karolína, narozená v Praze, byla dcerou pražského mrazana a mistra krejčího Josefa Feifara a (toho času již zeměle) Aloisie, rozené Beckerové, z Prahy. (text. p. . . 1) [2]⁴⁵

Josef Mauder měl dva bratry: Jeronýma, jenž v Praze vlastnil zlatnickou firmu a jemuž navrhoval některé zlatnické práce, a Karla, který svému staršímu bratru ve zlatnické firmě pomáhal.⁴⁶ Avšak z dopisu z roku 1900, ve kterém Julius Zeyer projevil Josefu Mauderovi upřímnou soustrast nad ztrátou zeměleho bratra Jeronýma, vyplynulo, že Josef s Jeronýmem nebyli v blízkém kontaktu. (text. p. . . 2)⁴⁷

⁴⁵ LA PNP, fond Mauder, doklady o osobní, kreselní list, perem, jednostranný, sign. kanovník František Janků, opis ze dne 26. 4. 1911, hlavní farní úřad u sv. Jindřicha v Praze.

⁴⁶ Ciborium, *Zlatá Praha II*, 1885, . . 13, s. 162. o Ke zlatnickým pracím Jeronýma Maudera například: *pontifikální kříž*, 1882, zlato, stříbro, drahokamy, korály, smalt, v. cca 2m, reprodukováno: *Zlatá Praha II*, 1885, . . 10, s. 123, *Monstrance*, 1882, zlato, stříbro, drahokamy, smalt, v. 60cm, reprodukováno: *Zlatá Praha II*, 1885, . . 11, s. 134, *Ciborium*, 1882, zlato, stříbro, drahokamy, smalt, email, reprodukováno: *Zlatá Praha II*, 1885, . . 13, s. 164, *Monstrance I*, 1882, zlato, stříbro, drahokamy, smalt, v. 60cm, reprodukováno: *Sv. tožor XXI*, 1887, . . 42, s. 669, *Monstrance II*, 1882, zlato, stříbro, drahokamy, smalt, v. 68cm, reprodukováno: tamtéž. o Všechny zmíněné zlatnické práce byly vytvořeny dle návrhu malíře Bedřicha Wachsmanna u příležitosti padesátiletého státního jubilea papeže Lva XIII. Viz *Zlatá Praha IV*, 1887, . . 51, s. 816.

⁴⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijátá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, oboustranný, sign. Jul. Zeyer, 1. 7. 1900, Lufňany.

voval místní všeobecné gymnázium p i sirot inci u sv. Jana K titele. [3, 4, 5]⁴⁸ Poté ve zkolním roce 1869/1870 úsp zn absolvoval dva p ípravné semestry na c. k. um leckopr myslové zkole p i Rakouském muzeu pro um ní a pr mysl ve Vídni.⁴⁹ Odtud roku 1870 p ezel na AVU v Praze, kde svá studia o osm let pozd ji dokon il. [6, 7, 8]⁵⁰

Spolu0áky a bli0zími p áteli Josefa Maudera se b hem studia na AVU stali malí i Mikoláz Alez, Emanuel Krescenc Lizka, Jakub Schikaneder a Max Pikner. Ve svém vzpomínkovém textu o Emanuelu Krescenci Lizkovi pro asopis *Dílo* se Mauder zmínil o pom rech na AVU, které v dob studií m li možnost oba na této zkole poznat. Mauder kritizoval zejména germanizaci zkoly a nedostatek studijního materiálu. AVU sice vlastnila rozsáhlé sbírky nazarénské malby, avzak v p ípad jiných asových období byla um lecká produkce zastoupena mén nebo také v bec.⁵¹ B hem svých studií na AVU se Mauder seznámil s malí i Josefem Tulkou, Václavem Bro0íkem, Frantizkem ženízkiem, Bohumírem Roubalíkem, Vojt chem Hynaisem, Antonínem Chittussim, Frantizkem Ondrúzkem

⁴⁸ V Mauderov písemné poz stalosti jsou zachovány t i listiny vysv d ení ó ze zimního semestru t etí t ídy z roku 1866, pak ze zimního a letního semestru tvrté t ídy z roku 1867. Viz LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Schul ó Zeugnis, list, zdoben bordurou, tisk i perem, jednostrann , sign. ne ítelná, 22. 3. 1866. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Schul ó Zeugnis, list, zdoben bordurou, tisk i perem, jednostrann , sign. ne ítelná, 18. 3. 1867. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Schul ó Zeugnis, list, zdoben bordurou, tisk i perem, jednostrann , sign. ne ítelná, 27. 7. 1867.

⁴⁹ LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Kunstgewerbeschule des k. k. Österr. Museums für Kunst und Industrie in Wien ó Frequentations ó Zeugnis, list, tisk i perem, jednostrann , 1. 10. 1870.

⁵⁰ Zachovala se vysv d ení z obou semestr prvního ro níku a ze zimního semestru druhého ro níku. Viz LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Academie bildender Künste der Gesellschaft patriotischer Kunstfreunde in Prag ó Zeugnis aus der Elementar ó Zeichenschule und der Vorbereitungs-klasse für die höheren Abteilungen, list, tisk i perem, jednostrann , sign. J. M. Trenkwald (editel), 10. 3. 1871. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Academie bildender Künste der Gesellschaft patriotischer Kunstfreunde in Prag ó Zeugnis aus der Elementar ó Zeichenschule und der Vorbereitungs-klasse für die höheren Abteilungen, list, tisk i perem, jednostrann , sign. J. M. Trenkwald (editel), 19. 7. 1871. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Academie bildender Künste der Gesellschaft patriotischer Kunstfreunde in Prag ó Zeugnis aus der Elementar ó Zeichenschule und der Vorbereitungs-klasse für die höheren Abteilungen, list, tisk i perem, jednostrann , sign. J. M. Trenkwald (editel), 1. 3. 1872.

⁵¹ Josef Mauder, Emanuel Krescenc Li-ka v pam ti druha a p ítele, *Dílo* I, 1903, s. 69-80.

AVU se Mauder učil u malíře Josefa Matyáze Trenkwalda, Jana Swertse a Antonína Lhoty. AVU v té době ještě nezahrnovala sochařský obor, proto Mauder navštívil rovněž sousoší hodiny modelování mimo AVU, v ateliéru sochaře Tomáze Seidana.⁵³

Když v roce 1878 svá studia na AVU úspěšně dokončil, pracoval Josef Mauder v letech 1878 - 1881 již jako samostatný umělec v ateliéru při AVU a od roku 1882 začal tvořit v ateliéru vlastním.⁵⁴

Od počátku sochařské profese se Josef Mauder snažil svá díla prezentovat na uměleckých výstavách. První sochařské práce vystavoval ještě za dob svých studií na AVU v roce 1875, kdy vystavil dnes již neznámé sousoší *Tanec Bakchantek* a plastiku *Lazkujícího satyry*[18].⁵⁵ Poté se účastnil dalších kolektivních výstav pořádaných Krasoumnou jednotou (v letech 1879 a 1881),⁵⁶ Uměleckou besedou (1879)⁵⁷ a Jednotou výtvarných umělců (1899, 1900, 1901).⁵⁸ Roku 1891 byl zastoupen také na Zemské jubilejní výstavě v Praze *bustou*

⁵² Se v něm zmíněnými si Mauder vyměnil několik dopisů, které jsou součástí Mauderovy písemné pozůstalosti. Viz Eva Horáková (pozn. 2).

⁵³ Anděla Horová (pozn. 38).

⁵⁴ LA PNP, fond Mauder, doklady o osobní, Academie bildender Künste in Prag o Zeugnis, list, perem, jednostranný, sign. A. Lhota (editel), 27. 7. 1881. o LA PNP, fond Mauder, doklady o osobní, Frequentations Zeugnis o Academie bildender Künste in Prag, list, perem, jednostranný, sign. F. Sequens, 12. 6. 1883.

⁵⁵ Ott v *slovník naučný* (pozn. 25). o Josef Mauder, *La-kující satyr*, 1875 (datace viz Ott v *slovník naučný* (pozn. 25), tmavě patinovaná sádra, v. 43cm, NG Praha (zakoupeno r. 1922), inv. . P 1004.

⁵⁶ V roce 1879 byl na výstavě ze sochařství zastoupen pouze Josef Mauder. Vystaveny byly sochařovy dnes již neznámé plastiky *portrétního medailonu*, *poprsí malíře Bohumíra Roubalíka* a *skica Eloah*, při které se Mauder inspiroval stejnojmennou básní od Jaroslava Vrchlického. Blíže viz Vilém Weitenweber, Umělecká výstava na flořín II., *Sv tozor XIII*, 1879, . 18, s. 210. o Na výstavě z roku 1881 byl vystaven Mauder v odlitek *pamětní desky Jaroslava Vrchlického*[54], která byla vytvořena pro malíře v rodný dům na Betlémském náměstí v Praze. Viz Vilém Weitenweber, flořínská výstava (Dokončení), *Sv tozor XV*, 1881, . 23, s. 279.

⁵⁷ Vystavena byla Mauderova poprsí *Den a Noc*, která vznikla pro výzdobu fasády Nosticova paláce v Praze Na Příkopě. Viz Vilém Weitenweber, Obdobná výstava Umělecké Besedy, *Sv tozor XIII*, 1879, . 52, s. 622-623.

⁵⁸ Jaroslav Kamper (pozn. 18). o Na výstavě pořádané roku 1900 byla vystavena Mauderova *studie k alegorii Pírodních věd a studie k alegorii Historie a Literatury*[60], které vznikly pro hlavní vstup do Národního muzea, dále pak sochy *Ostražitost I*[89aób], *Ostražitost II*[90aób] a obou *Sv tlonů* – [91, 92], které byly vytvořeny pro Městskou spojitelnou v Praze. Viz Jaroslav Kvapil, Výtvarné umění. Výstava Jednoty výtvarných umělců, *Zlatá Praha XVII*, 1900, . 1, s. 10-11. o Zprávy a poznámky. Výstavy, *Volné směry V*, 1901, . 566, sl. 148.

studií k alegorii Historie a Literatury[60]

ur ené pro hlavní vstup Národního muzea.⁵⁹

3.2. Josef Mauder profesorem na c. k. Státní pr myslové ýkole v Praze (1883 Ě 1911)

Krátce po skon ení studií byl roku 1883 Josef Mauder jmenován profesorem na c. k. Státní pr myslové zkole v Praze, kde vyu oval p edm ty modelování a kreslení.⁶⁰ Funkci u itele zastával do roku 1911, kdy byl snad pro opakované zdravotní problémy nucen vzdát se u itelské profese.⁶¹

B hem svého p sobení na zkole se sna0il Mauder obohatit studijní materiály novými socha skými objekty. Hlavním jeho zájmem bylo nashromá0dit p edlohy antického a renesan ního architektonického dekoru a soudobé zejména francouzské akademické plastiky. Kdy0 byl nap íklad Julius Zeyer v Pa í0i, po0ádal ho Mauder, aby se pokusil sehnat fotografie n kterých soch a bust od Paula Duboise a seznamy prodejných odlitk z Louvru, École des beaux arts, Musée des arts décoratifs, p ípadn od sádrolitc , které by pro zkolu mohl zakoupit.⁶²

⁵⁹ Milena Freimanová (red.), *Um ní na Jubilejní výstav p ed sto lety. NG ó Z G Plze* , Praha 1991, s. 29. ó Josef Mauder, *busta Bernarda Bolzana*, 1881, patinovaná sádra, v. 80cm, NG Praha, inv. . F 149. ó Josef Mauder, *studie k alegorii Historie a Literatury* (vpravo), kolem r. 1887, patinovaná sádra, v. 30cm, – 13cm, h. 17cm, Národní muzeum, inv. . 187 751.

⁶⁰ LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Jährliche personal ó Standestabelle des Prof. Josef Mauder, dvojlist, tisk i perem, oboustrann , 13. 11. 1898. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Jährliche personal ó Standestabelle des Prof. Josef Mauder, dvojlist, tisk i perem, oboustrann , 1899/1900. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Jährliche personal ó Standestabelle des Prof. Josef Mauder, dvojlist, tisk i perem, oboustrann , 3. 12. 1902.

⁶¹ LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Léka ské vysv d ení, list, perem, jednostrann , sign. prof. Thomayer, 29. 4. 1911. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Amtsärztliches Zeugnis ó c. k. policejní editelství v Praze, list, perem, oboustrann , 4. 5. 1911. ó LA PNP, fond Mauder, doklady ó osobní, Cís. král. Místodrfitelství v království eském, list, perem, oboustrann , sign. za c. k. místodrfitele Goll, 11. 8. 1911. ó V roce 1911 byl Mauder zvolen p edsedou IV. t ídy p í ACFJ. Nová funkce s sebou p íná-ela mnoho povinností a nelze proto vylou it, fle se kv li ní Mauder vzdal profesury na c. k. Státní pr myslové –kole. Viz Zprávy o innosti valných shromáfd ní, *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XX*, 1911, . 6, s. 335.

⁶² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. M., 22. 3. 1889, Praha.

slení, který Josef Mauder na c. k. Státní pr myslové zkole vyu oval, navzt vovalo mnoho mladých nadaných socha . Jen z Mauderovy korespondence vyplývá, že se v jeho ateliéru u ili Frantizek Bayer a Frantizek Bílek, dále jeho hodiny navzt voval také Stanislav Sucharda.⁶³ Není však známo, že by Josef Mauder nalezl mezi žáky svého příjímého následovníka. Jeho přípravné kurzy na zkole m ly student m poskytnout pouze základní pr pravu pro navazující seminá e samého socha ského oboru, b hem kterých se a0 postupn formuloval socha v individuální p ístup k tvorb .

Nikde není také žádné zmínky o tom, že by Mauder poskytoval soukromé hodiny socha ství ve vlastním ateliéru. Ve srovnání s Josefem Václavem Myslbekem, jehož socha ský ateliér se co do po tu pomocník a etné socha ské produkce téměř rovnal smanufaktu e%o Mauder v ateliér byl mnohem skromn jzí a v tzina jeho socha ských d l vznikala svépomocí. Proto je pravd podobné, že Mauder žádného příjímého pokračovatele svého socha ského p esv d ení nem l.

⁶³ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Franti-ka Bayera Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, dv strany, sign. Franti-ek Bayer, 9. 1. 1898, Praha. ó And la Horová (pozn. 3), s. 69670. ó Petr Wittlich (pozn. 39).

Po té, kdy získal Josef Mauder profesuru na c. k. Státní prmyslové zkole a byl tak dostatečně materiálně zabezpečen, oženil se 21. prosince roku 1885 s Julií Meergansovou v kostele sv. Štěpána v Praze. (text. p. . 3)[9]⁶⁴ Svědkem jim byl Mauder v celoživotní přítel Julius Zeyer, jak vyplynulo z každoročně zaslaných Zeyerových dopisů s blahopřáními ke svatebním výročí. (text. p. . 4)⁶⁵ Není zřejmé, jestli spolu Mauderovi měli děti a v korespondenci se o možných potomcích nikdo nezmiňuje.⁶⁶ Mauderovi spolu nejdříve bydleli v íní ulici . p. 441/3 na Malé Straně, odkud se roku 1890 přestěhovali do ulice Ječné . p. 513/18 na Novém Městě.⁶⁷ Zde v kruhu svých blízkých přátel prožil společný život, který skončil roku 1912, kdy Julie Mauderová zemřela.⁶⁸

Jezt za Juliina života spolu o nedělních podnikali vycházky Prahou nebo výlety s přáteli do jejího blízkého okolí. Pondělní večery patřily přátelským setkáním u Mauderů v Ječné ulici. Scházeli se zde spisovatelé Jaroslav Vrchlický, Edvard Jelínek, Josef Václav Sládek, Karel B. Mádl, Jiří Karásek ze Lvovic, Jaroslav Kamper, také sestry Marie a Zdenka Kalazovy, malíř Benez Knüpfer, Frantizek Ženízek, Max Pirner, sochař Josef

⁶⁴ LA PNP, fond Mauder, doklady o osobní, konskribní lístek z roku 1885, list, tisk i perem, jednostranný, 31. 12. 1885. o Julie Murgansová se narodila v roce 1855 do římskokatolické rodiny. Viz tamtéž. o V Praze pak Julie absolvovala Městskou vyšší dívčí školu. Viz LA PNP, fond Mauder, doklady o rodinné, Městská vyšší dívčí škola o vysvědčení, list, tisk i perem, jednostranný, 14. 10. 1872.

⁶⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, tři strany, sign. Jul. Zeyer, 19. 11. 1897, Vodňany.

⁶⁶ Kocurová Milina se v dopise adresovaném Julii Mauderové zmínila o svém synovi a záhy pak svou dosud bezdětnou přítelkyni utěšovala slovy: *šPříspěvková rozená Vítová (tu-ím, že jedna z nás s ní chodila do dívčí školy) mla po t ináctiletém bezdětném manželství zdravého hochy, ale Vám bych přála holici kuť* Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o přijatá, dopis Miliny Kocurové Julii Mauderové, 2 dvojlísty, perem, oboustranný, bez signatury, nedatováno.

⁶⁷ *šM j drahý, přijmi moje srdce ně díky za obě gratulace a vyjíždějí paní Julii. Aflbudete přestěhování, tak Vás přepadnem. Zatím nazdar! Tvůj starý Jar. Vrchlický.* Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Jaroslava Vrchlického Josefu Mauderovi, karta, perem, jednostranný, 2. 5. 1890.

⁶⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Karla Václava Raise Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, tři strany, sign. Karel Rais, 29. 11. 1890, Královské Vinohrady.

Antonín Wiehl, Josef Fanta a mnoho

dalších. Do kruhu přátel manželů Mauderových patřila rovněž malířka Zdenka Braunerová, jež byla vdána za jeho intelektuální klima: *sChť la jsem se Vám osobně za laskavé pozvání podívat, ale vidím, že se z domu nedostanu, a tak mi prosím odpustit, že přehlazuji se na Vás ve írek písemně. Vzpomínala jsem často na ty rozkozné večírky u Vás, a přiznávám se Vám, že jste jediný dom v Praze, kam ráda chodím, jediný dom, v něm atmosféra mi připomíná ty milé společenské chvíle v mé drahé Paříži, po nichž se mi zde až někdy k nevydržením stýská.*⁶⁹

V neposlední řadě jezdil k Mauderům také Julius Zeyer, který zejména v době, kdy bydlel v jihovýchodních Vodanech, pobýval u Mauderů často na několikadenních návštěvách. (text. p. . 5)⁷⁰ Josefa Maudera spojoval s Juliem Zeyerem především společný zájem o výtvarné umění a literaturu. Vyměnili si své poznatky a zkušenosti v této oblasti a nejednou si byli vzájemnými kritiky jejich umělecké tvorby. (text. p. . 6)⁷¹ Mauderovi sledovali Zeyerovu tvorbu také v její dramatické podobě a informovali Zeyera v době, kdy byl na cestách nebo ve Vodanech, o úspěších i neúspěších divadelních představení. (text. p. . 7)⁷² Zeyer Mauderovým daroval nejen jeden svazek ze své literární tvorby, jako například *Lásky div, Do u San u, Jana Maria Plojhora, Neklan* nebo *Tankred v omylu*.⁷³ Na oplátku mu

⁶⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o přijaté, dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové, dvojlíst, perem, oboustranně, sign. Zdenka Braunerová, 10. 12. 1896, Roztoky.

⁷⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijaté, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, korespondenční list, perem, sign. Jul. Z., 6. 4. 1897, Vodany.

⁷¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslané, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, perem, tři strany, sign. J. Mauder, 9. 10. 1882, Praha.

⁷² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslané, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, perem, oboustranně, sign. J. Mauder, 3. 10. 1893, Praha.

⁷³ *š í Za příčinou v nování Lásky div, za které znovu v ele Ti d kuju, bylo mi v kruzích známých gratulováno.* Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslané, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, perem, oboustranně, sign. J. Mauder, 10. 11. 1888, Praha. *ó š í Jménem Juliny d kuji p kn za Do u San u, která se nám vzdor zdrcující kritice ve velkém vlasteneckém flurnálu náramně líbila.*

sedících soch pro hlavní vstup do
Národního muzea a jezt mnoho svých dalších sochařských
návrhů. (text, p. 8)⁷⁴

Zeyera a Maudera sbírala také společná záliba ve sbíratelství starožitností. Ze svých cest dováželi především vysoké uměleckohistorické hodnoty. Mauder byl profesorem na c. k. Státní průmyslové škole a později i inženýrem ve IV. třídě při ACFJ, pečlivě jenom více vázán na české země a nemohl si proto dovolit vycestovat do ciziny v takové míře jako Julius Zeyer. Podnikal proto spíše studijní cesty do Itálie, kde se obohacoval novými poznatky o antickém a renesančním umění. (text, p. 9)⁷⁵ Zeyer cestoval mnohem častěji a nejednou zavítal také do exotických krajů asijského kontinentu. Ve srovnání s Josefem Mauderem, který byl více ovlivněn svým výtvarným vzděláním a sochařskou profesí, byl Julius Zeyer otevřenější vůči uměleckým projevům mimoevropských kultur. Proto také býval Náprstkovi povinen, aby pro jejich muzeum zakoupil nějaký nový exponát. Mauder zastával vůči mimoevropskému umění pečlivě jen opatrné stanovisko a někdy Zeyerovy sunáhlené% koupě starožitných předmětů kritizoval. Jejich přátelství bylo však natolik pevné,

Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, 1 strany, na první straně slisovaná kytička s lučními travinami, sign. Mauder, 21. 12. 1888, Praha. o LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 9. 3. 1891, Praha. o š í *Tak uflzas abych Ti d koval za knihu, kterouš Julin poslal. í tli jsme Neklana v kontinuu hned dvakrát za sebou a shledali, že za nic nestojí. Je to rozhodně jedna z Tvých nejhorších prací, která as n kolika lidem u nás bude solí v o ích.* Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 6. 2. 1893, Praha. o LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 3. 11. 1894, Praha.

⁷⁴ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 25. 10. 1887, Vodňany.

⁷⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 22. 2. 1893, Praha.

otevřenou kritiku i v této oblasti
společných zájmů. (text. p. . 10)[10a. d]⁷⁶

3.4. činnost Josefa Maudera ve IV. třídě ACFJ (1890–1920), v komisích pro posuzování sochařských a restaurátorských projektů

Josefu Mauderovi se nikdy nepodařilo získat profesuru na prestižních pražských umleckých školách, jimiž byly Umleckoprmyslová škola nebo AVU. Při AVU vznikl roku 1888 *Podporný spolek pro podporu mladých českých umělců* a Josef Mauder se ještě koncem téhož roku stal jeho přispívajícím členem.⁷⁷ Avšak činný byl zejména na půdě IV. třídy ACFJ.

Roku 1890 se stal Josef Mauder mimořádným členem ACFJ, roku 1901 pak členem řádným.⁷⁸ Dvakrát byl zvolen do správní komise IV. třídy, roku 1902 a 1908, vždy na dobu tří let.⁷⁹ V letech 1911 a 1914 byl zvolen také vždy na tříleté období

⁷⁶ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní či odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dva dvojlisty, perem, oboustranně, sign. J. Mauder, 28. 10. 1889, Praha.

⁷⁷ Podporný spolek při AVU vznikl v době, kdy byl editorem – koly Julius Mařák a předsedou Max Pirner, s nimiž byl Mauder v kontaktu. Členové spolku byli řádní, zakládající, přispívající nebo mimořádní. Viz Výtvarné umění, *Sv. tožor XXII*, 1888, . 1, s. 11. Či Josef Mauder byl členem přispívajícím, roční daroval příspěvek ve výši finančního obnosu 5zl. Viz Výtvarné umění, *Sv. tožor XXII*, 1888, . 5, s. 59.

⁷⁸ Zprávy o činnosti valných shromáždění, *V. stník české akademie císaře Františka Josefa pro v. dy, slovesnost a umění I*, 1892, . 1, s. 2. Či Valné shromáždění dne 30. listopadu, *V. stník české akademie císaře Františka Josefa pro v. dy, slovesnost a umění X*, 1901, . 8, s. 566. Či Zařazení řádné a mimořádné byli voleni zasloužilí badatelé, spisovatelé nebo umělci rakouského občanství. Mimořádný člen měl právo volit pouze ve schůzích své třídy, řádný člen měl hlasovací právo i ve valných shromážděních. Viz Členové. Jejich práva a povinnosti. § 6, 8 a 9, *Almanach české akademie císaře Františka Josefa pro v. dy, slovesnost a umění I*, 1891, s. 77679.

⁷⁹ Komise měla za úkol spravovat hospodářské a finanční záležitosti ACFJ. Více o funkci komise a její struktuře viz Organizace Akademie. Sbory usnášecí. § 19, *Almanach české akademie císaře Františka Josefa pro v. dy, slovesnost a umění I*, 1891, s. 84685. Či Roku 1902 byl na tříleté období zvolen za předsedu ACFJ a zároveň za předsedu IV. třídy Josef Hlávka, třídním sekretářem byl zvolen Jaroslav Vrchlický. Viz Výroční zpráva, *Almanach české akademie císaře Františka Josefa pro v. dy, slovesnost a umění XIII*, 1903, s. 1046105. Či Ve druhém Mauderově období funkce ve správní komisi byl předsedou IV. třídy Josef Václav Sládek, třídním sekretářem opět Jaroslav Vrchlický. Viz *Almanach české akademie císaře Františka Josefa pro v. dy, slovesnost a umění XIX*, 1909, s. 12613.

akademické p d poíval Mauder nemalé vá0nosti a z této skute nosti vyplývaly jeho dalzí etné aktivity. Krom zmín ných funkcí, které Mauder pro IV. tídu vykonával, byl zvolen na rok 1907 do poroty *Fondu JUDra Jana Ka ky z ízeného pro podporu eských um lc a beletrist*.⁸¹ Tého0 roku byl Mauder pov en, aby spole n s prezidentem ACFJ Josefem Hlávku vypracoval pravidla *Fondu Julia Zeyera* pro podporu mladých eských spisovatel .⁸² Roku 1912 byl pak zvolen do správy *Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových*,⁸³ jeho0 zám rem bylo podporovat vezkerou v deckou, literární a um leckou innost. Fond Mauder spravoval do roku 1915, kdy se této funkce z ekl.⁸⁴ V letech 1914 . 1916 byl Mauder inný v komisi pro ud lování cestovních stipendií za odbor výtvarný.⁸⁵ Roku 1915 byl spolu s dalzími pov en k vypracování statutu *Fondu Josefa železného* pro podporu hudebních skladatel a absolvent

⁸⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, list, tisk i perem, jednostrann , 26. 10. 1911, Praha. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, list, tisk i perem, oboustrann , 6. 1. 1915, Praha. ó Funkci tídního sekretá e tou dobou zastával Mauder v p ítel Franti-ek Herites. Viz *Almanach eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXIV*, 1914, s. 10. ó T ídní p edseda ídil innost sch zí dané tídy a spolu s tídním sekretá em vykonávali usnesení, která byla na sch zíích schválena. Viz Organizace Akademie. Funkcioná i. § 26 *Almanach eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní I*, 1891, s. 88.

⁸¹ Zprávy o innosti sch zí tídních. T ída IV., *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XVI*, 1907, . 3, s. 177.

⁸² Zprávy o innosti komise správní., *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XVI*, 1907, . 566, s. 2756276. ó Julius Zeyer ACFJ odkázal své *Sebrané Spisy*, jejichfl vydáním vznikl hlavní finan ní obnos *fondu Julia Zeyera*. Viz Seznam do-ých publikací a dar ., *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XIII*, 1904, . 4, s. 644. ó Svou sb ratelskou poz stalost Zeyer daroval Náprstkovu muzeu. Zde byly Zeyerov památce v novány t i místnosti, které zám rn vypadaly jako jeho byt u Hláv v Luflanech, kde profíl poslední rok svého flivota. Na sestavení staroflitností byly mimo jiné pouflity i zap j ené fotografie Josefa Maudera. Viz Forum. Interieury Julia Zeyera v Náprstkovu pr myslovém muzeu. *Nový flivot X*, 1905, s. 283. ó Na sklonku svého flivota zaslal Julius Zeyer Josefu Mauderovi seznam svých spis a ponechal na Mauderovi, aby do-lo k jejich vydání. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 19. 8. 1900, Luflany.

⁸³ Zprávy o innosti valných shromáfl ní, *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXI*, 1912, . 4, s. 218.

⁸⁴ Zprávy o innosti valných shromáfl ní, *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXIV*, 1915, . 263, s. 112.

⁸⁵ Zprávy o innosti sch zí tídních. T ída IV., *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXIII*, 1914, . 1, s. 43. ó Zprávy o innosti sch zí tídních. T ída IV., *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXV*, 1916, . 162, s. 85.

al v komisi pro vydávání *Sborníku sv tové poesie*⁸⁷ a roku 1918 v porotě *Nadace architekta Aloise Turka* pro podporu českých malířů, sochařů a spisovatelů.⁸⁸ Na kolik let vykonával také funkci předsedy archeologické komise.⁸⁹

Mimo akademickou oblast byl Josef Mauder také často zastoupen v porotách pro posouzení soutěží sochařských návrhů uměleckých nebo restaurátorských projektů. Městskou radou pražskou byl roku 1885 spolu s Myslbekem zvolen do poroty, která měla znalecky zhodnotit všechny sochařské práce určené pro Prahu.⁹⁰ Nechyběl na zasedání, během kterých se rozhodovalo o provedení a umístění velkých sochařských projektů devadesátých let, jimiž byly pražské pomníky Mistra Jana Husa, sv. Václava a Frantizka Palackého,⁹¹ dále pak kaznařská před Rudolfinem⁹² a sochařská výzdoba budov Národního muzea⁹³ a Městské spojitelný.⁹⁴ Roku 1903 zasedal Josef

⁸⁶ Zprávy o činnosti schůzí týdenních. Třída IV., *V stíně české akademie císaře Františka Josefa pro vedy, slovesnost a umění* XXIV, 1915, č. 869, s. 443.

⁸⁷ Zprávy o činnosti schůzí týdenních. Třída IV., *V stíně české akademie císaře Františka Josefa pro vedy, slovesnost a umění* XXV, 1916, č. 7, s. 323.

⁸⁸ Zprávy o činnosti schůzí týdenních. Třída IV., *V stíně české akademie císaře Františka Josefa pro vedy, slovesnost a umění* XXVII, 1918, č. 364, s. 75.

⁸⁹ Stálé komise české akademie. Komise ku prozkoumání a zachování dávnověkých památek země, jejich dějin, literatury a umění (komise archeologická), *Almanach české akademie císaře Františka Josefa pro vedy, slovesnost a umění* XXIV, 1914, s. 96697.

⁹⁰ Výtvarné umění, *Zlatá Praha* II, 1885, č. 19, s. 260.

⁹¹ Co do umístění pražských pomníků Františka Palackého, Mistra Jana Husa a sv. Václava zasahovali, krom jiných, Josef Václav Myslbek, Bohuslav Schnirch, Osvald Polívka, Josef Zítka, František Fienínek a Vojtěch Hynais. Viz Praha 1899. Souhrn zpráv a pověstí s poznámkami Volných směrů. O místě pro Husův pomník, *Volné směry* III, 1899, sl. 2436253. O Roku 1898 v porotě pro posuzování návrhů pro Palackého pomník dále spolurozhodovali Vojtěch Hynais, Josef Václav Myslbek, Václav Roštlapil a Antonín Wiehl. Viz Soutěž. Soutěž na získání modelů pomníku Palackého, *Volné směry* II, 1898, č. 8, sl. 386.

⁹² Výtvarné umění, *Zlatá Praha* VI, 1889, č. 2, s. 24. O Roku 1891 byl Josef Mauder městskou radou pražskou zvolen spolu se sochařem Antonínem Wagnerem do poroty pro posouzení návrhů kaňky podruhé, volbu však odmítl a na jeho místo byl dodatečně zvolen malíř Max Pirner. Viz Výtvarné umění, *Zlatá Praha* VIII, 1891, č. 15, s. 180. O V roce 1897 byl Josef Mauder v porotě opět zastoupen, tentokrát spolu s Josefem Václavem Myslbekem. Viz Soutěž umělecké. Soutěž na fontánu před Rudolfinem, *Volné směry* I, 1897, č. 5, sl. 244.

⁹³ Do poroty k posuzování návrhů sochařské výzdoby pro budovu Národního muzea byl Mauder zvolen spolu s architekty Antonínem Balánkem, Janem Koulou a Josefem Zítkem. Viz Soutěž umělecké. Sochařská výzdoba Muzea města Prahy, *Volné směry* I, 1897, č. 4, sl. 195.

⁹⁴ V porotě pro sochařskou výzdobu přelí Městské spojitelný zasedali architekti Antonín Wiehl a Osvald Polívka, ze sochařů krom Maudera také Bohuslav Schnirch. Viz Výtvarné umění. Výsledek konkurzu na sochařskou výzdobu přelí nové budovy městské spojitelný pražské, *Sv tozor* XXVI, 1892, č. 25, s. 2986299.

ení návrh soch sv. Václava pro výzdobu západního průčelí chrámu sv. Víta.⁹⁵ Rovněž v roce 1906 nemalé slovo přinesl při posuzování prací figurální výzdoby českého divadla na Královských Vinohradech.⁹⁶ V téže době byl pak Josef Mauder členem poroty soutěže k posouzení návrhů plastiky sv. Mikuláše, která měla být osazena v nischen apsidy stejnojmenného kostela na Starém Městě v Praze.⁹⁷ Cesta Mauderovy činnosti v oblasti posuzování soutěžních návrhů vede opět k akademické sféře. Roku 1915 vznikl při IV. zasedání ACFJ komitét pro zbudování pomníku Josefa Mánesa v Praze,⁹⁸ jehož předsedou, který měl za úkol vypracovat také podmínky soutěže, byl Josef Mauder zvolen.⁹⁹

Josef Mauder byl také často zastoupen v porotách etných sochařských restaurátorských projektů. Nemalý restaurátorský zásah vyžadoval Karl v mostě i se svou sochařskou výzdobou zvláště poté, kdy utrpěl škody při povodních roku 1890. Rozruch, který povodeň vyvolala, je znát i z dopisu znepokojeného Julia Zeyera: *sMilý Maudere, b hám jako zílenec z místa v místo a nejsem u0 ani dobre svých smysl schopen. Ty hrozné zprávy m zdrtily! Náz most! Náz most! Praha není u0 Prahou! A0 se mi zdá, 0e se vyplní to staré proroctví, 0e se celé m sto zbojí, 0e pojede ten vozka Starom stským nám stím, bývalým Starom stským nám stím, 0e zapráskne bi em a ekne: sZde stála Praha! La ville maudite [prokleté m sto]! M sto*

⁹⁵ V porotě zasedali stavitel dómu Kamil Hilbert, dále Josef Zítek, Stanislav Sucharda, František Fieník a další. Viz Zprávy umělecké. Výsledek soutěže, *Dílo I*, 1903, s. 44.

⁹⁶ Zprávy umělecké a literární, *Dílo III*, 1905, s. 79.

⁹⁷ Dalšími členy poroty byli architekti Josef Fanta a Antonín Wiehl, konzervátor Jan Herain, sochař Vilém Amort za JUV a Stanislav Sucharda za S. V. U. Mánes. Viz Zprávy umělecké a literární. Soutěž, *Dílo IV*, 1906, s. 99, 195-196.

⁹⁸ Členy komitétu byli architekti Jiří Stibral a Jan Koula, sochař Josef Václav Myslbek, Stanislav Sucharda, Celda Klouček a Ladislav Mloun, malíř Vojtěch Hynais, Max Fabiánský, Jakub Schikaneder a další. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence cizí, Komitét pro postavení pomníku Josefa Mánesa v Praze, Policejnímu ředitelství v Praze, dvojlíst, tisk, oboustranný, sign. J. Mauder, 9. 6. 1915, Praha.

⁹⁹ LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní a studie, Pomník Josefa Mánesa v Praze, dvojlíst, tisk, oboustranný, červen 1915, Praha. Tamtéž list v verze makulatury, 4 dvojlísty, perem i tužkou, 11 stran, druhá a třetí verze sign. Jos. Mauder předseda, červen 1915, Praha.

300e, co jsem vlastně chtěl? Ptát se, co je s Tebou! Vzpomínám, že v Tvém ateliéru musí být voda! Mám hrozné představy o tom, že tam řídí, že Tvé práce padají do vln! Piz mi hned, že se mýlím!¹⁰⁰

Když se při povodních zřítila z Karlova mostu Brokoffova sousozí sv. Frantizka Xaverského a sv. Ignáce z Loyoly, rozbila se obě sochy nakupené na Vltavě. Části Ignácova sousozí se podařilo včas sesbírat a znovu sestavit.¹⁰¹ Do poroty, která rozhodovala jednak o způsobu restaurování sochy, ale také o vytvoření její kopie, byl roku 1896 zvolen Josef Mauder spolu s nemalým kolektivem sochařů a architektů.¹⁰² V případě sousozí sv. Frantizka se nepodařilo včas zachránit podstavec, který byl sestaven ze čtyř pohanských panovníků obrácených na křesťanskou víru, a muselo se pokusit o jeho vylovení. K tomu došlo teprve v roce 1904.¹⁰³ Ke konzultacím, při nichž se rozhodovalo o způsobu restaurování tohoto sousozí, byli přizváni sochaři Josef Václav Myslbek a Josef Mauder.¹⁰⁴ Mauder jezdil před povodněmi navrhoval, aby byly náně které mostní plastiky pro jejich uchování odlity v bronzu, ale nestalo se tak: *sō S tím mostem je to k pláči. A ty nejkrásnější perly jeho jsou ty tam. Kdo nevidí díve Brokof v sTriumf sv. Frant. X. [sv. Frantizka Xaverského], nedovede více posoudit náležitě, jakým byl umělcem. Vzechny jeho ostatní práce jsou slabší. Též sv. Ignác má n které krásné postavy. celek však daleko se nevyrovnal prot jzí skupin. Co jsem se namluvil, kde jen byla k tomu příležitost, aby se konečně n kolik těch nejlepších*

¹⁰⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní s příjaty, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, 3 strany, sign. Julius Z., 5. 9. 1890, Vod any.

¹⁰¹ Zprávy umělecké a literární. Hledání částí sousozí sv. Frantizka ve Vltavě, *Dílo* II, 1904, s. 215.

¹⁰² Do poroty byli zvoleni Josef Fanta, Josef Hlávka, Jan Koula, Josef Mocker, Osvald Polívka, Otakar Hostinský, Karel Chytil, Bohuslav Schnirch, Stanislav Sucharda a další. Viz Zprávy umělecké. Socha sv. Ignáce z Loyoly, *Volné směry* I, 1897, . 2, sl. 97698.

¹⁰³ Zprávy umělecké a literární. (pozn. 101).

¹⁰⁴ Dále ve věci spolurozhodovali architekti Jiří Stibral, Josef Hlávka, Jan Koula, konzervátor Jan Herain a další. Viz Zprávy umělecké a literární. Socha sv. Frantizka, *Dílo* III, 1905, s. 79.

rn ! Nyní nemáme z toho vzeho nic, ani snad trosky se nevylov jí, jeliko0 u0 p i opravách chatrnost a zv tralost pískovce se jevila.¹⁰⁵ Dále byl Mauder také zastoupen v komisi, která byla sestavena pro restaurování dalzích mostních soch . sv. Luitgardy a sv. Iva, je0 byly restaurovány v roce 1906.¹⁰⁶

Ohledn zp sobu restaurování památek byl Josef Mauder zastáncem citlivého restaurátorského zásahu a kritizoval soudobé puristické p estavby architektonických objekt . Vyplynulo tak i z korespondence vym n né s Juliem Zeyerem, který apeloval, aby nedozlo k puristické p estavb Týnského chrámu. (text. p . . 11, 12)¹⁰⁷

¹⁰⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, 3 strany, sign. J. Mauder, 9. 9. 1890, Praha.

¹⁰⁶ Zprávy um lecké a literární. Sochy sv. Luitgardy a sv. Iva na Karlov most , *Dílo IV*, 1906, s. 124.

¹⁰⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 17. 3. 1889, Pa ífl. ó Dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi (pozn. 62).

Maudera publikované v dobovém tisku

Presti0 si Josef Mauder postupn získával nejen prost ed-
nictvím své socha ské profese, profesurou na c. k. Státní
pr myslové zkole, inností na ACFJ nebo v porotách pro
posuzování socha ských projekt , uznání se mu dostalo i za
jeho texty a studie publikované v dobovém tisku. Jezt v dob
Mauderova raného tv r ího období bylo publikováno jeho
pojednání o socha ských návrzích pro náhrobek Karla
Sladkovského v Praze, p i em0 Myslbek v koncept autor textu
ohodnotil za nejzda ilejzí.¹⁰⁸

V bec nejvíce Mauderových text vyzlo v asopise *Dílo*.
Roku 1903 zde byla publikována Mauderova posmrtná
vzpomínka na p ítele malí e Emanuela Krescence Lizku.¹⁰⁹
V tomté0 roce byla uve ejn na také *Kamenná pohádka*,¹¹⁰
kterou cht l Mauder poukázat na zpatný stav Braunova Betléma
u Kuksu a na nutnost restaurátorského zásahu. V textu
Z neznámé kapitoly kroniky pra0ské Akademie z roku 1908
v noval Mauder pozornost malí i historické malby Christianu
Rubenovi a krajiná i Maxu Haushoferovi, p i em0 nezapomn l
p ipomenul také p ínos obou um lc pro AVU.¹¹¹ Ve stati
O Benezi Knüpfrovi, publikované v *Díle* rovn 0 roku 1908,
shodnotil Mauder malí skou tvorbu svého p ítele a nastínil také

¹⁰⁸ Josef Mauder, Výtvarné um ní. Náhrobek Sladkovského, *Sv tozor* XVII, 1883, . 26, s. 307. ó Dochoval se i rukopis lánku. Viz LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní ó lánky a studie, Náhrobek Sladkovského, makulatura textu, dvojlist, vodorovn linkovaný, 3 strany, perem, nedatováno.

¹⁰⁹ Josef Mauder (pozn. 51). ó Zachoval se rukopis textu. Viz LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní ó lánky a studie, Em. K. Li-ka v pam ti druha a p ítele, ve vazb , 35 list , vodorovn linkované, 27 stran, perem, jednostrann , sign. J. M., nedatováno, s. 9635.

¹¹⁰ Josef Mauder, Kamenná pohádka, *Dílo* I, 1903, s. 1476153. ó Zachoval se také rukopis textu. Viz LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní ó lánky a studie, Kamenná pohádka, makulatura textu, ve vazb , 42 list , vodorovn linkované, 42 stran, perem, jednostrann , sign. J. Mauder, nedatováno.

¹¹¹ Josef Mauder, Z neznámé kapitoly kroniky pra0ské Akademie, *Dílo* VI, 1908, . 10, s. 2346242, . 11612, s. 2556274.

14 byla pak publikována Mauderova studie *K historii pomníku Julia Zeyera*[98], ve které autor textu napsal o postupech svých sochařských prací na *pomníku Julia Zeyera* v Chotkových sadech.¹¹³

3.6. Závěr života Josefa Maudera

Josef Mauder zemřel 15. listopadu roku 1920.¹¹⁴ Jeho pomník na Olzanských hřbitovech nechal na své náklady zhotovit výtvarný odbor IV. třídy AVU.¹¹⁵ Zakázka bronzového *reliéfu pro pomník Josefa Maudera a jeho choti Julie*[11a. b]¹¹⁶ byla svěřena sochaři Frantisku Bílkovi. Roku 1929 byl reliéf odlit v bronzu a jezt téhož roku osazen na náhrobku Josefa a Julie Mauderových na Olzanských hřbitovech.

Frantizek Bílek zvolil pro reliéf námět mladého umělce zobrazeného v okamžiku, kdy se v jeho maximálním soustředění rodí myšlenka budoucího uměleckého díla. Zatímco stojící postava mladého hochap sobí velmi plasticky a celistvě, zespřstav v pozadí je nepatrnými nánosy plastické hmoty a naturalistickými rytými liniemi namrtuto pouze v heslovitých zkratkách. Reliéf tak p sobí dojmem, jakoby se jednalo teprve o předčasný návrh náhrobní desky. Pozadí provedené v plozném reliéfu tak jezt více zdrazuje iluzi plné

¹¹² Josef Mauder, O Bene-i Knüpferovi, *Dílo* VI, 1908, . 10, s. 242-250. Zchoval se rovně rukopis textu. Viz LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní řlánky a studie, Jos. Mauder: O Bene-i Knüpferovi, ve vazb , 20 list , perem, jednostrann , p ilofeny 4 fotografie: dv portrétní fotografie s Josefem Mauderem, jeho chotí a Bene-em Knüpferem, dv fotografie z Mauderova ateliéru, nedatováno.

¹¹³ Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera, *Dílo* XII, 1914, s. 49-72. Zchoval se rovně Josef Mauder, *pomník Julia Zeyera*, 1902-1913, flula, mramor, bronz, Chotkovy sady v Praze.

¹¹⁴ Posmrtnou vzpomínku Mauderovi v noval tehdejší p edsedě eské akademie v d a um ní Karel Vrba. Viz *V stník eské akademie v d a um ní* XXVIII-XXIX, 1919-1920, s. 177.

¹¹⁵ Třída IV., *V stník eské akademie v d a um ní* XXXVIII, 1929, . 1-3, s. 35.

¹¹⁶ Frantiek Bílek, *reliéf pomníku Josefa Maudera a jeho choti Julie*, 1929, bronz, zna eno vlevo dole rytou linií *F. B. 1929*, ve spodní řásti desky uveden nápis: *šVe tv ř í chvíli jezt p ítomen celý řívot.* Zchoval se i kresebný návrh desky. Viz Frantiek Bílek, *Ve tv ř í chvíli je p ítomen celý řívot*, n kdy p ed r. 1929, k řída a b loba na papí e, NG Praha, inv. . K 33 531.

tavy. Pod deskou je pak plastický nápis: *sVe tv r í chvíli jest p ítomen celý Oivot.* P esto0e byla deska zhotovena v dob , kdy v echách vznikala ji0 kubistická plastika, byla provedena v secesn symbolistním duchu, který je v Bílkov tvorb st 0ejní vizuální i obsahovou náplní.

Popel Josefa Maudera byl do hrobky ulo0en 15. listopadu roku 1929. Druhého dne se pak na h bitov konal intimní pietní akt, b hem kterého promluvili tehdejší prezident AVU Josef Zubatý a architekt Ji í Stibral. Dle Mauderovy poslední v le zde byl ulo0en také popel jeho choti Julie.¹¹⁷

Svou rozsáhlou sbírku staro0itností jezť za svého 0ivota roku 1914 nabídl Josef Mauder Muzeu Království eského s výhradou do0ivotního pou0ívání sestávajících p edm t . Ty pak m ly být do jednoho roku po Mauderov smrti instalovány v muzejních sbírkách a to tím zp sobem, aby tvo ily jednu ucelenou skupinu.¹¹⁸ Sbíрка sice p ipadla do vlastnictví muzea, avzak k její instalaci snad pro nedostatek místa nedozlo.

Socha skou poz stalost Josef Mauder odkázal eské akademii v d a um ní (dále jen AVU). Dle jeho poslední v le m ly být tyto p edm ty rozprodány ve ve ejné dra0b a ze získaných finan ních prost edk m l pak být z ízen *Fond man0el Julie a Josefa Mauderových* k podporování mladých a nadaných socha .¹¹⁹ Statut fondu, který vypracovali zemský advokát v Praze Leopold Katz, Mauder v p ítel Frantizek Herites a socha Jan Źtursa, byl v ýtvárným odborem IV. t ídy p i AVU schválen roku 1926.¹²⁰ Fond slou0il k podpo e mladých

¹¹⁷ LA PNP, fond Mauder, tisky, oznámení AVU o ulofení urny J. Maudera r. 1929, dvojlist, tiskem, 1 strana a 1 celostránková reprodukce fotografie Josefa Maudera s kopií signatury *J. Mauder*, 1929. ó T ída IV., *V stník eské akademie v d a um ní* XXXVIII, 1929, . 769, s. 117. ó Správní komise eské akademie, tamtéř, s. 1.

¹¹⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, muzeum Království eského ó Praha Joseu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. B. N mec, 23. 3. 1914.

¹¹⁹ Vykonavatelem Mauderovy poslední v le byl ustanoven zemský advokát v Praze Leopold Katz. Viz *V stník eské akademie v d a um ní* (pozn. 114), s. 171.

¹²⁰ T ída IV., *V stník eské akademie v d a um ní* XXXIII, 1924, . 1, s. 6. ó T ída IV., *V stník eské akademie v d a um ní* XXXV, 1926, . 162, s. 23.

ské národnosti, bez ohledu na pohlaví a náboženské vyznání. Zájemce o dotaci z fondu však nesmí mít více než pět let po absolvování umlecké školy.¹²¹ První konkurz na získání podpory z fondu manželů Mauderových byl pak vypsán v květnu roku 1927.¹²²

¹²¹ Pravidla Fondu manželů Julie a Josefa Mauderových před českou akademií v dávně, *V stánek české akademie v dávně XXXVI*, 1927, . 162, s. 21622.

¹²² Tída IV., *V stánek české akademie v dávně XXXVI*, 1927, . 566, s. 54. ó Cena ve výši 3000K byla udlena J. Bílkovi, M. Polákovi a J. Slámovi. Viz Tída IV., *V stánek české akademie v dávně XXXVI*, 1927, . 769, s. 74.

Josef Mauder stál spolu s Josefem Václavem Myslbekem, Vojtěchem Hynaisem, Františkem Ženíškem, Václavem Brožíkem, Emanuelem Krescencem Lizkou a Jiřím Stibralem u zrodu umleckého spolku *Jednoty výtvarných umlců*, byl tedy jejím zakládajícím členem. ¹²³ JUV vznikla roku 1898 vystoupením několika nespokojených členů z výtvarné sekce spolku *Umlecké besedy*.¹²⁴

Snahami *Umlecké besedy*, která vznikla již roku 1863,¹²⁵ se sice podařilo docílit, aby se na českou tvorbu nepostavělo nahlížet pouze jako na provinciální umění, přesto si ale tento spolek svou dosavadní činností nedokázal v oblasti výtvarného dění udržet postavení na předním místě. Výtvarná sekce *Umlecké besedy* byla oslabena již v roce 1887 vznikem *Skupiny výtvarných umlců Mánes* (dále jen S. V. U. Mánes),¹²⁶ do které nakonec i umělci z *Umlecké besedy* přestoupili.

Cílem S. V. U. Mánes bylo navázat kontakty se zahraničními umělci a podat v českých zemích propagační výstavy zahraničního umění, aniž by byly tyto snahy zprostředkovány ze stran německé monarchie. Tato skupina se zájmem sledovala především umlecké dění ve Francii, které zásadně ovlivnilo budoucí vývoj umění. Protikrokem S. V. U. Mánes se téměř deset let později stala právě JUV, která byla konzervativnější a zastávala opatrný přístup vůči vznikajícím novým výtvarným

¹²³ Zprávy Jednoty výtvarných umlců v Praze za rok 1902. Členové zakládající oddělení, *Dílo I*, 1903, s. 120.

¹²⁴ Dívčí členové výtvarné sekce k tomuto stanovisku přistoupili pro nespokojenost s organizací *Umlecké besedy*, v jejímž správním výboru rozhodující slovo měla oddělení hudební a literární, případně i vliv spisovatelů. Viz *Ott v slovník naučný nové doby: dodatky* (pozn. 3).

¹²⁵ Jednalo se vskutku o první umlecký spolek v českých zemích, který vznikl pro podporu českého umění. Seskupili se v něm umělci různých umleckých řádů, proto měl spolek literární, hudební a výtvarné oddělení. Viz Hrbý [Jaromír Hrubý], heslo Umlecká beseda, in: *Ott v slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*, Praha 2002, sv. 26, s. 168-170.

¹²⁶ Heslo Mánes, in: *Ott v slovník naučný nové doby: dodatky* (pozn. 25), s. 34.

JVU pak bylo navazovat společenské a kulturní styky se slovanským východem a prohlubovat vzeslovanskou vzájemnost.

Dle určitým krokem k navazování styků s ruskými uměleckými kruhy byla rakousko-uherská uměleckoprmyslová výstava pořádána na podzim roku 1899 v Petrohradě a Moskvě. Podařilo se docílit, aby česká sekce výstavy tvořila samostatnou oddělenou část, v rámci které sice mohli vystavovat umělci obou národností – rakouské i české, avšak se záměrem na to, že pevně budou mít umělci národnosti české. Svě zastoupení zde měla *Umělecká beseda*, S. V. U. Mánes i JVU, kterou v komitétu pro uspořádání výstavy zastupoval Josef Mauder spolu s malířem Vojtěchem Hynaisem.¹²⁷

Z korespondenční karty malíře Františka Bohumíra Zvěřiny adresované Josefu Mauderovi vyplynulo, že Mauder v poslední třetině roku 1899 zastával funkci předsedy JVU.¹²⁸ Této funkce se pak osobně vzdal v červnu následujícího roku.¹²⁹ Josef Mauder byl tedy předsedou JVU v době, kdy se intenzivně pracovalo na vytváření styků s ruskými uměleckými kruhy, a kdy reakcí na zmíněnou rakousko-uherskou výstavu vznikla myšlenka uspořádat dvě velké výstavy: výstavu ruského umění v Praze a samostatnou českou výstavu v Petrohradě.

O rakousko-uherské výstavě v Petrohradě byl Mauder informován členem JVU Jaroslavem Kamperem,¹³⁰ který

¹²⁷ Zachovala se karta Vojtěcha Hynaise adresovaná Josefu Mauderovi, v níž se pisatel omlouvá za absenci na schůzi komitétu. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní nepřijaté, karta Vojtěcha Hynaise Josefu Mauderovi, přem, sign. V. Hynais, 17. 10. 1899. o Umělecká a uměleckoprmyslová výstava rakousko-uherská v Petrohradě a Moskvě, *Volné směry* III, 1899, sl. 4956498.

¹²⁸ František Zvěřina oslovil Maudera jako předsedu JVU, když mu sdělil, že si vyfládá u výboru pro rakousko-uherskou výstavu o navrácení akvarelů, které nebyly pro tuto výstavu vybrány. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní nepřijaté, korespondenční karta Františka Bohumíra Zvěřiny Josefu Mauderovi, přem, sign. Franta Zvěřina, 5. 9. 1899, Zwettl.

¹²⁹ Dopisem tehdejší místopředsedy JVU Oskar Fiala upozornil Maudera na schůzi JVU, která se měla konat kvůli Mauderově rezignaci na funkci předsedy spolku. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní nepřijaté, dopis Oskara Fialy Josefu Mauderovi, dvojlist, přem, dvě strany, sign. Oskar Fiala, 15. 6. 1900.

¹³⁰ Jaroslav Kamper byl členem zakládajícím i přispívajícím. Viz Zprávy Jednoty výtvarných umělců v Praze za rok 1902. členové zakládající i přispívající (pozn. 123).

st ní eské sekce výstavy do zpatn
osv tlené, nevyhovující místnosti.¹³¹ A koliv dle Kampera práce
z Uher a Chorvatska netvo ily ani t etinu celé výstavy, p esto
jim byla poskytnuta polovina vezkerých prostor. Navíc sál, ve
kterém figurovaly obrazy od Hynaise a řvabinského, byl
ozna en nápisem, 0e se jedná o reprezentativní sál celé íze.
Dále Kamper Maudera informoval, 0e i nadzený echofil
Vsevolod Pavlovi Svatkovskij byl velmi znepokojen, kdy0 vid l
p ed výstavní budovou vlát rakouské a uherské prapory, avzak
0ádný v eských barvách.¹³² Je z ejmé, 0e tímto zp sobem
sestavená výstava, na ní0 nebyly ani z eteln odd leny
víde ská a pra0ská ást,¹³³ musela vyvolat ze stran eman-
cipovaných eských um leckých kruh silnou negativní odezvu.

D le0itým prost edníkem pro navazování styk s ruskou
um leckou spole ností se stal malí a m dirytec Gustav Frank,
jen0 se u0 v roce 1890 trvale usadil v Petrohrad .¹³⁴ Frank
nadále udr0oval p átelské styky s ádným lenem JVU malí em
Janem Prouskem,¹³⁵ s ním0 se znal ji0 z dob svých studií,¹³⁶
a p es kterého p izel do styku i s dalzími leny JVU. Jaroslav
Kamper b hem svého pobytu v Petrohrad zkontaktoval Gustava
Franka, aby jím byl uveden v tamní um lecké kruhy. Spole nými
silami si tak mohli získat náklonnost na vlivných místech
a seznámit um leckou spole nost s myzlenkou uspo ádat

¹³¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Jaroslava Kamera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Kamper, nedatováno (n kdy mezi 26. 11. ó 1. 12. 1899), Petrohrad.

¹³² Tamtéfl.

¹³³ Expozice m la dv ásti ó rakouskou a uherskou. Rakouská ást m la t i odd lení: Víde ó Praha ó Krakov, uherská pak dv : Ma arsko ó Chorvatsko. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Jaroslava Kamera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Jaroslav Kamper, 25. 11. 1899, Petrohrad.

¹³⁴ Jan Prousek ve svém dopise informoval Maudera, fle se jeho p ítel Gustav Frank práv rozhodl p íjmout ruské poddanství, aby tak mohl získat lep-í postavení ve vysokých kruzích ruské spole nosti. Za své zásluhy a povzne-
-ení um ní ryteckého byl Frank záhy jmenován estným m – anem Petrohradu. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Jana Prouska Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Prousek, 20. 5. 1899, Turnov.

¹³⁵ Zprávy Jednoty výtvarných um lc v Praze za rok 1902. lenové ádní (pozn. 123).

¹³⁶ Od roku 1871 byli spolufákky na reálné -kole v Praze a stýkali se za dob svých studií na AVU ve Vídni. Viz Dopis Jana Prouska Josefu Mauderovi (pozn. 134).

eskou výstavu, kterou měla JVU v plánu zrealizovat po átkem roku 1901.¹³⁷ O zám ru zrealizovat tuto výstavu pak Frank napsal Mauderovi: *sHlasy ruských kritik zní v soukromí tak, že uznávají eské odd lení [rakousko . uherské výstavy] za nejlepší.*¹³⁸ *Otázka jest, budou-li také tak psáti. Já aspo p es vzechny jejich zdvo ilosti jsem v té p í in velice skeptický. Proraziti zde m 0eme, o tom jsem z celé duze p esv d en, ale práci to bude státi velikou.*¹³⁹

Gustav Frank m l možnost p es své konexe získat pro eskou výstavu v Petrohrad nezpлатn né prostory v budov akademie krásných um ní. Na oplátku měla být zrealizována výstava ruského malí ství v Praze, pro kterou by um lecké práce získal malí nemalého významu Ilja Jefimovi Repin, s ním0 se poda ilo p es Franka navázat u0zí kontakt.¹⁴⁰ Kdy0 Jaroslav Kamper spolu s Gustavem Frankem navztívili Repina, darovali mu památné album s reprodukcemi d l Lu ka Marolda, které JVU vydala k malí ov retrospektivní výstav uspo ádané na ja e roku 1899.¹⁴¹ Repin Maroldovy práce znal ji0 z reprodukcí bohat ilustrovaného satirického týdeníku *Fliegende Blätter* a z um leckého m sí níku *Volné sm ry*,¹⁴² a Maroldova díla si vysoce cenil: *sKdy0 byl s prohlídkou hotov [alba Lu ka Marolda], d koval mi velmi v ele a prosil mne, abych Vám tlumo il jeho dík: s ím jsem si jen tu pozornost zaslou0il?%o opakoval neustále: sA jak se eským um lc m za jejich laskavost odvd ím?%oNa to já: sTím, kdy0 u iníte jim to, co jste prokázal ji0 berlínským, víde ským a mnichovským*

¹³⁷ Dopis Jaroslava Kamera (pozn. 131).

¹³⁸ Ruská kritika se kladn vyjad ovala nap íklad k n kterým malbám Josefa Schussera, Augustína N mejce, Joffi Úprky, k Li-kov malb *Vdovec*, portrétu Josefa Hlávky od Vojt cha Hynaise nebo k *Soumraku v zim* od Jakuba Schikanedera. Viz Tamtéfl.

¹³⁹ Tamtéfl.

¹⁴⁰ Tamtéfl.

¹⁴¹ Jednota výtvarných um lc (nakl.), *Památce L. Maroda*, Praha 1899.

¹⁴² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Jaroslava Kampera Josefu Mauderovi, t i listy, perem, oboustrann , sign. Jaroslav Kamper, 2. ó 14. 12. 1899, Moskva. ó asopis *Volné sm ry* v novaly Lu ku Maroldovi celé jedno vzpomínkové íslo. Viz *Volné sm ry* III, 1899, . L. Marolda.

teré ze svých děl tam vystavíte. Prokážete jim tím cest a zavážete je k velikým díkům. Na to on odpoví, že nemá nic, co by stálo za to, aby to v Praze vystavil. Ale teprve spustil p. Frank s ohledem, který bych v něm byl nikdy nehledal asi tak: s Ilja Jefimovič, kolikrát jste mi tohle již namítl, když jsem Vás vybízel, abyste v Praze vystavoval a kolikrát jsem již toto nesmírně skromné tvrzení vyvrátil. Vy nevíte, jak v Praze každou Váží práci vidějí a s radostí uvítají, jaký je tam zájem pro Vás a Váží umění. Vzpomeňte jen na ten časopis *Svět tozora*, ze kterého jsem Vám již několikrát předčítal, co tam o Vás napsali a jakou jste mi radost, že Vám v českých rozumí. Nedovedete si představit, jaký je tam zájem pro Váží práce a jak rádi by tam viděli výstavu Vážích děl a prací ruských umělců vbec.¹⁴³ Dále Frank namítl, že je povinností ruských umělců, aby vystavovali v Praze, kulturním centru západního Slovanstva, s čímž Repin souhlasil. Repin chválil česká díla, která spatřil na rakousko-uherské výstavě, a když byl Frankem informován o nevalném postavení českého umění v rámci monarchie, přezněla na myšlenku o realizaci samostatné české výstavy v Petrohrad. Také se při tomto setkání podařilo s Repinem sjednat, že pro ruskou výstavu v Praze poskytne jednak své obrazy a jednak získá také práce dalších malířů uměleckého sdružení *Peredvižnik*,¹⁴⁴ jehož byl v té době předsedou.¹⁴⁵

Záměrem J.V.U. bylo, aby výroční putovní výstava *Peredvižnik* byla v Praze vystavena v květnu roku 1900, kdy

¹⁴³ Dopis Jaroslava Kampera (pozn. 142).

¹⁴⁴ *Peredvižniki ó Tovarišči – estvo peredvižnych chudofestvennyh vystavok* (Sdružení putovních uměleckých výstav) byla umělecká společnost založená v Moskvě roku 1870 na podnět malíře Grigorije Grigorjeviče Mjasojedova. Ve sdružení se seskupili realisticky zaměření malíři zaměřeni proti akademickému klasicismu. Pořádali spolu pravidelné roční putovní výstavy po Rusi, při nichž hlavními náměty obrazů byl život prostého lidu na ruském venkově, případně revoluční tematika z ruské historie. Stavěli se proti pfeřitému feudálnímu systému a zpět k lidovému samostatnému a bojovali tak za práva lidu. Viz Vladimír Fiala, *Ruští realisti tí malíři 19. století. Peredvižnici*, Praha 1951.

¹⁴⁵ Dopis Jaroslava Kampera (pozn. 142).

u ji0 dv prezentace, ve Varzav a v Rize. Avzak Repin s Frankem navrhovali výstavu odlo0it do podzimu, aby m li dostatek asu do výstavy zahrnout také starzí a v Rusku ji0 známá malí ská díla, která by obohatila b 0nou ro ní produkci *Peredvi0ník* a prezentovala tak ruské um ní v bec.¹⁴⁶ Nakonec bylo ale JVU vyhov no a k uspo ádání výstavy došlo dle jejího p vodního plánu v kv tnu roku 1900.¹⁴⁷

Výstava byla sestavena v novom stských prostorách budovy U Źtajgr ¹⁴⁸ a prezentovala ukázkou b 0né ro ní um lecké produkce *Peredvi0ník*. Jejím cílem tedy nebylo seznámit eskou spole nost s reprezentativními díly ruského um ní, nýbr0 reflektovat b 0nou produkci um lc tohoto sdru0ení. Pro *Peredvi0níky* p edstavovala tato výstava neoby ejnou p íle0itost poprvé vystavit svou um leckou produkci za hranicemi vlasti. Také pro Prahu byla výstava *Peredvi0ník* zajisté významnou kulturní a spole enskou událostí, pon vad0 se jednalo o první výstavu ruského um ní v eských zemích v bec.¹⁴⁹

Kdy0 se Repin v lét roku 1900 vracel z pa í0ské sv tové výstavy zp t do Ruska, zastavil se cestou v Praze, kde navztívil ateliér Josefa Maudera. O jeho návzt v se pak ve své korespondenci Mauder zmínil slovy: *sō Odbyv si minulou ned li z rána v krátkosti zále0itost, která mne z astnou náhodou mimo ádn zdr0ela v Praze, vrátil jsem se kolem deváté hodiny do svého atelieru a za al zde obraceti listy práv dozlé nové publikace. Po malé chvíli zaslechl jsem vkro iti kohosi do sousední sín , pak lehké kr eje a ihned na to slabé zaklepání*

¹⁴⁶ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Gustava Franka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Gustav Frank, 14. 2. 1900, Petrohrad.

¹⁴⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Gustava Franka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Gustav Frank, 18. 2. 1900, Petrohrad.

¹⁴⁸ Krom Ilji Jefimovi e Repina byli na výstav zastoupení také Grigorij Grigorjevi Mjasojedov, Ivan Nikolajeví Kramskoj, Ivan Ivanovi TŹkin, Apolinarij Michajlovi Vasn cov, Isak Ilji Levitan, Vladimír Jegorovi Makovskij, Alexander Vladimírovi Makovskij a dal-í. Viz *Výstava spolku ruských um lc* (kat. výst.), Praha 1900. ó Milo-Jiránek, *Výstava spolku ruských um lc výtvarných v novom stských sálech U Źtajgr*, *Volné sm ry* IV, 1900, sl. 1506154.

¹⁴⁹ Jaroslav Kamper, *Ru-tí um lci. Výbor obraz z první souborné výstavy ruských malí v Praze*, Praha 1900.

covny. Ne ekaje v tak brzkou hodinu a krom toho v ned li nikoho, nev noval jsem p íchozímu pozornost, jen0 na mé svolno%vkro il a za stojany a velkými schránkami s pracemi hledal majitele hlasu. Z toho poznal jsem návzt vníka u mne nepov domého, povstal jsem proto od stolu, abych v tém0e okam0iku, jako zkamen lý ú0asem, z stal stát. Pamatuji se jen, 0e zvolal jsem toliko: Repin!¹⁵⁰ Dále Mauder v dopise psal o Repinov p íjezdu do Prahy a o nedorozum ní, kdy0 nemohl Repin Maudera zastihnout v sídle JVU v paláci Sylva . Tarouc : sVzácný host zdr0el se delzí dobu v mé díln a v noval a0 p íliz velkou pozornost mým pracím. Rozhovo il se brzy o sv tové výstav pa í0ské, odkud se práv , po vykonání jurovské povinnosti, vracel. P edlo0il jsem mu publikaci sRuztí um lci%¹⁵¹ která mu do Petrohradu byla zaslána v jeho nep ítomnosti a která ho velmi zajímala. Tím p ezel hovor na výstavu ruských um lc v Praze a mistr litoval, 0e nesetkala se té0 co do hmotného výt Oku s 0ádoucím výsledkem,¹⁵² a p iznal se mi, 0e v era, kdy0 nedostavili jsme se do hotelu, domníval se, 0e pro tento neúsp ch snad na n ho jsme zanev eli.¹⁵³ Na e0 byl Repin Mauderem ujizt n, 0e nevalný finan ní výt 0ek z ruské výstavy nem l 0ádný vliv na vzájemné styky s Repinem. Poté, co Mauder Repina provedl budovami Národního muzea a ACFJ, pohostil ho spolu s man0eli Kamperovými ve své domácnosti: sSkromný host p ijal mezitím pozvání k spo e vystrojenému ob du (bylo ji0 pozd a nezbylo naprosto asu k jiným p ípravám). V milém a intimním rozhovoru posed li jsme

¹⁵⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera nezji-t nému, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 13. 7. 1900, Praha.

¹⁵¹ Jaroslav Kamper, Ru-tí um lci (pozn. 149).

¹⁵² š í Jsem rád, fe se mi poda ilo aspo n co z výstavy prodat. To p ece je hezké, fe budeme mít v Praze zajímavý obraz od Repina? Fantovi koupili také p kný obraz Kasatkin v. Pí. Jelínková zrovna dob e nevolila, ale proti gustu di-putát. Paní Lauermannová koupila t i Tř-kinovy kresby. Jednu si podrří a dv dostane Fanta prezentem za návrh na náhrobek. (To je je-t tajemství!) Třkoda, fe tu je-t asi 3-4 obrazy nez staly, byla to tak ídká p íležitost. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 10. 6. 1900, Praha.

¹⁵³ Dopis Josefa Maudera (pozn. 150).

a byli od první chvíle setkání s ním přímo oarováni jeho prostotou a roztomilostí. Kromě umění zajímala ho i česká literatura, prohlížel si které knihy Zeyera, Vrchlického, Macha atd. a snažil se přečíst celou sbírku Zeyerova Vyzehradu. Ptal se po ruských překladech a dal si názvy a vydání do vlastního skicáku poznamenat.¹⁵⁴ Po společné procházce Prahou neopomněl Mauder Repina také uvést mezi profesory na uměleckoprůmyslové škole.¹⁵⁵ O Repinově návštěvě v Praze Mauder informoval rovněž svého kolegu z J.V.U. Jana Prouška, který mu na jeho list odpověděl: *sõ Potřetí musí každého odborníka i vlastence, že slovanská vzájemnost mezi umělci není více pouhou fantastičností, nýbrž skutečnou událostí, slibující mnoho do budoucna. Krápka po krápce dopadá-li setrvačně, konečně i kámen prohlubuje. Zevně jen formálních zdvořilostí a pozorností a novinářských článků netěba nám tak, jako upřímných styků a poznávání. Proto raduji se s Vámi ze styků, jenž díky nazeho příteli a krajanu G. Franka byly před léty již zastaveny a takto navázány i třímne, že jsem přítelostí měl s Fr. [Gustavem Frankem] osobně udržovati korespondenci, kteráž nezůstala bez stopy, ani není planou, bezduzevní.*¹⁵⁶

Repin se stal v českých uměleckých kruzích poměrně dosti uznávanou osobností. Ještě poátkem roku 1900 byl jmenován čestným členem J.V.U.¹⁵⁷ a následujícího roku byla potvrzena Repinova volba za člena IV. třídy na ACFJ.¹⁵⁸ J.V.U. se přes Repinovu osobnost podařilo prohloubit a navázat další styky s ruskými uměleckými kruhy, přičemž se otevíralo,

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní opíjatá, dopis Jana Prouška Josefu Mauderovi, dvojlíst, přerem, třetí strany, sign. J. Proušek, 11. 7. 1900, Turnov.

¹⁵⁷ Dopis Gustava Franka (pozn. 146).

¹⁵⁸ Valné shromáždění, *Vstřípk české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XI, 1902, č. 6, s. 644.

bude realizace samostatné eské výstavy v Rusku.

Po átkem roku 1900 v z ák Gustav Frank doporu il Mauderovi s výstavou pose kat, nebo v Petrohrad bylo tou dobou mnoho jiných zahrani ních výstav a trh s um leckými díly byl dle jeho slov p esycen. P íklán l se proto, spolu s Repinem, aby byla eská výstava uspo ádána a0 v roce 1902. Dále Frank spolu s Repinem Mauderovi doporu il zaslat album s reprodukcemi d l Lu ka Maroda také viceprezidentovi petrohradské akademie Ivanu Ivanovi i Tolstému, aby si tak JVU získala pro výstavu jeho náklonnost.¹⁵⁹ Jezt po átkem roku 1901 byla pak svolána sch ze JVU kv li uspo ádání eské výstavy pro Petrohrad, p i em0 zám rem bylo vystavit eské um ní posledních padesáti let.¹⁶⁰ Avzak snad kv li hluboké ekonomické krizi, do které Rusko po átkem 20. století zab edlo, nebo snad pro vále né nepokoje, k realizaci samostatné eské výstavy nakonec nedozlo.

Spole enské styky s ruskými um leckými kruhy nebyly ze strany Josefa Maudera udr0ovány pouze na formální úrovni. D le0itou roli v navazování známostí p átelského charakteru nepochybn sehrála Mauderova cho Julie. Zatímco Mauder neoplýval znalostí ruského jazyka, Julie nejen0e rusky hovo ila, ale také p ekládala ruské stati pojednávající o tamním soudobém um leckém d ní. Také byla jednou z p edních osobností pra0ského p átelského krou0ku rusofil .

Z vlastní iniciativy se tak Julie Mauderová obrátila nap íklad na Svatopluka Ivanovi e Kokeze s prosbou, aby jí z Ruska zaslal práv vydané Repinovo album a r zné teoretické stati

¹⁵⁹ Dopis Gustava Franka (pozn. 146).

¹⁶⁰ Zprávy a poznámky. Výstava eského um ní, *Volné sm ry* V, 1901, . 4, sl. 87.

ném, ale i dramatickém umění, které
chtěla opatřit českým překladem.¹⁶¹

Nejednou byla Julie Mauderová skupinou JUV pořádána
o poskytnutí příspěvků pro časopis *Dílo*. Kupříkladu v roce 1903
ji Lothar Suchý požádal o pokračování článku, který měl
povědět o umění a umělcích na Rusi.¹⁶² Rovněž do časopisu
přispívala referáty, ve kterých pojednávala o umělcích a repro-
dukovaných pracích ruských umělců, které byly publikovány
v petrohradské umělecké revue *Mir iskusstva*.¹⁶³

Josef Mauder byl spolu se svou chotí Julií významnou
součástí českých uměleckých kruhů. Proto se Mauder
angažoval nejen v oblasti sochařské praxe, nýbrž byl
vzestranným člověkem se zájmem o umělecké dění obecně,
nabyt takového postavení, které mu umožnilo jít JUV a její
výstavní činnost. Nejenže se tak jeho působení podařilo
v Praze poprvé zrealizovat výstavu ruského umění, ale
navázáním užších styků s ruskou uměleckou společností
a slovanským východem tak Mauder přispěl k emancipaci
českého národa, jehož snahami bylo již od dob národního
probuzení poukázat na své slovanské kořeny a přispět tak
k politice českých zemí, jejichž zájmem bylo dosá-
hnout rovnocenného postavení v rámci rakouské monarchie.

¹⁶¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o přijetí, dopis Svatopluka Ivanovi z Kokeš Julií Mauderové, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Sv. Kokeš, 4. 2. 1902. o LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o odeslaná, koncept dopisu Julie Mauderové Svatoplukovi Ivanovi z Kokeš, list, perem, jednostranný, sign. Julie Mau., nedatováno (n. kdy po 4. 2. 1902).

¹⁶² LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o přijetí, dopis Karta Lothara Suchého Julií Mauderové, list, perem, jednostranný, sign. tiskem Lothar Suchý, 3. 1. 1903. o Je-t téhož roku byla v časopise *Dílo* pod pseudonymem P. fi. publikována stejnojmenná sta *Umění a umělci na Rusi*. Avšak těžko usoudit, kdo byl autorem tohoto textu. Viz P. fi., *Umění a umělci na Rusi*, *Dílo* I, 1903, s. 37640, 55657, 1096110.

¹⁶³ *Mir iskusstva* (Svět umění) byla ilustrovaná revue o ruském a zahraničním umění, která vycházela v Petrohradě v letech 1899 o 1904. Viz heslo *Mir iskusstva*, in: *Ott v slovník naučný nové doby: dodatky* (pozn. 25), s. 281. o Juliiny příspěvky pak byly publikovány v prvním ročníku časopisu *Dílo*. Viz Hlídka asopisecká. Ruská umělecká revue *Mir iskusstva*, *Dílo* I, 1903, s. 45646, 66667, 180, 2376238.

ě produkce Josefa Maudera do kontextu soudobé plastiky eských zemí

Josef Mauder Oil v dob , kdy vznikala historizující plastika, avzak v záv ru 19. a po átkem 20. století se zároveň rodily nové estetické normy a p ístupy k socha ské tvorb se podstatn zm nily. Proto kapitolám, které pojednávají o Mauderov tvorb , p edchází sta o socha ov stanovisku, které Mauder zástával v i d ní v oblasti soudobého socha ství. Mauderovy názory ke tvorb socha mladé generace jsou pak reflektovány na p íklad socha ské tvorby jeho 0áka Frantizka Bílka.

V 19. století nacházeli socha i své uplatn ní v dekorativní plastice stavebních projekt , které vycházely z p edloh historických sloh . Plastika vzak v i architektu e sehrávala pouze druho adou roli, a proto byl její styl pod ízen výchozímu slohu budovy. Velkou p íle0itost pro mnohé um lce p edstavovala nap íklad realizace projektu nemalého významu, jím0 byla stavba Národního divadla. P i jeho výzdeb se sezla celá generace um lc , jejich0 kreativita byla vzak limitována slohem celého projektu, kterým byla novorenesance. Více prostoru pro uplatn ní socha ské tv r í dovednosti nabízela volná plastika, avzak k získání presti0e bylo pro socha e nezbytné své um ní nejd íve zviditelnit na zakázce ve ejného charakteru. Proto náhrobní plastika a p edevzím monumentální pomníky, které byly s velkou oblibou vzty ovány zejména ve druhé polovin 19. století, sehrály v socha ské profesi významnou roli.¹⁶⁴

Podstatný vliv na vývoj eského socha ství druhé poloviny 19. století m l Josef Václav Myslbek. Stejn jako Josef Mauder

¹⁶⁴ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2076278.

z tradice historických sloh, oba se u ilii u novorenesan ního socha e Tomáze Seidena, avzak hlavní inspiraci pro svou tvorbu Myslbek našel ve francouzské realistické plastice, se kterou přišel do styku během své návštěvy Paříže v roce 1878. Myslbekovými monumentálními realistickými plastikami se nechalo inspirovat mnoho českých sochařů. Vlivy francouzského realismu tak pozvolna pronikaly do českých zemí, které ve srovnání s uměleckým vývojem v Paříži daleko zaostávaly. Francouzský realismus výrazně ovlivnil české sochařství 80. a 90. let 19. století a stal se také východiskem sochařských projektů Mauderova vrcholného tvůrčího období.¹⁶⁵

Akademické přístupy byly v sochařství uplatňovány po celé 19. století. Situace se začala měnit v době kolem roku 1900 s nástupem secese. Zásadní vliv na vývoj českého sochařství měla výstava Augusta Rodina, kterou uspořádal S. V. U. Mánes v Kotlově pavilonu v roce 1902. Mnoho sochařů se nechalo novými impulzy inspirovat, díky čemuž začala v českých zemích vznikat secesní symbolistní plastika. Na druhé straně však v sochařství nadále figurovaly již plně uznávané sochařské autority, které zastávaly klasické akademické hodnoty. A k tomu se osobně přidil také Josef Mauder.¹⁶⁶

Josefu Mauderovi se dostalo akademického vzdělání, které spolu se zkolenním v Seidenově ateliéru mělo podstatný vliv na utváření jeho sochařského přesvědčení. Inspiraci nacházel v klasických vzorech italské renesance a antického umění, zvláště blízké mu pak bylo rané renesanční umění, což byl další zájem, který ho spojoval s Juliem Zeyerem. (text. p. . 13, 14,

¹⁶⁵ Tamtéž.

¹⁶⁶ Tomáš-Vlček (pozn. 37), s. 71. o Petr Wittlich, *české sochařství ve 20. století. 1890 o 1945*, Praha 1978, s. 13665.

Mauder studijní cestu do Itálie, kdy navštívil Toskánsko (Florence, Pistoia, Fiesole), Lombardii (klášterní komplex Certosa) a Benátky.¹⁶⁸ Podruhé se do Itálie vypravil i se svou ženou Julií v roce 1889. O cestě pak napsal Juliu Zeyerovi: *sõ O Itálii Ti psát nebudu, znáz ji líp než já. õ Renaissance je posud jezt tak krásná a úchvatná. O antice jsem si pivezl nové a hlubzí dojmy. ím se nám v prvních dnech nelíbil, ale tõce jsme se s ním louili. Jakãsto jsme tu a v Sienãna Tebe vzpomínali a pozdravovali rãzná ta místa, Tebou popsaná, jako staré známé.*¹⁶⁹

Josef Mauder byl zastáncem klasických tradičních hodnot umění a negativně postupoval k novým impulsům, které z Francie do českých zemí koncem 19. století pronikaly. Nejlépe Mauderovy názory na soudobou sochařskou tvorbu reflektuje korespondence, kterou si sochař vyměnil s Juliem Zeyerem a malířkou Zdenkou Braunerovou. Předmětem dopisů, jimiž se tato kapitola zabývá, byla ostrá diskuze o sochařské tvorbě Mauderova otázky Frantizka Bílka.

Zdenka Braunerová spolu se svou matkou, také malířkou, patřily do okruhu Mauderových blízkých přátel. Byly tak nedílnou součástí pondělních debatních večerů, během kterých se u Mauderů často diskutovalo o tehdejší umlecké době, jak již bylo v kapitole o Mauderově životě uvedeno.

Protože byla Zdenka Braunerová svou matkou ve studiu malířství podporována, měla možnost jezděť za dob svých studií navštívit Paříž, která byla v oblasti umění centrem změn a pokroku. Braunerová tak přišla do styku s tamními umělci

¹⁶⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijátá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Z., 28. 11. 1883, Florencie. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, tři strany, sign. J. Mauder, 9. 12. 1883, Praha. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijátá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 12. 12. 1883, Florencie.

¹⁶⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, list, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 27. 9. 1885, Florencie.

¹⁶⁹ Tamtéž.

elitou a poznala klima francouzské metropole, které bylo ve srovnání s pražskými poměry v i vznikajícím novým výtvarným stylem daleko liberálnější.¹⁷⁰ Byla tak na rozdíl od Josefa Maudera, který v Paříži nikdy nebyl, lépe informována o situaci pařížské umělecké scény a tím i připravená rozpoznat v symbolistních plastikách Frantizka Bílka jejich umělecké kvality.

S Bílkem se Zdenka Braunerová setkala během svého druhého pařížského pobytu roku 1891 a stala se sochařskou celoživotní přátelskou protektorkou.¹⁷¹ Sled dalších událostí souvisejících s Bílkovou sochařskou tvorbou však vedly k trvalému názorovému i přátelskému rozchodu Zdenky Braunerové a Josefa Maudera.

Příčinou naruzení přátelských styků s Mauderovými byl text Zdenky Braunerové *Úvod k Bílkovým modlitbám*, který byl roku 1898 publikován v *Novém životě*.¹⁷² V textu se Zdenka Braunerová zastala tvorby Frantizka Bílka a kritizovala tou dobou uznávané akademické umění, které Bílkovému sochařskému záměru neporozumí: *„Než, umění Bílkovo je toho druhu, že musí být chápáno zvolna pomálu, proto přirozeno je, a zvláště u nás, kde na akademickou strukturu ježt tolik se drží, že první ukázky tohoto nového umění krutě byly odsuzovány. Tím krásnější a uznání hodnější je zásluha přátel Bílkova umění, že odhodlali se vydati toto album, které bude jednou výmluvným dokazem, jak Bílek byl souzen nespravedlivě, a že marná byla snaha hladem, poničováním a bagatelisováním*

¹⁷⁰ Anděla Horová (pozn. 3), s. 86687.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Zdenka Braunerová, *Úvod k Bílkovým modlitbám*, *Nový život* III, 1898, s. 10619. Časopis *Nový život* byl katolicky orientovaný měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu, který vycházel v letech 1896–1908. Snahami měsíčníku bylo propojit novoromantická a symbolistní díla s katolickou vírou. Do časopisu přispívali J. Zeyer, O. Bězina, F. Holeček, do výtvarné kritické části zejména S. Bouška, K. Wellner, rovněž byly v časopise publikovány reprodukce výtvarných děl F. Kavána, A. Kalvody, F. Jeneweina nebo Fr. Bílka. V časopise byly uveřejněny také teologické úvahy, texty středověkých mystiků a nábožensky laděná díla z dob italské renesance a německého romantismu. Viz Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění* II, Praha 1995, s. 576.

um lecké zásady opustil a pokorně se k době snad mýlným, ale naprosto nepotřebným pro n ho radám n kolika pražských autorit přidá.¹⁷³

I když ve svém článku Zdenka Braunerová podotkla, že jejím záměrem nebylo nijak znevažovat soudobé české akademické umění, přesto musela očekávat, že její *Úvod k Bílkovým modlitbám* vyvolá alespoň ze stran některých akademických přátel Mauderova okruhu negativní odezvu. Snad proto, že takovou reakci Zdenka Braunerová očekávala, upozornila na svůj článek ještě před vydáním onoho díla *Nového života* Mauderovy dopisem, ve kterém se sama jejich přátelské přiznání zveřejnila: *Snad je Vám povědomo, že mne požádali z redakce Nového života, abych napsala úvod k albu Bílkov? Napřed požádali Zeyera a teprve když tento odekl, obrátili se na mne, jako na nejstarší přítelkyni Bílkovu. Jsem příliš poctivou, než abych dovedla zamíjet píiny, které v existenci Bílkov hrály tak závažnou úlohu, a tak jsem napsala vše, co si myslím o našich umleckých poměrech v době. Vše má vztah ovšem jen k Bílkovi, ale nemohla jsem si pomoci a odsoudila jsem všechny ty, kteří ať v dle, že Bílek doma hladu umírá, nepodali mu ruku. Nebyl mezi nimi pan prof. Mauder, to vím, ale byli to jeho přátelé, a tak si myslím, že z lásky k nim odsoudí nyní i mne! Víím sama nejlíp co ztratím, ztratím-li vše mi tak cenné a drahé přátelství, ale obtovala jsem i to poctivé myšlenky.*¹⁷⁴

Následoval dopis, ve kterém se Julie Mauderová pokusila Zdenku Braunerovou ubezpečit, že odlišné názory nebudou jejich přátelství ani přátelství Zdenky Braunerové a Josefa Maudera překážkou. (text. p. . . 16)¹⁷⁵ Avšak Zdenka

¹⁷³ Zdenka Braunerová (pozn. 172), cit. s. 11612.

¹⁷⁴ LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o přijatá, dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové, dva dvojlísty, perem, 7 stran, sign. Zdenka Braunerová, 20. 12. 1897, Roztoky.

¹⁷⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o odeslaná, dopis Julie Mauderové Zdenky Braunerové, dvojlíst, perem, oboustranně, sign. Julie Mauderová, 29. 12. 1897, Praha.

n a kruhu jejich přátel zašla sama vyhýbat. A protože ve svém textu nezmínila jména těch, kterých se kritika týkala, upesnila tak v dopise adresovaném Julii Mauderové: *sõ Bylo mi líto, že mi tak zcela dobře nerozumíte. Intence mého listu byla jiná, než jste si vykládala. Já sebe neviním z nieho, ani Vás! Také to, co jsem psala, není míněno na privátní hovory s panem profesorem. Já mám jedině na mysli pana Myslbeka a Mařáka, kteří poskytli Bílkovi stipendium od pana Lanny, a jelikož vím, že jsou tito páni přátelé pana profesora, zdálo se mi to poctivé, předem upozornit na to, že vystupují ostře proti nim.*¹⁷⁶

Frantizek Bílek byl v letech 1888 . 1889 oákem na c. k. Státní právnické škole v Praze, kde se pod Mauderovým vedením učil modelování.¹⁷⁷ Po té ve studiu pokračoval na pražské AVU.¹⁷⁸ Roku 1891 se Bílkovi podařilo získat Lannovo stipendium¹⁷⁹ na studijní cestu do Paříže, kde studoval na Akademii Collarossi.¹⁸⁰ Josef Mauder mladého Bílka ve studiích podporoval a bylo jeho zájmem, aby Bílkovi cestu do Paříže co nejvíce usnadnil. (text. p. . 17)¹⁸¹ Frantizek Bílek si Mauderovy pomoci vážil a svého učitele o svých zahraničních studiích poborně informoval. (text. p. . 18)¹⁸² Když však roku 1892 zaslal do Prahy ukázky svých prací, jimiž byly plastiky

¹⁷⁶ LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie o přijatá, dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové, dva dvojlísty, perem, 6 stran, sign. Zdenka Braunerová, 6. 1. 1898, Roztoky.

¹⁷⁷ Anděla Horová (pozn. 3), s. 69670.

¹⁷⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Julia Mařáka Josefu Mauderovi, list, perem, jednostranně, sign. Julius Mařák t. . rektor, 13. 3. 1889, Praha.

¹⁷⁹ Vojtěch Lanna (1836-1908) byl významným mecenášem umění, který mnoha umělcům financoval studijní cesty po Evropě, například Josefu a Quidovi Mánesovým. Jeho rozsáhlá sbírka kresby, grafiky, uměleckého řemesla a méněpřímých zastoupených malby, sahající od antiky až po závěr 19. století, byla jednou z nejvýznamnějších v Evropě. Viz Anděla Horová (pozn. 3), s. 4376438.

¹⁸⁰ Anděla Horová (pozn. 3).

¹⁸¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, perem, oboustranně, sign. J. Mauder, 7. 12. 1890, Praha.

¹⁸² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Františka Bílka Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, tři strany, sign. Fr. Bílek, 10. 4. (nedatováno, pravděpodobně r. 1891), Paříž.

nazí viny trest[13],¹⁸⁴ narazil na negativní p ijetí jejich socha ského pojetí a Lannovo stipendium mu bylo od ato. A práv tato skute nost byla p edm tem ostré kritiky v textu Zdenky Braunerové, kterou cht la autorka poukázat na nepochopení Bílkova um leckého talentu, p i em0 neopomn la odsoudit akademický zp sob výuky eských mladých um lc . (text. p . . 19)¹⁸⁵

Na tak otev en napsanou sta a dopisy, ve kterých Zdenka Braunerová kritizovala zejména jednání Josefa Václava Myslbeka a Julia Ma áka,¹⁸⁶ zareagoval Josef Mauder dopisem, ve kterém poukázal na Ma ákovy zásluhy, jeho0 pomocí se Bílkovi naopak Lannovu p íze poda ilo získat. Neopomenul také p ipomenout, 0e stipendium Bílek získal za práce, které vznikly pod Mauderovým vedením. (text. p . . 20)[14a. e]¹⁸⁷ V tomté0 dopise Mauder uvedl také d vody, pro bylo Bílkovi stipendium od ato. Ohodnotil ob Bílkovy zaslané socha ské práce za pouhé p edb 0né návrhy, které by si vy0adovaly jezt mnoho dalzích pr prav a práce.

P esto0e Zdenka Braunerová ve svém *Úvodu k Bílkovým modlitbám* nezmínila nic proti Josefu Mauderovi, bylo z ejmé, 0e se autor ina kritika týká vzech renomovaných Pra0an takového postavení, kte í m li mo0nost rozhodnout, aby Bílek o Lannovo stipendium p izel. Snad proto bylo zám rem Zdenky Braunerové, aby se její text dostal do pat i ných rukou a nez stal nepovzimnut. A tak jezt p ed uve ejn ním *Úvodu k Bílkovým modlitbám* na vydání textu Maudery upozornila.¹⁸⁸

¹⁸³ Franti-ek Bílek, *Golgota*, 1892, sádra, drát, provaz, v. 88cm, – 60cm, GMP, inv. . P 1403.

¹⁸⁴ Franti-ek Bílek, *Orba je na-í viny trest*, 1892, bronz, v. 30cm, – 46cm, GMP, inv. . P 1453.

¹⁸⁵ Zdenka Braunerová (pozn. 172), cit. s. 13.

¹⁸⁶ Dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové (pozn. 176).

¹⁸⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Zdence Braunerové, t i dvojlisty, perem, 9 stran, sign. J. Mauder, 28. 12. 1897, Praha.

¹⁸⁸ Dopis Zdenky Braunerové (pozn. 174).

tuaci informoval Julia Zeyera, který rovn 0 s Frantizkem Bílkem a Zdenkou Braunerovou udržoval úzké přátelské styky. (text. p. . 21)¹⁸⁹ Protože Zeyer znal umleckou situaci v Paříži, kde podobné názorové rozpory byly na denním pořádku, nalezl pochopení pro obě strany: *sõ A co0 ten list sl. B. [sle ny Braunerové]? Myslím, že si d l á p ílizné skrupule, nebude to snad tak zlé! Víím, jak ráda k Vám chodila, jak Vás m la ráda a jak si Tebe i co lov ka i co um lce vá0í. Také Bílka, co ho znám, ne ekl mi nikdy jediného slova proti Tob , ekl mi jen, že ho to bolí, že v um ní jeho názory odsuzujez. Osobn si st 0oval jen, co já víím, na Myslbeka, Hynaise a tuzím Ma áka, na zp sob jak s ním zacházeli aspo ti dva první surov . Ale inil to v0dy svým zp sobem, m kce a bolestn , nikdy urá0liv . Já mu rozumím velmi dob e, i kdy0 má hr zu z Michel Angela.*¹⁹⁰ Julius Zeyer si cenil Mauderova socha ského díla stejně jako Bílkova.¹⁹¹ O svém pochopení pro tak rozdílné umlecké názory obou sochařů napsal Zeyer také v dopise adresovaném Zdence Braunerové. (text. p. . 22)¹⁹²

Redakce *Nového Oivota* o napsání předmluvy k Bílkovému albu nejd íve požádala Julia Zeyera, avšak ten snad kvůli přátelským styk m s ob ma socha i tuto 0ádost odmítl.¹⁹³ Když se pak textu chopila Zdenka Braunerová, neopom la v n m uvést, že není p íliz pov enou osobou psát lánky tohoto

¹⁸⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst a list, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 31. 12. 1897, Praha.

¹⁹⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, ti strany, sign. Jul. Zeyer, 28. 12. 1897, Vod any.

¹⁹¹ S Franti-kem Bílkem se Zeyer osobn setkal v roce 1896. Viz And la Horová (pozn. 63). ó Oba um lce spojoval zájem o náboženskou tematiku, která byla hlavní obsahovou náplní Bílkovy symbolistní socha ské tvorby, a kterou se také Zeyer nechal v n kterých svých literárních dílech inspirovat, jako v p ípad *P íchodu fienichova, Legendy o rytí i Albánu a Zahrady Mariánské*. Viz heslo Julius Zeyer, in: *Ott v slovník nau ný: ilustrovaná encyklopedie obecných v domostí*, Praha 2002, sv. 27, s. 596. ó Zeyer i Bílek p íspívali do *Nového flivota* nebo *Moderní revue* a vzájemn se ve tvorb ovliv ovali. Viz J. R. Marek, *Básník a socha . Dopisy Julia Zeyera a Franti-ka Bílka z let 1896 ó 1901*, Praha 1948.

¹⁹² Vladimír Hellmuth ó Brauner, *P átelství básníka a malí ky. Vzájemná korespondence Julia Zeyera a Zdenky Braunerové*, Praha 1941, cit. s. 209.

¹⁹³ Dopis Zdenky Braunerové (pozn. 174).

cht napsat osoba pov en jzí, nejlépe básník, ím0 m la snad na mysli Julia Zeyera.¹⁹⁴ Sv j text pak autorka uzav ela alespo citací Zeyerových verz : sō *Dílo Bílkovo jest modlitbou, jest hymnem Sv tla, Pravdy a lásky k Tomu, jen0 dle nesmrtelných slov Julia Zeyera: sByl dobrým jako pole, které chléb t m dává, ji0 ho pluhem trýznili.*¹⁹⁵

Josef Mauder Bílk v p ístup k socha ské tvorb odsuzoval. Kritizoval nap íklad kresebnou *studii k Uk í0ovanému*[15]¹⁹⁶ a stejn tak i *studii hlavy Uk í0ovaného*[16],¹⁹⁷ které vytýkal její p ílzn naturalistické pojetí. (text. p . . 23)[17a. c]¹⁹⁸ Styky s Frantizkem Bílkem byly vzak nadobro p eruzeny teprve po uve ejn ní *Úvodu k Bílkovým modlitbám*, o em0 sv d í Mauderovo setkání s Frantizkem Bílkem na po átku roku 1898, o kterém Mauder napsal Juliu Zeyerovi: sō *Se sl. Z. [Zdenkou Braunerovou] sezel jsem se na poh bu starého p. Fanty. Nedotkli jsme se ovzem slovem literárního jejího opusu. Taky s Bílkem jsem tu mluvil n kolik slov. Myslel snad, 0e mi musí n co p íjemného íci a proto pravil, 0e by se rád podíval do mé dílny, emu jsem se ovzem hled l vyhnout, proto0e nevím, co bych s ním mluvil. T eba by m zas pro n jaký výrok napadl v sN. Oivot %d[asopis Nový Oivot].*¹⁹⁹

Také Frantizek Bílek Zeyera o této události informoval: sō *Byl jsem v Praze na poh bu Fantov , druhý den odevzdal jsem slíbené p. Hlávkoví Album. Bili do mne nejnezetrn jzími poznámkami p. prof. Mauder, p. r. Hlávka i dobrý p. arch. Fanta. ō Kone n to, 0e si pan M. nep ál, abych ho navztívil,*

¹⁹⁴ Zdenka Braunerová (pozn. 172).

¹⁹⁵ Tamtéž, list. s. 19.

¹⁹⁶ František Bílek, *studie k Uk ířovanému*, 1896, kresba uhlem na papí e, v. 212cm, – 145cm, GMP, inv. . K 3146.

¹⁹⁷ František Bílek, *studie hlavy Uk ířovaného*, 1897, patinovaná sádra, v. 142cm, – 128cm, GMP, inv. . P 1413.

¹⁹⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist a list, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 12. 6. 1897, Praha.

¹⁹⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 25. 1. 1898, Praha.

...dobydly mne na má vlídná slova, a Oe p. Hl. [Josef Hlávka, editel ACFJ] sni0oval mne v podání a chápání mých v cí a p ehazoval to v Albu jak staré, p e t né noviny, to bilo do mne i do mého Krista, ale trpkos v ru mi to nezanechalo.²⁰⁰

P átelské styky mezi Josefem Mauderem a Zdenkou Braunerovou byly p eruzeny zvlázt po té, kdy se Braunerová za ala sbli0ovat se leny um leckého spolku S. V. U. Mánes.²⁰¹ Tehdejší situaci, která byla mezi výtvarnými spolky S. V. U. Mánes a JVU, Mauder, jen0 tou dobou vykonával funkci p edsedy JVU, popsal v konceptu dopisu pro Zdenku Braunerovou. (text. p . . 24)²⁰² Snažami Josefa Maudera bylo navázat spolupráci obou výtvarných spolk , díky které by mohlo dojít ke zlepšení eských um leckých pom r a ke spole né prezentaci eského um ní v zahrani í. Kdy0 v roce 1897 za al S. V. U. Mánes vydávat *Volné sm ry*, první ro ník tohoto um leckého m sí níku byl jezť vydán také p i in níkem Josefa Maudera.²⁰³ Avzak situace se mezi ob ma spolky n kdy p ed rokem 1900 zm nila, jak dokazuje tentý0 koncept Mauderova dopisu pro Zdenku Braunerovou, ve kterém bylo Braunerové vytýkáno, Oe se nepokusila zastavit stranické útoky len S. V. U. Mánes na Mauderovy kolegy z JVU: *sõ Pro Vaze sympatie ke komukoliv nem Oe Vám ovzem nikdo inít výtky, ale nelze p irozen sympatizovat s dv ma nep átelskýma stranama sou asn a stejn . V názorech v cných mohou se ovzem*

²⁰⁰ J. R. Marek (pozn. 191), cit. s. 106, 111.

²⁰¹ V prvním ro níku asopisu *Volných sm r* z roku 1897 se od Zdenky Braunerové nenachází fládný p ísp vek. Od roku 1898 za aly být v asopise publikovány reprodukce jejích d l, nap íklad: *V podzimmím jitru*, *Volné sm ry* II, 1898, . 5, sl. 219, *V-eru*, *Volné sm ry* III, 1899, . 2, sl. 79. Ó Od roku 1900 za ala Braunerová do asopisu p íspívat také svými studiemi. Viz Zdenka Braunerová, Franti-ek Bílek, *Volné sm ry* IV, 1900, . 6, sl. 1136134.

²⁰² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní Ó odeslaná, koncept dopisu Josefa Maudera Zdence Braunerové, dva listy, perem, sign. J. M., 12. 1. 1900.

²⁰³ Josef Mauder obdržel d kovný list za jeho p íze , která p ísp la k vydání prvního ro níku *Volných sm r* . Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní Ó korporace, dopis z redakce *Volných sm r* Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. K. L. Klusá ek, Sucharda Stan., 10. 11. 1897, Praha.

...at, je-li však pátelství to upímné,
nebude ani jeden ani druhý ve spojení s nepřáteli, kteří za jinaj
boj s vitriolem.²⁰⁴

Na přelomu 19. a 20. století vedle sebe tvořili umělci velmi
rozdílných názorů na umění a tvůrčí přístup k vlastní tvorbě.
Zatímco někteří byli zastánci tradičních akademických hodnot,
jiní hledali nové způsoby umleckého sebevyjádření. Také
výtvarné spolky, jako například J.V.U. Mánes, byly
dostí odlišného rávení, jak již bylo v předcházející kapitole uvedeno.
Mezi zasloužilými umělci starší generace a umělci generace
mladší docházelo k mnoha diskuzím, neshodám a někdy až
k vyhrčeným konfliktům. Rovněž tak rozepře mezi Zdenkou
Braunerovou a Josefem Mauderem je odrazem doby, která byla
z hlediska dějin výtvarného umění dosti převratnou, a která
položila základy pro moderní umění 20. století. Výstižně toto
období charakterizoval Julius Zeyer, když napsal Josefu
Mauderovi: *sõ žijeme v době velkých konfusí a vážnivých
polemik. Ale co kdo z nás z istého srdce umleckého vykonal,
z stane, a přijde doba poznání a spravedlivého soudu. Bu
tedy klidní a padne-li tak náhodou rána nějaká na nás,
promi me to horlivosti těch bojujících.*²⁰⁵

²⁰⁴ Koncept dopisu Josefa Maudera (pozn. 202).

²⁰⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní opíjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem,
oboustranný, sign. Jul. Zeyer, 10. 2. 1898, Vodany.

era v letech 1870 . 1882. Doba studií na AVU v Praze

Raná tvorba Josefa Maudera zahrnuje práce z období jeho studií na AVU v Praze, kdy souasn navštvoval kurzy modelování u sochaře Tomáše Seidana, a první práce z doby, kdy se osamostatnil a začal tvořit ve vlastním ateliéru.

Jednou z nejranjších Mauderových sochařských prací je drobná plastika *Laškujícího satyra* [18].²⁰⁶ Rozverný obnažený muž s plnovousem, kučeravými vlasy a košáky kopyty vznikl v roce 1875, kdy byl ještě téhož roku vystaven.²⁰⁷ Plastika satyra je příkladem akademicky ztvárněné mužské postavy s lehce provokativním nádechem erotiky. Výraz bezstarostné lehkosti je zdárným mírným nakloněním satyrovy hlavy a gestem levé ruky, jehož okopádné tělo pak působí dojmem, jakoby pozvolna upadalo do stavu slastného opojení. Tvaroslovím je socha odkazem tradice vrcholné italské renesance a Michelangelovy plastiky, sochařské linie, která čerpala inspiraci ze vzorů sahajících až k helénistické soše Laokoona.²⁰⁸

Mezi Mauderových studií vznikly další dvě drobné plastiky, které si jsou podobné svým formálním provedením. V obou případech se jedná o útlé ženské postavy, z nichž jedna představuje *alegorii Poezie* [19]²⁰⁹ a druhá pak bohyni

²⁰⁶ Josef Mauder, *Laškující satyr*, 1875 (datace viz *Ott v slovník naučný* (pozn. 25), tmav patinovaná sádra, v. 43cm, NG Praha (zakoupeno r. 1922), inv. . P 1004. V souasnosti je socha součástí expozice *Umění 19. století v letech*.

²⁰⁷ Kde se výstava konala není známo. Viz *Ott v slovník naučný* (pozn. 25).

²⁰⁸ Die Skulptur, in: Françoise Cachin a Geneviève Lacambre a Rodolphe Rapetti et al., *Europäische Kunst im 19. Jahrhundert*, Band 2, Freiburg im Breisgau 1991, s. 207-209.

²⁰⁹ Josef Mauder, *alegorie Poezie*, kolem r. 1877 (datace viz *Masaryk v slovník naučný* (pozn. 28), terakota, v. 34cm, NG Praha, inv. . P 1328.

alegorie *Poezie* vznikla kolem roku 1877 a podobně v tomto období byla pravděpodobně zhotovena také plastika *Pomony*.²¹¹ Podobiznou je pak k plastice *Pomony* velmi podobné terakotové *poprsí mladé dámy*[22],²¹² které by mohlo být skicou k soše *Pomony* nebo pro obě plastiky Mauder použil stejného modelu mladé dívky. Ve všech případech se jedná o drobné sochařské práce, které vykazují vlivy renesance a antiky, čímž poukazují na Mauderovo východisko z tradice historických slohů.²¹³

V roce 1879 vznikl sádrový reliéf *and la s palmovou ratolestí*[23].²¹⁴ Podobné provedení dnes neznámé *skicy and la*[24]²¹⁵ je známé z reprodukce publikované v časopise *Dílo*. Jedná se o sochařské práce pro hrobku rodiny *Tonder* [83],²¹⁶ protože vzhledem byla hrobka dokončena v Mauderově vrcholném tvůrčím období, blíže se touto sochařskou zakázkou zabývá kapitola následující. V obou případech návrh *and la* je zachycen okamžik, kdy *and la* právě vstoupí k hrobce, aby otevřel dveře od sarkofágu a vypustil duše zemřelých. Tento akt je symbolem triumfu nad smrtí. Detailní provedení elegantních linií reliéfu *and la s palmovou ratolestí* pak vyvolává pocit, jako by nešlo o iluzi skutečnosti, ale o skutečnost samu. Studie vznikla v době, kdy do českých zemí začaly pronikat vlivy francouzského realistického

²¹⁰ [20] Josef Mauder, *Pomona*, kolem r. 1877, patinovaná sádra, v. 49cm, stav: uražená hlava, levá paže a spodní cíp draperie, patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 1010. ó [21] Josef Mauder, *Pomona*, kolem r. 1877, patinovaná sádra, v. 49cm, NG Praha, inv. . P 1010, reprodukováno: inv. karta NG.

²¹¹ *Masaryk v slovník naučný* (pozn. 28).

²¹² Josef Mauder, *poprsí mladé dámy*, kolem r. 1877, terakota, v. 20cm, – 20cm, h. 10cm, NG Praha, inv. . P 1324.

²¹³ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2436248. ó Françoise Cachin (pozn. 208).

²¹⁴ Josef Mauder, *and la s palmovou ratolestí*, 1879, tmavě patinovaná sádra, v. 58cm, – 46cm, h. 17cm, značeno vpravo dole rytou linií *J. Mauder 1879*, NG Praha, inv. . P 1012.

²¹⁵ Josef Mauder, *skica and la pro hrobku rodiny Tonder*, kolem r. 1879, reprodukováno: *Dílo XII*, 1914, s. 63.

²¹⁶ Josef Mauder, *hrobka rodiny Tonder*, v l. 1879 ó 1912 (datace dokončení viz *Masaryk v slovník naučný* (pozn. 28), kámen, bronz, Olšanské hřbitovy, Praha, reprodukováno: *Dílo XII*, 1914, s. 65.

ením tak reliéf poukazuje na budoucí realistickou tvorbu Mauderova vrcholného tvůrčího období.

Někdy kolem roku 1880 pravděpodobně vznikly dva hloubkové reliéfy *podobizny mladé dámy*[25, 26, 27]²¹⁸ a *poprsí mladé dámy*[28].²¹⁹ V obou případech se jedná o realisticky pojatá poprsí, která jsou vložena do hluboké polokruhové prohlubně, čímž vyvolávají dojem, jako by zlo z trojrozměrnou plastiku. Ve skutečnosti jsou ale trojrozměrné pouze hlavy mladých žen, zatímco poprsí jsou provedená v reliéfu. *Podobizna mladé dámy* se zachovala ve dvou sádrových verzích, které se liší pouze v provedení kadeří, přičemž verze s detailnější ztvárněnými kadeřemi byla odlita také v bronz. Opět jde o sochařské práce, které vykazují vlivy francouzského realistického sochařství.²²⁰

²¹⁷ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2486254. ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2176222.

²¹⁸ [25] Josef Mauder, *podobizna mladé dámy*, kolem r. 1880, sádra, v. 30cm, – 30cm, h. 5cm, GMP, inv. . P 993. ó [26] Josef Mauder, *podobizna mladé dámy*, kolem r. 1880, patinovaná sádra, v. 30cm, – 30cm, h. 8cm, zna eno vpravo dole rytou linií *J. M.*, NG Praha, inv. . P 981. ó [27] Josef Mauder, *podobizna mladé dámy*, kolem r. 1880, tmav patinovaný bronz, v. 30cm, – 30cm, h. 8cm, NG Praha, inv. . P 1329.

²¹⁹ Josef Mauder, *poprsí mladé dámy*, kolem r. 1880, patinovaná sádra, v. 31cm, – 31cm, h. 10cm, NG Praha, inv. . P 1325.

²²⁰ Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2176222.

O Mauderovy malířské východisko, které socha získal na AVU v Praze, vypovídají dvě drobné kresby, jejichž reprodukce byly publikovány roku 1884 v časopise *Zlatá Praha*.²²¹ Kresby *eztice v echách*[29]²²² a *Vlachovo B ezí*[30]²²³ jsou panoramatickými pohledy na stejnojmenné obce nacházející se v echách. Vlachovo B ezí pak Mauder nakreslil ve spolupráci s malířem Janem Koulou. A koliv ob kresby vznikly v době Mauderových studií na AVU nebo krátce po té, rychlé energické tahy a uvolněný rukopis již reflektují zralost mladého umělce.

Jiné Mauderovy kresby jsou známé z publikace Františka Heritese *Z mého herbáře*, kterou Josef Mauder roku 1881 opatřil ilustracemi.²²⁴ Autor knihy za alegoriemi květin ukryl různé charakteristiky, které se rovněž odrážejí v Mauderových kresbách. Například *Dobromysl*[31, 32]²²⁵ zobrazil Mauder jako boдрého muže zavalité postavy, naopak *Pohanku*[33, 34]²²⁶ jako křehkou dívku z exotických krajín.

Nežli se Josefu Mauderovi podařilo získat dostatečné množství sochařských zakázek, finančním přínosem mu na počátku jeho umělecké profese byly návrhy sgrafitových výzdob.

²²¹ *Zlatá Praha* I, 1884, . 28, s. 336-337.

²²² Josef Mauder, *eztice v echách*, asi v l. 1880-1884, kresba, značeno vpravo dole M., reprodukováno: *Zlatá Praha* I, 1884, . 28, s. 336.

²²³ Josef Mauder a Jan Koula, *Vlachovo B ezí*, asi v l. 1880-1884, kresba, reprodukováno: *Zlatá Praha* I, 1884, . 28, s. 337.

²²⁴ František Herites, *Z mého herbáře*, Praha 1882. V knize není uvedeno jméno autora ilustrací, Mauderovo autorství je ale doloženo v korespondenci. Zachoval se dopis od autora knihy, ve kterém Mauderovi děkuje za doprovodné ilustrace: *šim Jsem rozechvil Vašimi krásnými obrázky, jimž jste ozdobil můj herbář a prosím, abyste přijmul to jako výraz díku.* Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní nepřijata, dopis Františka Heritese Josefu Mauderovi, list, perem, oboustranný, sign. F. Herites, 27. 12. 1881, Vodňany. O autorství Josefa Maudera také viz František Herites: *Botanická pohádka, Zlatá Praha* XXIV, 1907, . 14, s. 171-172.

²²⁵ [31] Josef Mauder, *skica k Dobromysli*, 1881, kresba tužkou na papíře, v. 15cm, - 12cm, UPM, inv. . GS 2917. [32] Josef Mauder, *Dobromysl*, 1881, kresba, reprodukováno: František Herites, *Z mého herbáře*, Praha 1882, s. 68.

²²⁶ [33] Josef Mauder, *skica k Pohance*, 1881, kresba tužkou na papíře, v. 15cm, - 12cm, v medailonu dole vepsán nápis *Pohanka*, UPM, inv. . GS 2931. [34] Josef Mauder, *Pohanka*, 1881, kresba, reprodukováno: František Herites, *Z mého herbáře*, Praha 1882, s. 38.

zemích v době renesance velmi oblíbená a značné popularity se těžila rovněž v obdobné novorenesanční vlně druhé poloviny 19. století.²²⁷ Kolem roku 1881 byla dle Mauderova návrhu provedena sgrafitová výzdoba fasády hospody v Pokraticích u Litoměřic.²²⁸ Hlavní průčelí domu bylo prolomeno oknem tanečnickým, na jejího ústředí poukazoval střední námet sgrafitové výzdoby, po stranách okna provedené postavy *Tančící dívky* [35]²²⁹ na jedné a *Tančícího jinocha* [36]²³⁰ na druhé straně. Okno fasády bylo bohatě zdobeno festony, ve ztítě se pak nacházel znak hraběte Nosticů. Říenek. Hravé postavy tančící dívky a mladého dudáka byly provedeny v životní velikosti a vsazeny do zdobné vinné pergoly, přičemž precizní vytyčená linie a detailní vykreslení dodává seelskému námětu a nádech důstojné vážnosti.

V duchu novorenesance Josef Mauder vytvořil někdy před rokem 1886 další návrh *sgrafitové výzdoby fasády letohrádku v ěernošicích u Prahy*. [37]²³¹ První patro vily bylo iluzivními pilastry ze psaní kového dekoru členěno na tři pole. V prostředním poli se nacházelo nepravé okno po stranách zdobené typicky renesančními motivy polopostav s rozvilinami a úponky. Dekorativním motivem bočních polí pak byly dva medailony s shloubavou *Kazou* a *šsnivou Tetkou*. Způsob členění plochy se opakoval ve ztítě s letopočetem 1886, který byl vyplněn motivem rozvilin a bohatou vegetabilní ornamentikou. Dekorativními motivy se Mauder v návrhu sgrafit

²²⁷ Dobroslav Líbal a Emanuel Poche, *Architektura*, in: Dobroslav Líbal a Emanuel Poche et al., *Praha národního probuzení*, Praha 1980, s. 173-190.

²²⁸ Stavbu nechal roku 1880 postavit hrabě Nostic architektem Achilem Wolfem. Viz *Náčrt vyobrazení*. Mauderova *Tančící dívka*, *Sv. tozor XVI*, 1882, . 13, s. 155. a *Náčrt vyobrazení*. *Tančící jinoch*, *Sv. tozor XX*, 1886, . 19, s. 607.

²²⁹ Josef Mauder, *Tančící dívka*, kolem r. 1881, dřívější sgrafitová výzdoba domu v Pokraticích u Litoměřic, reprodukováno: *Sv. tozor XVI*, 1882, . 13, s. 145.

²³⁰ Josef Mauder, *Tančící jinoch*, kolem r. 1881, dřívější sgrafitová výzdoba domu v Pokraticích u Litoměřic, reprodukováno: *Sv. tozor XX*, 1886, . 19, s. 593.

²³¹ Josef Mauder, *sgrafitová výzdoba fasády letohrádku v ěernošicích u Prahy*, asi v l. 1881 a 1886, ěernošice u Prahy, reprodukováno: *Zlatá Praha III*, 1886, . 49, s. 776.

ernozicích více p iblí0il typické renesan ní ornamentice, ne0 tomu bylo v p ípad sgrafit pro fasádu domu v Pokraticích.

6.2. Sout ě na socha skou výzdobu Palackého mostu

Velkým socha ským projektem po átku 80. let v Praze byla výzdoba pylon Palackého mostu. M stskou radou pra0skou byla vypsána sout 0, do které mohli socha i své návrhy zasílat do konce roku 1881. Josef Mauder se konkurzu zú astnil spolu se socha i Tomázem Seidanem, Josefem Václavem Myslbekem, Antonínem Wagnerem, Bernardem Ottou Seelingem, Ludvíkem Ěimkem a Jind íchem apkem. Krom Tomáze Seidana, který pro sv j návrh zvolil alegorie ek Vltavy, Labe, Berounky a Sázavy, vycházeli ostatní socha i z nám t eské historie a mytologie.²³² Sout 0, jak známo, za sv j monumentáln pojatý návrh ty sousozí . *Záboje a Slavoje, P emysla a Libuze, Ctirada a Ěárky a Lumíra s Písni*, vyhrál Josef Václav Myslbek. Druhou cenu za návrh sousozí *Libuze, P emysla a Lumíra*[38, 39, 40]²³³ z roku 1881 získal Josef Mauder.²³⁴

Mauder ve svém návrhu pou0il pyramidální kompozici, kdy socha Libuze stojící v kontrastu na vyvýšeném podstavci

²³² Výtvarné um ní, *Sv tozor XVI*, 1882, . 3, s. 36.

²³³ [38] Josef Mauder, *Libu-e, P emysl a Lumír*, 1881 (novodobý odlitek z r. 1953), tmav patinovaný bronz, v. 50cm, zna eno na podstavci rytou linií Mauder, NG Praha, inv. . P 2445. ó Plastika je sou ástí *expozice Um ní 19. století v echách*. ó [39] Josef Mauder, *Libu-e, P emysl a Lumír*, 1881, sádra, v. 55cm, – 37cm, h. 25cm, zna eno na soklu rytou linií Mauder, MMP, inv. . 55 036. ó [40] Josef Mauder, *Libu-e, P emysl a Lumír*, 1881, zlat patinovaná sádra, v. 50cm, – 37cm, h. 25cm, stav: uraflena pravá pafle Libu-e, ást pravé nohy P emysla a cíp draperie Lumíra, MMP, inv. . 55 468. ó V depozitá i NG se pak nachází dal-í sádrový odlitek: Josef Mauder, *Libu-e, P emysl a Lumír*, 1881, patinovaná sádra, v. 50cm, stav: chybí ob pafle Libu-e a P emyslova pravá ruka, patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 1002.

²³⁴ Za návrh výzdoby Palackého mostu bylo Josefu Mauderovi M stskou radou pra0skou vyplaceno 200zl. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, dopis M stské rady ó Praha Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. ne ítelná, 10. 3. 1882, Praha. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, karta Zvoní kovy rodiny Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. rodina Zvoní ková, nedatováno. ó V porot pro posouzení návrh zasedali malí i Sob slav Pinkas a Franti-ek fiení-ek, dále pak estetikové Otakar Hostinský, Josef Durdík a Miroslav Tyr–. Viz Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2546260.

postavy. S klidným gestem pravé ruky koná rozsudek ve sporu o vládu nad českými zeměmi. Po svém levém boku je doprovázena postavou Lumíra, po pravici pak na podstavci sedí Pěmysl. Kompozicí socha zdůraznil důležitost Libuzina soudu a vůbec její role, kterou sehrála v historii českých zemí. Pěsto0e je kompozice Mauderova návrhu uspořádána vzestupně od nejnižší posazené sochy Pěmysla přes postavu Lumíra až k noblesně pojaté Libuzi, působí sousozím vyváženým, uceleným a harmonickým dojmem.

Odlisným způsobem přistoupil ke stejnému námětu Josef Václav Myslbek. V sousozím *Pěmysla a Libuze*[41]²³⁵ vynechal užití klasické pyramidální kompozice a obě sochy postavil na podstavci vedle sebe. Pěsto0e Libuze stojí, svou křehkou postavou jen nepatrně převyšuje sedící sochu statného Pěmysla. Rozvážným gestem a duchovní silou tvoří plastika Libuze protiklad k Pěmyslovi bujarému mládci a jeho fyzické zdatnosti, jenž jakoby svým upřeným pohledem do dále uotuzil tíhu zodpovědnosti, která na něj bude kladena.

Ve srovnání s realisticky pojatým Myslbekovým sousozím vynívá Mauderovo pojetí sochařského návrhu pro Palackého most ježt poněkud klasicky, přičemž je také citelně znát sochařova znalost české barokní plastiky.²³⁶

²³⁵ Josef Václav Myslbek, *Pěmysl a Libuše*, 1892, pískovec, Praha u Vyšehrad.

²³⁶ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2546268. u Petr Wittlich (pozn. 40), s. 1146131. u Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2176222.

V roce 1881 vznikla *busta Bernarda Bolzana*[42, 43].²³⁷ V Bolzanov realisticky pojatém poprsí zachytil Josef Mauder okam0k filozofova p emítání. Bolzán v hloubavý a zároveň velmi odůzevn lý klidný výraz jakoby poukazoval na ob pole myslitelovy p sobnosti, na oblast racionáln matematickou a sféru k es anské víry. Tíha filozofovy myzlenky je zd razn na kompozi ním rozvr0ením hmoty, kdy pom rn objemn a detailn pojatá hlava je posazena na pevn stav nou zíji a krk, který ústí v ploché a pom rn nevýrazné poprsí. Dojem shora dol ustupující hmoty je umocn n nepatrným podstavcem válcového tvaru, který nese vezkerou tíhu plastiky.

Odlizným zp sobem o t icet let d íve p istupoval k *bust Bernarda Bolzana*[44]²³⁸ Arnozt Bruno Jan Popp. Socha rovn 0 plasticky zd raznil hlavu myslitele, avzak ve srovnání s Mauderovou staticky pojatou bustou p sobí rozvr0ením hmoty Poppovo poprsí nestabilním a neklidným dojmem.

²³⁷ [42] Josef Mauder, *busta Bernarda Bolzana*, 1881, patinovaná sádra, v. 80cm, NG Praha, inv. . F 149. ó [43] Josef Mauder, *busta Bernarda Bolzana*, 1881 (datace dle NG Praha, novodobý odlitek), tmav patinovaný bronz, v. 80cm, zna eno na bust vpravo dole rytou linií *Jos. Mauder*, NG Praha (získáno roku 1961), inv. . P 4408. ó Dnes je novodobý odlitek busty sou ástí *expozice Um ní 19. století v echách*.

²³⁸ Arno-t Bruno Jan Popp, *busta Bernarda Bolzana*, 1849 (novodobý odlitek z r. 1953), tmav patinovaný bronz, na podstavci uveden nápis *Bolzano*, NG Praha.

ku Karla Havlí ka Borovského pro Kutnou Horu

Po átkem roku 1882 se Josef Mauder zú astnil spolu se socha i Tomázem Seidanem a Bohuslavem Schnirchem sout 0e na pomník Karla Havlí ka Borovského pro Kutnou Horu.²³⁹ Mauder tehdy v sout 0i neusp l a pomník byl zhotoven jez tého0 roku socha em Josefem Strachovským. Výsledky sout 0e sledoval také Julius Zeyer: *sõ Bylo mi tak líto, kdy0 jsem slyzel o Tvé affai e v Kutné Ho e, a koli mi v c není jasná, vím p ece tolik, 0e se Ti k ivda d la. Vid l jsem fotografii Tvého návrhu, je p ekrásný.*²⁴⁰ Mauder v návrh pomníku *Karla Havlí ka Borovského*[45]²⁴¹ prozrazuje, 0e zám rem socha e bylo vytvo it pomník v duchu monumentálního realismu. Havlí kovu v kontrapostu stojící postavu zahalil socha do t 0kého p iléhavého plázt , který m l podtrhnout velikost básníka. Postavu Havlí ka Mauder zachytil v okam0iku, kdy dr0í list papíru a sv j pohled upírá up en v dál, snad zaujat inspirativní myzlenkou. Realistické pojetí plastiky a síla zamyzleného výrazu dosahuje vnit ního klidu Myslbekovy plastiky provedené v duchu monumentálního realismu. Kdy0 obdr0el Václav Vladivoj Zelený od Maudera vzpomínku na Havlí ka v podob bronzového odlitku, který socha nechal odlít dle sádrového návrhu kutnohorského pomníku, popsal Mauder v dar slovy: *sõ Domnívám se, 0e po Vazem výslovném upozorn ní nep ehlí0ím úpln , co Vám nyní na této práci mladzích let vadí, ale hodnota její u mne . p es to . jest docela*

²³⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, dopis Spolku pro zbudování pomníku Havlí kova ó Kutná Hora Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. ne ítelná, 1. 3. 1882, Kutná Hora.

²⁴⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Julius, 30. 3. 1882, Tel .

²⁴¹ Josef Mauder, *Karel Havlí ek Borovský*, 1881 (novodobý odlitek z r. 1953), tmav patinovaný bronz, v. 55cm, zna eno na podstavci rytou linií *J. Mauder 1881*, NG Praha, inv. . P 2448. ó Dnes sou ástí *expoze Um ní 19. století v echách*. ó Dal-í provedení: Josef Mauder, *Karel Havlí ek Borovský*, 1881, patinovaná sádra, v. 55cm, stav: ob ruce plastiky v p edloktí urafleny, patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 1003.

ve výrazu celé postavy, který se znamenit srovnává se vzím, co vím a co myslím o Havlí kovi.²⁴² Ve srovnání s Mauderovým návrhem pomníku pro Palackého most [38.40], který vznikl stejn jako návrh kutnohorského pomníku také v roce 1881, se Havlí kova plastika blíží více svým pojetím k socha ství francouzského realismu a p edznamená monumentální realistickou tvorbu Mauderova vrcholného tv r ího období.²⁴³

Mezi Mauderovy rané práce pat í také realisticky pojaté portrétní medailony. N kdy v letech 1881 . 1886 vznikl bronzový *medailon Frantizka Augusta Braunera*[46, 47]²⁴⁴ pro náhrobek Braunerovy rodiny na Vyzehradském h bitov .²⁴⁵ Kolem roku 1882 zhotovil Mauder *medailon pro pomník léka e Frantizka Novotného*[48].²⁴⁶ Z dalších Mauderových portrétních medailon jsou známé dv podobizny mu0 provedené v reliéfu . *medailon s podobiznou mu0e se vzty enou hlavou*[49]²⁴⁷ a *medailon s podobiznou mu0e s plnovousem*[50],²⁴⁸ který vznikl v roce 1894. Ve vzech p íkladech zmín ných medailon se jedná o detailn provedené portréty z profilu.

²⁴² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Václava Vladivoje Zeleného Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. V. V. Zelený, 30. 9. 1889, Praha.

²⁴³ Petr Wittlich, *Socha ství historismu* (pozn. 40). ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2176222.

²⁴⁴ [46] Josef Mauder, *medailon Franti-ka Augusta Braunera*, n kdy v l. 1881 ó 1886 (datace viz dopis Vladimíra Braunera Josefu Mauderovi (pozn. 245), bronz, zna eno vlevo dole rytou linií *J. Maudr*, vpravo dole rytou linií: *Lil V. Ma-ek v Karlín* , náhrobek Braunerovy rodiny, Vy-ehradský h bitov, Praha. ó [47] *Náhrobek Braunerovy rodiny*, Vy-ehradský h bitov, Praha.

²⁴⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Vladimíra Braunera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Vladimír Brauner, 1. 6. 1887, Praha.

²⁴⁶ Josef Mauder, *medailon pro pomník léka e Franti-ka Novotného*, kolem r. 1882, zna eno vlevo dole rytou linií *J. Mauder*, h bitov Velká Chuchle v Praze, reprodukováno: *Sv tozor XVI*, 1882, . 27, s. 320. ó Blíffe viz Na-e vyobrazení. Pomník dra. Fr. Novotného, *Sv tozor XVI*, 1882, . 27, s. 322.

²⁴⁷ Josef Mauder, *medailon s podobiznou mu0e se vzty enou hlavou*, nedatováno, tmav patinovaná sádra, ø 65cm, stav: po-kožená patina, NG Praha, inv. . P 1013.

²⁴⁸ Josef Mauder, *medailon s podobiznou mu0e s plnovousem*, 1894, tmav patinovaná sádra, v. 49cm, -. 39cm, h. 10cm, zna eno vpravo dole rytou linií *J. Mauder 1894*, MMP, inv. . 55 258.

Průběh umění na Mauderovu plastiku

V Mauderov raném tv r ím období vznikla také skupina plastik, které vykazují inspira ní zdroje z asné italské renesance.²⁴⁹ P esto0e do této doby Josef Mauder Itálii nenavštívil,²⁵⁰ um ní rané renesance m l možnost poznat prost ednictvím n meckých nazarén , kte í vycházeli z rané renesance a jejich0 malba byla ve studijních materiálech AVU v Praze bohat zastoupena.²⁵¹

Medailon *Moravské dívky*[51]²⁵² provedený v 0ivotní velikosti vznikl nejpozd ji do roku 1885, kdy byla jeho reprodukce publikována v asopise *Zlatá Praha*.²⁵³ Detailní znázorn ní peleríny, slo0it uvázaného zátku a prostý oduzevn lý výraz dívky poukazují na inspiraci nazarénskou malbou.

Nejpozd ji do roku 1885 byl ve stejném duchu proveden sádrový *relief and la*[52]²⁵⁴ s palmovou ratolestí . symbolem vít zství ducha nad smrtí.²⁵⁵ Plozn jzí pojetí t la and la, jeho raffaelovský ú es, prost a0 naivn p sobící výraz a jemná detailn prokreslená linie op t poukazují na znalost tvorby n meckých nazarén .

Do této skupiny plastik je možné za adit také *studii postavy and la*[53],²⁵⁶ která vznikla p ibli0n ve stejném období. ¥tíhlá

²⁴⁹ Mauder v zájem o ranou italskou renesanci reflektují dopisy, které si roku 1883 vym nil s Juliem Zeyerem. Viz Dopisy Josefa Maudera a Julia Zeyera (pozn. 167).

²⁵⁰ Svou první cestu do Itálie Josef Mauder podnikl roku 1885, kdy nav-tívil mj. také Florencii, místo bohaté pro studia ran renesan ních mistr . Viz Dopis Josefa Maudera (pozn. 168).

²⁵¹ Josef Mauder (pozn. 51).

²⁵² Josef Mauder, *Moravská dívka*, nejpozd ji do r. 1885, reprodukováno: *Zlatá Praha* II, 1885, . 37, s. 533.

²⁵³ *And l míru*, *Zlatá Praha* III, 1886, . 2, s. 31.

²⁵⁴ Josef Mauder, *relief and la*, nejpozd ji do r. 1885, sádra, v. 85cm, - 53cm, h. 12cm, Národní muzeum, inv. . 21 165. 0 Dal-í provedení: Josef Mauder, *relief and la*, nejpozd ji do r. 1885, sádra, v. 67cm, - 34, 5cm, h. 10cm, NG Praha, inv. . P 1327.

²⁵⁵ Reprodukce medailonu *Moravské dívky* (pozn. 252) byla spolu s *reliefem and la* (pozn. 254) v asopise *Zlatá Praha* publikována roku 1885, kdy Mauder sice podnikl cestu do Itálie, ale ob plastiky pravd podobn vznikly jifl d íve. Z toho vyplývá, fle se Josef Mauder p í vzniku t chto plastik patr n nechal inspirovat malbou n meckých nazarén . 0 Josef Mauder, *relief and la*, nejpozd ji do r. 1885, sádra, reprodukováno: *Zlatá Praha* III, 1885, . 2, s. 17.

²⁵⁶ Josef Mauder, *studie postavy and la*, asi kolem r. 1885, patinovaná sádra, v. 63cm, NG Praha, inv. . P 1326.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

í svou prostotou a lehkou elegantní drapérií jeho renesan ního zatu.

Z Mauderovy rané tvorby je znát socha ovo akademické vzd lání, znalost odkazu antického a renesan ního um ní a tradice historických sloh 19. století. Ji0 v rané tvorb vzak socha uplat oval vlivy soudobého francouzského realistického socha ství, které výrazn poznamenalo monumentální socha - ské projekty Mauderova vrcholného tv r ího období.

Josefa Maudera v době jeho působení
na c. k. Státní průmyslové škole v Praze /1883 . 1911/

Do té doby, než se stal Josef Mauder roku 1883 profesorem
na c. k. Státní průmyslové škole v Praze, nepodařilo se mu
získat žádnou veřejnou sochařskou zakázku.

V letech 1880 . 1886 Mauder pracoval na *pamětní desce
Jaroslava Šermáka*[54],²⁵⁷ kterou si u sochaře objednal
Umělecká beseda. Roku 1881 vznikla sádrová studie k *pamětní
desce Jaroslava Šermáka*[55],²⁵⁸ jež byla ještě téhož roku
vystavena na výstavě *Krasoumné jednoty*.²⁵⁹ V roce 1887 pak
byla deska pražskou sochařskou kamenickou firmou vytesána
v pískovci a osazena na rodný dom malíře Jaroslava Šermáka,
který se nachází na Betlémském náměstí v Praze.

Pro desku zvolil Mauder námět vznášejícího se Génia umění
v podobě polonahé dívky, která v levé ruce drží vávřínovou
ratolest, symbol věčné slávy, zatímco pravicí na desku píše
malířovo jméno. Géniova horní polovina těla je v oblasti zad
silně prohnutá, čímž se výrazně distancuje od desky a působí
téměř jako trojrozměrná volná plastika. Svou vytvářenou
harmonickou linií a realistickým pojetím je deska předzvěstí
Mauderovy vrcholné realistické tvorby.

První veřejnou zakázku monumentálního charakteru se
Josefu Mauderovi podařilo získat roku 1887, kdy měl vytvořit
dvě sochy pro ztížení kolínské radnice. Vznikly tak plastiky

²⁵⁷ Josef Mauder, *pamětní deska Jaroslava Šermáka*, 1887, pískovec, známeno vpravo dole rytou linií *Josef Mauder 1887*, v horní části desky vryt zlatý nápis *Šermák*, rodný dom Jaroslava Šermáka, Betlémské náměstí 258/10, Praha. Deska byla v pískovci zhotovena pražskou sochařskou kamenickou firmou bratřanců Ducháček, kteří desku před jejím osazením vystavili ve své dílně ve Těšelské ulici. Viz *Deska Šermáková, Zlatá Praha IV*, 1887, . 24, s. 384. o Výtvarné umění. Z *Umělecké besedy, Světlo XXII*, 1887, . 46, s. 734.

²⁵⁸ Josef Mauder, *studie k pamětní desce Jaroslava Šermáka*, 1886, patinovaná sádra, v. 110cm, š. 41cm, h. 19cm, známeno vpravo dole rytou linií *J. Mauder 1886*, NG Praha, inv. . P 1322.

²⁵⁹ Vilém Weitenweber, fiiofínská výstava (pozn. 56).

ogii, Kazi a Bivoj[56],²⁶⁰ které symbolizují personifikace moudrosti a síly.

O svých pracech na studii k plastice Kazi[57]²⁶¹ se Mauder v dopise zmínil Juliu Zeyerovi: *sõ Za ínám modely pro kolínskou radnici. Zvolil jsem p ece Kazu co pendant k Bivoji. M l jsem z ní nemalý respekt, myslím ale, 0e se dosti poda ila, je aspo rozhodn lepzí ne0 Bivoj, do kterého nemohl jsem posud vlo0it to, co bych si p ál.*²⁶² Zeyer pak Mauderovi odpov d l: *sõ ¥koda, 0e nemohu Tv j atelier navztívit, rád bych si o tom bo0ím kumztu zase pohovo il. Myslím, 0es s tou Kázou dob e d lal, udr0ela se památka její 0iv v tradici a dosti ur it .*²⁶³ O dokon ení prací na plastice Kazi pak Zeyera Mauder informoval: *sõ S Kazou jsem u0 tém hotov a lituju jen, 0e ji nemohu dle chut v novat jez t n jaký as. Mám jak víz s t ma figurama náramn nasp ch a musím ka0dou ve 14. dnech ud lat. Nazt stí to jde vzechno hladce. P ál bych si Kazu d lat nyní dle toho modelu jez t jednou a v skute né velikosti a potom bych si t eba z toho pranic ned lal, kdyby se provád la v mramoru.*²⁶⁴ Kdy0 pak Josef Mauder zaslal Zeyerovi fotografii s plastikou Kazi, dostala se mu básníkova slova uznání: *sõ Jest vid t, 0e sp jez k vrcholku svého um ní, je te ve vzech Tvých v cech taková zralost a síla, kde0to d íve p evládala elegance a delikátnost. Jedno ovzem druhé nevyllu uje a vyzna ené oné vlastnosti zajisté nikdy nepozbydez, proto0e Ti jsou vrozeny,*

²⁶⁰ Josef Mauder, *Kazi a Bivoj*, 1887 (datace viz And la Horová (pozn. 38), pískovec, pr elí radnice, Kolín. 0 Socha Kazi reprodukována: *Sv tozor XXII*, 1888, . 21, s. 332.

²⁶¹ Josef Mauder, *studie k plastice Kazi*, 1887, –elakovaná sádra, v. 44cm, NG Praha, inv. . P 1005. 0 Dal-í provedení: Josef Mauder, *studie k plastice Kazi*, 1887, patinovaná sádra, v. 44cm, stav: pravá pafe urafena, patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 975.

²⁶² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní 0 odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, nedatováno (pravd podobn srpen 1887).

²⁶³ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní 0 p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 25. 8. 1887, Vod any.

²⁶⁴ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní 0 odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 1. 9. 1887, Praha.

význaky Ti p ibly.²⁶⁵ Plasty jsou provedeny zp sobem, aby tvo ily soulad s kolínskou radnicí, její0 výchozím stylem byla novorenesance.²⁶⁶

Zakázkou na sochy pro kolínskou radnici se poprvé Josefu Mauderovi dostala možnost prezentovat své sochařské dovednosti na ve ejné reprezentativní budov . D kazem toho, oe se Mauderovi poda ilo získal um lecké presti0e, jsou dalzí etné objednávky na plasty, které byly socha i sv eny v záv ru 80. a v pr b hu 90. let, je0 asto tvo ily výzdobu pra0ských reprezentativních architektonických projekt .

²⁶⁵ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 15. 10. 1887, Vod any.

²⁶⁶ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2436248. ó Petr Wittlich, Socha ství historismu (pozn. 40). ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2076209.

Hlavního vchodu Muzea Království

eského

Velkým stavebním a sochařským projektem druhé poloviny 80. let byla stavba nové budovy Muzea Království českého. Roku 1884 vznikl návrh architekta Josefa Schulze, jenž pojmal stavbu ve stylu novorenesance.

Mauder o výsledku architektonické soutěže informoval Julia Zeyera: *sõ O stavb musejní je rozhodnuto. Schulz dostal první, Moranz druhou a Koch z n mecké techniky třetí cenu. Samá protekce! Wiehl s Koulou měli tak krásný projekt a nedostali nic ani uznání! A Myslbek pochodil stejn výte n ve Vídni, kde se ucházel o Reichelovu cenu. Vzeobecn se uznalo, že on jediný má šance na cenu a v tom smyslu mu také psáno. Než však dojel do Vídn, změnili nazi dobří přátelé vídeňští svůj úmysl a obdali jiného. ovzem N mce.*²⁶⁷ Z Mauderova dopisu vyplynulo, že za těchto okolností nebylo pro českého umělce vůbec snadné obstát v prestižních uměleckých soutěžích. a už sochařského nebo architektonického rázu.

Roku 1887 byla vypsaná veřejná soutěž pro sochařskou výzdobu budovy Muzea Království českého, které se mohli zúčastnit všichni sochaři rodilí v českých nebo v cizích trvale sídlící.²⁶⁸ Na výzdobu budovy se tak podílela celá řada sochařů generace Národního divadla.

Soutěže na sochařskou výzdobu hlavního vchodu do muzea se kromě Josefa Maudera zúčastnili také sochaři Josef Malina a Bohuslav Schnirch. Roku 1887 byla tato zakázka Zemským výborem Království českého svěřena Josefu Mauderovi. Vznikly tak dvě sedící alegorické plastiky, *alegorie Pírodních v d*

²⁶⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní š odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlíst, přem, oboustranný, sign. J. Mauder, 12. 4. 1884, Praha.

²⁶⁸ *Zlatá Praha* IV, 1887, . 22, s. 351.

orie *Historie a literatury*[59],²⁷⁰ které jsou umístěny po stranách hlavního vstupu do muzea.

Josef Malina pro svůj návrh *Alegorie Pírodních v d a Astronomie* zvolil sousozí 0enské postavy, která o t chto v dách vyu uje mladého chlapce. *Alegorii Historie a Literatury* pak socha pojal jako starce pohrou0eného v myzlenkách. Bohuslav Schnirch pro svou skicu *Alegorie Pírodních v d a Astronomie* naopak zvolil postavu starce s plnovousem a pro *Alegorii Historie a Literatury* postavu 0enskou.²⁷¹

Josef Mauder vytvo il plastiku *Alegorie Historie a Literatury*[59]²⁷² v podob sedícího myslitele vyvráleného v ku s rydlem, deskou a svazkem rukopis . *Alegorie Pírodních v d a Astronomie*[58]²⁷³ má podobu sedícího mladého mu0e s glóbbem, který svým stá ím tvo í k *Alegorii Historie a Literatury* protiklad.²⁷⁴ *Alegorie Historie a Literatury* vzez ením a zatem p ipomíná antického myslitele. Je z ejmé, 0e Josef Mauder erpal inspiraci z ran renesan ního socha ství, jak také vyplynulo z Mauderovy korespondence: *sõ Budu-li s ním [s pracemi na soze Bivoje pro kolínskou radnici] v as hotov, toti0 as do polovice zá í, zajel bych si p ece jezť rád as na 2 neb 3 týdny do Florence, poradit se s Donatellem, ne0 pustím se do*

²⁶⁹ Josef Mauder, *Alegorie Pírodních v d a Astronomie*, 1889 ó 1890 (datace viz Lubomír Sr-e , *Národní muzeum Praha. Pr vodce*, Praha 1999, s. 23624), ho ický pískovec, hlavní vchod do Národního muzea, Praha.

²⁷⁰ Josef Mauder, *Alegorie Historie a Literatury*, 1889 ó 1890 (datace viz Lubomír Sr-e , *Národní muzeum Praha. Pr vodce*, Praha 1999, s. 23624), ho ický pískovec, hlavní vchod do Národního muzea, Praha. ó Za kařdou sochu byl Josefu Mauderovi vyplacen honorá ve vý-i 500zl. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, dopis Zemského výboru Království eského Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. ne ítelná, 1. 6. 1887, Praha. ó Dále m l Mauder spolu se socha i Menzlem a Schnirchem zhotovit cviklové reliéfy oken v nárofních rizalitech muzea. Mauder vyhrál t etí cenu za svůj návrh s letopo tem 1887. Viz *Výtvarné um ní, Zlatá Praha IV*, 1887, . 22, s. 367.

²⁷¹ Výstava konkuren níh prací pro socha skou výzdobu budovy musejní, *Sv tozor XXI*, 1887, . 37, s. 590.

²⁷² Josef Mauder, *Alegorie Historie a Literatury* (pozn. 270).

²⁷³ Josef Mauder, *Alegorie Pírodních v d a Astronomie* (pozn. 269).

²⁷⁴ Ob alegorie byly do pískovce vytesány v prařském socha sko ó kamenickém závod bratranc Duchá k . Viz *Socha Pírodních v d, Zlatá Praha VII*, 1890, . 25, s. 298.

m, na kterých si chci dát záležet,
nebo budou umístěny na hlavní rám, zrovna u vchodu.²⁷⁵

Příležitost, jakou představovala zakázka plastik pro muzejní budovu, pak výstišně popsal Julius Zeyer slovy: *sõ A jak rád bych teprve ty sochy na museum uvidl, do fotografie to bude asi jezt dlouho trvat. Jen d lej, abys je co nejlépe dle svých sil provedl, taková příležitost zanechat za sebou památku se tak brzy nevyskytne. Myslím, že jsi te v nejlepší vývoji svého talentu. I to utrpení v poslední době [nemoc Mauderovy choti Julie] Ti neuzkodí, to lov k cítí včdy více duzi svou a vloží ji pak tím silněji v dílo své, aniž o tom v d l. Jest ta bolest jako kladivo, které buzí do kamene, čím víc do ní pere, tím víc ho oduzevní, jen si myslí na gotický dóm, než ten se vyloupne z balvan ! Ale dejte B h, aby na chvíli t ch ran bylo dost, klid je také blahodárný.*²⁷⁶

K plastikám alegorií se zachovaly tři drobné sádrové studie [60, 61]²⁷⁷ a studie podobizny pro alegorii *Historie a Literatury*[62].²⁷⁸ Obě alegorie pak Mauder jezt provedl v jejich skutečné velikosti z hořického pískovce.[64, 65]²⁷⁹ Dále se zachovala rovněž kresebná skica k alegorii *Historie a Literatury*. [66]²⁸⁰

²⁷⁵ Dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi (pozn. 262).

²⁷⁶ Dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi (pozn. 263).

²⁷⁷ [60] Josef Mauder, *studie k alegorii P írodních v d* (vlevo), kolem r. 1887, patinovaná sádra, v. 30cm, – 12, 5cm, h. 17cm, stav: uražený částí tří prstů na pravé noze alegorie, Národní muzeum, inv. . 187 750. ó Josef Mauder, *studie k alegorii Historie a Literatury* (vpravo), kolem r. 1887, patinovaná sádra, v. 30cm, – 13cm, h. 17cm, Národní muzeum, inv. . 187 751. ó [61] Josef Mauder, *studie k alegorii P írodních v d*, kolem r. 1887, sádra, v. 30cm, – 12, 5cm, h. 17, 5cm, Národní muzeum, inv. . 147 380.

²⁷⁸ Josef Mauder, *studie podobizny pro alegorii Historie a Literatury*, kolem r. 1887, tmavě patinovaná sádra, v. 42cm, NG Praha, inv. . P 1321. ó Další provedení: Josef Mauder, *studie podobizny pro alegorii Historie a Literatury*, kolem r. 1887, tmavě patinovaná sádra, v. 42cm, Národní muzeum, inv. . 187 752.

²⁷⁹ [64] Josef Mauder, *model k alegorii P írodních v d a Astronomie*, kolem r. 1889, hořický pískovec, Národní muzeum, inv. . 187 753. ó [65] Josef Mauder, *model k alegorii Historie a Literatury*, kolem r. 1889, hořický pískovec, stav: uražený prst na levé noze alegorie, Národní muzeum, inv. . 187 754. ó Další provedení: Josef Mauder, *model k alegorii Historie a Literatury*, kolem r. 1889, hořický pískovec, stav: uražený nos a prsty na levé noze alegorie, povrch znečištěn, Národní muzeum, inv. . 182 385.

²⁸⁰ Josef Mauder, *skica k alegorii Historie a Literatury*, pravděpodobně kolem r. 1887, kresba tužkou na papíře, v. cca 30cm, – cca 24cm, UPM, inv. . GS 2851.

...al odlít drobné sádrové skicy obou alegorií v bronzu,²⁸¹ které daroval Juliu Zeyerovi a Frantizku Heritesovi. Zeyer se k Mauderovu daru vyjád il slovy uznání, která zcela vystihují estetické p ednosti obou plastik: *sō P ekvapily m svou monumentální klidností a tichou velkou d stojností, myslím, Ōe jsi s nimi sám spokojen.*²⁸²

Sochy obou alegorií pro hlavní vchod Muzea Království eského jsou provedeny v novorenesan ním duchu, tvo í tak soulad s historizujícím slohem celého stavebního projektu.²⁸³

Sou asn s t mito socha skými pracemi vznikla drobná *portrétní studie chlapce*[63],²⁸⁴ kterou Josef Mauder pouŌil o n kolik let pozd ji pro svou plastiku *OstraŌitost II*[90a. b].²⁸⁵

²⁸¹ V sou asnosti jsou oba odlitky nezv stné.

²⁸² Dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi (pozn. 74).

²⁸³ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2436248. Ō Petr Wittlich, *Socha ství historismu* (pozn. 40). Ō Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2076209.

²⁸⁴ Josef Mauder, *portrétní studie chlapce*, kolem r. 1888 (datace viz *Sv tozor XXII*, 1888, . 34, s. 529, 542), tmav patinovaná sádra, v. 45cm, NG Praha, inv. . P 976.

²⁸⁵ Josef Mauder, *OstraŌitost II*, 1905, bronz, v. 166cm, – 168cm, h. 59cm, vestibul eské spo itelny, Rytí ská 536/29, Praha.

V roce 1887 se městská rada pražská rozhodla udílet ústředním pražským přemyslovým výstavám zaslouženou medaili za vynikající práce. Úkol vytvořit model medaile byl pak radou svěřen Josefu Mauderovi.²⁸⁶ Ježtého roku Mauder zhotovil náčrt medaile, který měla vyhodnotit komise sestávající ze členů Barocha, Kanderta, Pasovského, Wlczka a architekta Antonína Wiehla.²⁸⁷ Roku 1888 Mauder vytvořil sádrový model k reverzu zasloužené medaile hlavního města Prahy[67]²⁸⁸ s nápisem *est koruna zásluh*, který je umístěn v horní polovině návrhu medaile. Dle modelu se pak od roku 1890 začaly odlévat medaile v kovu.²⁸⁹

O své práci na modelu medaile se pak Mauder zmínil Juliu Zeyerovi: *soudě před týdnem slyšel jsem, že jsi si za svou jedinou střílnost vedl v psaní na Jelínka, že nepíže. Tu bych ví, že to nebylo možno, nebo jsem měl celý říjen a tyto dny ježt velmi na pilno s městskou medailí, kterou jsem v červnu konečně odvedl.*²⁹⁰

Na přední straně medaile je zobrazen Velký znak města Prahy s nápisem provedeným verzátkou antikou *Praga caput regni*. Na zadní straně medaile je vyobrazena krájející ženská alegorická postava Vlasti s lipovou ratolestí a vavřínovým věncem, kterým za doprovodu lva odměňuje zasloužené. Verzátkou antikou je v horní polovině medaile uveden nápis

²⁸⁶ Výtvarné umění. Veřejné umění medailí a diplomů, *Sv. tožor XXI*, 1887, . 26, s. 415.

²⁸⁷ Výtvarné umění, *Sv. tožor XXI*, 1887, . 27, s. 430.

²⁸⁸ Josef Mauder, *model k reverzu záslužné medaile hlavního města Prahy*, 1888, patinovaná sádra, ø 60cm, h. 3cm, značeno uprostřed dole J. Mauder, verzátkou antikou v horní polovině po obvodu nápis *est koruna zásluh*, MMP, inv. . 55 260. ó Sádrový model k averzu medaile, který měl být dle monografie Jiřího Lukase také uložten v depozitáři MMP, nebyl v místě nalezen. Viz Jiří Lukas, *eská medaile 19. století. Katalog medailí*, Praha 2009, s. 179.

²⁸⁹ Výtvarné umění. Medaile obce Pražské, *Zlatá Praha VII*, 1890, . 37, s. 444. ó Zmínit se pouze nápis na reverzu medaile, povodní nápis sádrového modelu *est koruna zásluh* byl tak pro medaile odlévané v kovu zmíněn na *Pocta korunou zásluh*.

²⁹⁰ Dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi (pozn. 73).

Medaile se odlévaly ve dvou velikostech o průměru zesti a čtyřicet centimetrů. Malá[68a. b]²⁹¹ i Velká záslužná medaile hlavního města Prahy se zachovaly v bronzovém, stříbrném a zlatém provedení.²⁹²

Josef Mauder se rovněž podílel na vzniku medaile, která byla odlita u příležitosti založení ACFJ v roce 1890. Vytvořil tak sádrový model reverza pamětní medaile ACFJ[69]²⁹³ podle kresebného návrhu malíře Maxe Pirnera.²⁹⁴ Pamětní medaili ACFJ[70a. b]²⁹⁵ pak do kovu odlil Václav Šantrůšek.

Na přední straně medaile je zobrazena sedící alegorická ženská postava s korunou na hlavě a vavřínovým věncem. Jedná se o personifikaci země, která je doprovázena lvem. V popředí je vavřínový věnec, palmová a olivová ratolest a nápis pod její provedení ve dvou řádcích verzátkou antikou *V da ů Um ní*. V pozadí jsou pak obrysy Karlova mostu a nedostavěného chrámu sv. Víta. Na zadní straně medaile je portrétní busta císaře Františka Josefa s vavřínovým věncem na hlavě. Verzátkou antikou je pak ve dvou řádcích po obvodu medaile uveden nápis *eská akademie císaře Frantizka Josefa*

²⁹¹ Josef Mauder, *Malá záslužná medaile hlavního města Prahy*, n. kdy po r. 1890, bronz, ø 4cm, značeno na averzu uprostřed dole V. Šantrůšek, na reverzu uprostřed dole J. Mauder, NG Praha, inv. . P 755. Ó Stejná medaile ve stříbrném provedení je uložena v NG Praha, inv. . P 753, další stříbrná verze je uložena v Národním muzeu, inv. . H2 ó 156 640, zlatá verze medaile je pak rovněž uložena v Národním muzeu, inv. . 15 563.

²⁹² Josef Mauder, *Velká záslužná medaile hlavního města Prahy*, n. kdy po r. 1890, bronz, ø 6cm, značeno na averzu R. Braun, na reverzu J. Mauder, NG Praha, inv. . P 754. Ó Tyto verze stejné medaile jsou uloženy v Národním muzeu: jedna bronzová ó inv. . H2 ó 156 595, dvě stříbrné ó inv. . 146 409, H2 ó 156 579. Další verze medailí je uloženo v MMP: tři bronzové ó inv. . D 3751, D 4660, 37 606, jedna stříbrná ó inv. . 37 604 a jedna zlatá ó inv. . D 3174. Stejná medaile odlitá ve stříbře, avšak značena na averzu I. B. Pichl, na reverzu J. Mauder, je uložena v NG Praha, inv. . P 752.

²⁹³ Josef Mauder, *model reverza pamětní medaile ACFJ*, 1890, sádra, ø 8,5cm, verzátkou antikou vpravo dole nápis *V da ů Um ní*, vlevo dole pak stejným písmem uvedeno *M. Pirner navrhl, V. Šantrůšek provedl*, NG Praha, inv. . P 1222.

²⁹⁴ Jiří Lukas (pozn. 288), s. 172.

²⁹⁵ Max Pirner ó Josef Mauder ó Václav Šantrůšek, *Pamětní medaile ACFJ*, 1890, zlato, ø 6,6cm, verzátkou antikou vpravo dole nápis *V da ů Um ní*, vlevo dole pak stejným písmem uvedeno *M. Pirner navrhl, V. Šantrůšek provedl*, Národní muzeum, (v současnosti bez inv. .). Ó Další bronzová medaile se nachází v Národním muzeu: inv. . 15 347, dvě rovněž bronzové pak v NG Praha: inv. . P 156, P 1366.

ní založena nejvyšším rozhodnutím
ze dne XXIII ledna MDCCCXC.

7.3. Slavín Ě pantheon na Vyšehrad /1889 Ě 1894/

Jednou z nejmonumentálnějších a po stránce kulturního i společenského významu nejhodnotnějších zakázek Josefa Maudera byla sochařská výzdoba *národní hrobky Slavín* na Vyšehrad [71a. b],²⁹⁶ místa posledního odpočinku českých výtvarných umělců, básníků, spisovatelů a vesměs osobností spoluvytvářících pilíře české historie a kultury.

Myšlenka rozšířit Vyšehradský hřbitov a vytvořit z něj národní pohřebiště vznikla poátkem zedesátých let 19. století. Když v roce 1859 došlo k pádu Bachova absolutismu, následovalo v rakouské monarchii období politického uvolnění. V českých zemích nastal ve všech oblastech společenského i kulturního života rozvoj národního uvědomění a potřebování vlastního pantheonu k uctívání památek významných osobností českého národa sílila na intenzitě. Založeno se tak po vzoru jiných velkých evropských národů s realizací národního pohřebiště na Vyšehrad.²⁹⁷

Plány vyšehradského hřbitova navrhl roku 1875 architekt Antonín Barvitius, který se nechal inspirovat italskými Campo Santo. Hřbitov byl rozšiřován v několika etapách až do konce 19. století. V Barvitiově koncepci užití vzor Campo Santo, pro které bylo typické obehnání areálu arkádovou zdí, dále pokračoval architekt Antonín Wiehl. Obestavil hřbitov novorenesančními arkádami a vystavil dominantu hřbitova – Slavín.²⁹⁸

²⁹⁶ Antonín Wiehl o Josef Mauder, *národní hrobka Slavín*, 1889 o 1894, hřbitov na Vyšehrad, Praha.

²⁹⁷ Václav Liška, *Slavín. Zpráva o rekonstrukci*, Praha 2006.

²⁹⁸ Tamtéž.

spolek Svatobor. Myšlenku potřeby
národního hbitova přinesl již při vzniku tohoto spolku v roce
1862 jeho přední zakladatel Frantizek Palacký.²⁹⁹ Základním
Svatoboru bylo podporovat tvorbu českých spisovatelů, avšak
mezi další činnosti spolku, které Palacký charakterizoval slovy:
sPomáhej! Osvěcuj! Pamatuj! patřilo také udržovat jejich
památku.³⁰⁰

Potřeba národního hbitova musela být dlouhodobě
pociťována ze stran inteligence, vlastenců a široké veřejnosti
v době. O nutnosti a aktuálnosti této problematiky svědčí
rovněž korespondence, kterou si roku 1881 vyměnil Josef
Mauder s Juliem Zeyerem. (text. p. . 25, 26).³⁰¹ Zeyer pak
Mauderovi vylíčil svou představu o národním hbitov slovy:
*sõ Vidím ten velkolepý granitový palác mrtvých se zlatými
stěchami, s terassami, ohromnými posázenými duby a lípami,
s celou populací soch, ty temné poloosvětlené korridory,
v kterých celé to naše utrpení a fresco namalováno, ten světlý
chrám, v kterém glorie barev a tón slaví naše vzkříšení . neb
to mausoleum musí být zároveň pantheonem sã toutes les
gloires de la Bohême!* [veškeré slávy a ch].³⁰²(pokračování viz
text. p. . 25).

²⁹⁹ *šij horliv jã krajané a vlastenci ve všech vrstvách národu, samochťic a bez úhokoli vnuknutí neb napomínání,
jali se jako o závod p inã-etí dary a ob ti ve prosp ch a poctu spisovatel v na-ích. Se-ty se jifl brzy sumy, jestliže
ne samy o sob , aspo pro pom ry dárc v znamenité, jimiflm lo se staráno býti tu o pomníky pro zasloufílé
mrtvé, tu o n jaká nadání k dobrému fivých, a v-ak zejména i est zem elých, tu o n jakou národní kryptu
k oslav jedn ch, a zase o zvlã-tní ústavy k zaopat ení druhých.* Tamtéž, cit. s. 13.

³⁰⁰ Tamtéž.

³⁰¹ Pro umístění národní hrobky se zvažovalo mezi Levým Hradcem, Budí a Libchovem. Julius Zeyer
uvážoval o fialov , místu slovanských mohyl. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Julius, 18. 3. 1881, Simferopol. ó
LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dva dvojlisty,
perem, oboustrann , sign. Jos. Mauder, 29. 3. 1881, Praha.

³⁰² Dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi (pozn. 301).

an ních prost edk dozlo v zak k realizaci národního památníku teprve v letech 1889 . 1894 vybudováním pantheonu Slavín.³⁰³

Základní kámen Slavína byl položen 7. 9. 1889.³⁰⁴ Antonín Wiehl pojal architektonický *projekt národní hrobky*[72]³⁰⁵ jako podzemní kryptu s bo ním vchodem ze severní schodiztní st ny. Nad tuto kryptu vzty il mohylový monument sestávající z vyvýšeného schodizt , které plynule p echází v terasu obehnanou ze t í stran zdí. Na terasu pak Wiehl nechal postavit vysoký podstavec se sarkofágem.

Pro hlavní nápis *národní hrobky Slavín*[71a. b],³⁰⁶ který je umíst n ve vlysu pod sarkofágem, byla pou0ita modifikace slov z v novací listiny Petra Fischera: *sA zem eli, jez t mluví.*³⁰⁷ Na elní a zadní st n podstavce jsou zav zeny desky se jmény t ch, kte í v hrobce odpo ívají. Tyté0 desky, v menším provedení se jmény ostatních zde pochovaných, se pak opakují na zdi terasy.

Na schodech p ed podstavcem stojí menza s nápisem: *sKdo ve mne v í, nezem e na v ky.* Výb r nápisu pro menzu byl sv en Josefu Mauderovi, který jeho zn ní konzultoval se Zeyerem. Jedním z návrh Julia Zeyera byl citát z evangelia

³⁰³ Pot ebný finan ní obnos poskytl smíchovský starosta Petr Fischer, který také uzav el smlouvu ohledn místa pro hrobku s vy-ehradskou kapitulou a smlouvu o vyprojektování návrhu hrobky s architektem Antonínem Wiehlem. Viz Václav Li-ka (pozn. 297).

³⁰⁴ Výtvarné um ní. *Zlatá Praha VI*, 1889, . 43, s. 516.

³⁰⁵ Antonín Wiehl, *projekt národní hrobky Slavín na Vy-ehrad* , 1889, reprodukováno: *Zlatá Praha VI*, 1889, . 50, s. 597.

³⁰⁶ Antonín Wiehl ó Josef Mauder (pozn. 296).

³⁰⁷ ší *Sfelelo se mi od del-í doby, vidoucímu, fe drahý národ eský, jemufi nálefi m netoliko rodem nýbrfi i srdcem celým, a na výsost sob váfi mufl v o jeho vzd lanost, pokrok a blahobyt zasloufi lých, nicmén po smrti jejich potud v skrovn j-í toliko mí e v nuje jim poctu zasloufenou: fielel jsem toho, vida, kterak tito velikáni na-í po dokonalé práci roztrou-eni postrádají po smrti útulku spole ného, místa estného, z n hofl by ša mrtví stále je-í mluvíli ō tklivými slovy a jakoby svornými ústy ku v-emu potomstvu, vyzývajíce je k neúmorné a poctivé práci pro blaho národa a vlasti: a proto zatoufi l jsem dávno po tom, spat íti v st edu na-í rozmilé vlasti, v matí ce na-í Praze, tomto ohnísku v-eho národního fiivotu, eský k est. Pantheon, v n mfl by ukládání byli k v nému odpo ínku nej p edn j-í, o národ eský vynikajícím zp sobem zasloufi lí muflové a na témfi míst aby spole n od ve-kerého národa významn j-ím zp sobem uctívána byla poslehnaná památka jejich.* Viz Václav Li-ka (pozn. 297), Darovací listina Petra Fischera z roku 1889 o v nování Slavína literárnímu spolku *Svatoboru*, cit. s. 47649.

e, má Oivot v ný.%(text. p . . 27)³⁰⁸

Tento citát v z ak Mauderovi nevyhovoval (text. p . . 28, 29),³⁰⁹ a proto nápis upravil do jeho dnešní podoby. Nad menzou je umístěn bronzový krucifix odlitý dle předlohy sochaře Václava Levého. Po stranách podstavce a na vlastním vrcholu hrobky jsou pak postaveny Mauderovy monumentální plastiky.[71a. b]³¹⁰

Zakázka sochařské výzdoby *národní hrobky Slavín* pro Josefa Maudera hodně znamenala. Po realizaci soch pro kolínskou radnici a novou budovu Muzea Království českého se jednalo o další objednávku monumentálního jejího charakteru a co se týče pomníkových projektů, pak první zakázku tohoto druhu v době. Tuto velkou životní příležitost pro svou sochařskou profesi Mauder popsal v dopise adresovaném Juliu Zeyerovi.[73a. b] (text. p . . 30)³¹¹

V Mauderově písemné pozůstalosti se zachoval list Stavitelské kanceláře v Praze, v němž Antonín Wiehl upřesnil požadavky ohledně plánovaných soch pro Slavín. Dvě sedící plastiky pro boční strany podstavce měly být vytesány z homického pískovce ve velikosti téměř dvou metrů. Z tohoto materiálu měla být provedena nejméně tři metry vysoká socha Génie, jejího kídla, v němž palma měly být odlity z tepaného zlateného mědi.³¹²

³⁰⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 17. 3. 1892, Vod any.

³⁰⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 11. 4. 1892, Praha. o LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 6. 5. 1892, Vod any.

³¹⁰ Antonín Wiehl o Josef Mauder (pozn. 296).

³¹¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 8. 6. 1889, Praha.

³¹² Za ob sochy *Vlasti jásaící* a *Vlasti truchlíí* m í být dle smlouvy Josefu Mauderovi vyplacen honorá ve vý-i 1330zl., za sochu *ok ídleného Génie* pak honorá ve vý-i 4 130zl. K osazení sochy *ok ídleného Génie* m ílo dojít nejpozd jí 31. 12. 1890, plastik *Vlasti truchlíí* a *Vlasti jásaící* pak 1. 5. 1891. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o p íjatá, dopis Stavitelské kanceláře v Praze o Antonín Wiehl a Karel Gemperle Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Ant. Wiehl, 22. 6. 1889, Praha.

cí plastiky zvolil Oenské alegorické postavy *Vlasti truchlící*[74, 75]³¹³ a *Vlasti jásařící*[76, 77].³¹⁴ Ob sochy byly provedeny ve sjednané velikosti a materiálu. V bronzu byl odlit vavínový v nec, který byl p vodn umíst n v klín sochy *Vlasti truchlící*, a vavínová ratolest s opaskem sochy *Vlasti jásařící*. Tyto doplky jsou vřak v souasnosti nenávratn ztraceny. Jak vypadal vavínový v nec není známo, ale podoba bronzových dopl k sochy *Vlasti jásařící* je známá z reprodukce plastiky *Vlasti jásařící* [78],³¹⁵ která byla po ízena *Um leckou besedou*.

Alegorické postavy Mauder neopat il 0ádnými atributy. Sochy jsou blí0e ur eny nápisem, který má ka0dá vepsaný na svém soklu. O slo0ení nápis po0ádal Mauder Julia Zeyera: *sõ vím, 0e najdez to pravé, musí v tom vřak být vyjád eno, 0e figury p edstavují sVlast%o %lo by to sice také napsat jednoduže: sVlast truchlící%o a sVlast jásařící%o ale n kolik Zeyerovských slov bylo by mi milejší.* (pokra ování viz text. p . . 31)³¹⁶

Sochu *Vlasti truchlící* p vodn charakterizoval nápis: *sSvých velkých syn prach, vlast truchlíc, prachu vrací.* (text. p . . 32)³¹⁷ Dozlo vřak k jeho drobné úprav a v kone né verzi nápis zní: *sSvých velkých syn prach, vlast truchlíc, zemi vrací*[75].³¹⁸ Pro druhou alegorickou plastikou *Vlasti jásařící* slo0il Zeyer nápis: *sJich jména jásaříc vst íc v ným hv zdám*

³¹³ Josef Mauder, *Vlast truchlící*, 1889 ó 1892, ho ický pískovec, v. cca 2m, stav: restaurováno v l. 2001 ó 2002, bronzové doplky chybí, Slavín na Vy-ehrad , Praha. ó Julius Zeyer, *Svých velkých syn prach, vlast truchlíc, zemi vrací* (nápis na soklu *Vlasti truchlící*), 1892, hrobka Slavín na Vy-ehrad , Praha.

³¹⁴ Josef Mauder, *Vlast jásařící*, 1889 ó 1893, ho ický pískovec, v. cca 2m, stav: restaurováno v l. 2001 ó 2002, bronzové doplky chybí, Slavín na Vy-ehrad , Praha. . Julius Zeyer, *Jich skutky, jásaříc, po v ky lidstvu hlásá* (nápis na soklu *Vlasti jásařící*), 1892, hrobka Slavín na Vy-ehrad , Praha.

³¹⁵ K. Bellmann, *reprodukce plastiky Vlasti jásařící*, sv tlotisk, MMP, inv. . 165 161. ó Václav Li-ka se ve své monografii o rekonstrukci Slavína zmínil pouze o nálezu zbytku vavínové snítky v klín plastiky *Vlasti truchlící*, na jehož základ pak myln p edpokládal, fe i druhá plastika byla opat ena stejným bronzovým dopl kem. Viz Václav Li-ka (pozn. 297).

³¹⁶ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 22. 6. 1892, Praha.

³¹⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 29. 10. 1892, Vod any.

³¹⁸ Julius Zeyer (pozn. 313).

³¹⁹ P esto0e byl Mauder s ob ma Zeyerovými verzi v jejich p vodním zn ní spokojen (text. p . . 33), ³²⁰ nebyl nápis sochy *Vlasti jásaící* vyzehradskou kapitulou schválen a dozlo k jeho úprav dle návrhu probozta vyzehradské kapituly Mikuláze Karlacha na verz: *sJich skutky, jásaíc, po v ky lidstvu hlásá*[77]. (text. p . . 34)³²¹ Autorství tohoto pozm n ného nápisu se pak Julius Zeyer z ekl v dopise adresovaném Mauderov choti Julii. (text. p . . 35)³²²

K ob ma sedícím plastikám se pak zachovala drobná *studie k Vlasti truchlící*[79]³²³ a *studie k Vlasti jásaící*[80].³²⁴

Dominantu pantheonu tvo í socha *ok ídleného Génia se sarkofágem*[81].³²⁵ Plastika byla vytesána z ho ického pískovce, pouze k ídla Génia a vav ínový v nec byly pak odlity v bronzu.

Socha *ok ídleného Génia* je zachycena v okam0iku, kdy Génius práv usedl na víko sarkofágu, aby zde polo0il vav ínový v nec s palmovou ratolestí. P vodn vzak m la postava Génia otevírat víko sarkofágu, aby vypustila duze zem elých, jak celou scénu Mauder vylí il slovy: *sõ Napadlo mi ostatn , 0e je to báje n naivní myzlenka s tím and lem, jen0 otvára hrob, aby vypustil ty mrtvé, ale kone n si myslím, 0e je to v cí vedlejší, jen kdy0 bude to dobrá práce.* (text. p . . 28)³²⁶

³¹⁹ Dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi (pozn. 317).

³²⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 2. 11. 1892, Praha.

³²¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 12. 4. 1894, Praha. ó Julius Zeyer (pozn. 314).

³²² LA PNP, fond Mauder, korespondence Julie Mauderové ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Julii Mauderové, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 19. 4. 1894, Vod any.

³²³ Josef Mauder, *studie k Vlasti truchlící*, 1889 ó 1892, tmav patinovaná sádra, v. 33cm, stav: patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 969.

³²⁴ Josef Mauder, *studie k Vlasti jásaící*, 1889 ó 1893, tmav patinovaná sádra, v. 36cm, stav: uraflen pravý cíp draperie, NG Praha, inv. . P 970.

³²⁵ Josef Mauder, *ok ídlený Génius se sarkofágem*, 1889 ó 1893, ho ický pískovec, bronz, v. cca 3m, stav: restaurováno r. 1883 a v l. 2001 ó 2002, hrobka Slavín na Vy-ehrad , Praha.

³²⁶ Dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi (pozn. 309).

drová studie ok ídleného Génia se sarkofágem[82],³²⁷ která byla provedena velmi detailním vyt íbeným stylem, je0 socha dále rozvinul v plastice umíst né na vrcholu pantheonu.

K osazení soch na *národní hrobku Slavín* dozlo po átkem roku 1894.³²⁸ O výsledku socha ských prací pak Mauder informoval Julia Zeyera: *sō V poslední dob nem l jsem Oádného klidu. Stav ly se sochy na Vyzehrad a m l jsem plnou hlavu nových projekt , z kterých kouká, uskute ní-li se, zajímavá práce i kone n jednou dost dobrý skzeft% Co jsem posud pracoval, bylo vze a0 hanba bídn honorováno. Zvlázt ten slavný sSlavín% stál mne mnoho krve. Výlohy byly p i té práci tak zna né, 0e sGenia%ojsem vlastn d lal zcela zadarmo a na ka0dou ze sedících figur p ipadlo konec konc pár bídných mozoln vyd laných stovek. Byla to sice hezká a zajímavá práce, ale na ob ti, které jsem jí p ivedl, budu dlouho jezt pamatovat.%d(text. p . . 34)³²⁹*

Sochy pro *národní hrobku Slavín* byly vytvo eny v duchu monumentálního realismu,³³⁰ který do eských zemí pronikal z Francie, jak u0 bylo v kapitole o *Za azení socha ské produkce Josefa Maudera do kontextu soudobé plastiky eských zemí* uvedeno. Socha *Vlasti truchlící* je zachycena zp sobem, jakoby byla p íchozím práv vyruzena z bolestného oplakávání nad ztrátou zem elých. Na chvíli pozvedá svou tvá , aby ji posléze ukryla do své pa0e, kterou se opírá o bo ní ze podstavce pantheonu. Socha *Vlasti jásající* naopak nevyruzen vzhlí0í k nebi, raduje se a oslavuje iny zem elých, které zde z stanou

³²⁷ Josef Mauder, *studie ok ídleného Génia se sarkofágem*, kolem r. 1890, sádra, v. 102cm, –. 100cm, h. 40cm, NG Praha (zakoupeno r. 1921), inv. . P 968. ó Dnes sou ástí expozice *Um ní 19. století v echách*.

³²⁸ Dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi (pozn. 321).

³²⁹ Tamtéfl.

³³⁰ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 2686270. ó Petr Wittlich, *Socha ství historismu* (pozn. 40). ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2176222.

y *Vlasti truchlící* a *Vlasti jášající* p sobí spíše emocionálním dojmem, socha *ok ídleného Génia* naopak upoutá svou noblesou a vnit ním klidem.

Za práce pro *národní hrobku Slavín*, které stály Josefa Maudera nemalé úsilí, se socha i dostalo prestižního ocenění. Roku 1892 byla socha i IV. tídou ACFJ udělena za plastiku *ok ídleného Génia* první výro ní cena v oboru výtvarných umění.³³¹ Zeyer následně Mauderovi k úspěchu gratuloval slovy: *sō P edevzím Ti pízu proto, bych Ti gratuloval k té cen , paní Náprstková mi toti0 sem té0 psala a sd lila mi tu p íjemnou novinu. Je to krásný p ísp vek a jezť krásn jzí m 0ez mít pocit v domí, 0es v nec ten vav ínový, prom n ný v zlato nebo st íbro, pln a dokonale zaslou0il.*³³²

Socha ské práce pro *národní hrobku Slavín* představovaly v Mauderov profesi významnou příležitost prezentovat své dovednosti na zakázce monumentálního charakteru. Protože v pr b hu 19. století, zejména pak v jeho druhé polovině, docházelo k politickému uvolnění a liberalizaci společnosti, do této doby mocensky utlačované národy tak získaly dostatek prostoru k vlastní emancipaci. V tomto smru sehrálo významnou roli vztyčení pomníků, které se pro svou důstojnost a monumentalitu staly ideálním způsobem k demonstrování veřejného zájmu národa. Pomníky tak stály v samém centru kulturní společnosti, což bylo dostatečným důvodem, pro zakázka na jejich sochařskou výzdobu byla pro mnohé sochaře vysoce lukrativní záležitostí.³³³ Také v tomto smru byla příležitost, které se zakázkou plastik

³³¹ Odmnou byla finanční hotovost ve výši 1000zl. Viz Zprávy o činnosti schůzí třídních. Třída IV., *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vedy, slovesnost a umění* I, 1892, . 11, s. 307. Pedseda ACFJ Josef Hlávka zaslal Josefu Mauderovi gratulace k ceně. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o p íjatá, dopis Josefa Hlávky Josefu Mauderovi, list, perem, jednostranný, sign. Josef Hlávka, 23. 11. 1892.

³³² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Jul., 13. 12. 1892, Brixen.

³³³ Petr Wittlich, Pomník a msto, in: Milena Freimanová (red.), *Msto v české kultu e 19. století*, Praha 1983, s. 267-280.

ín Josefu Mauderovi dostalo, pro socha e velice zajímavá.

Národní hrobka Slavín na Vyžehrad je nejen pantheonem českého národa, ale i sochařsko architektonickým dílem, které působí svou klidnou a chladnou monumentalitou, přičemž zároveň promlouvá intimním jazykem sedících plastik o posvátnosti místa a věčné slávě těch, kteří zde odpoívají.³³⁴

7.4. Sochařská výzdoba hrobky rodiny Tonder , zakázky pro Josefu Náprstkovou

Roku 1912 byla dokoněna plastika okídleného Génia pro *hrobku rodiny Tonder* [83],³³⁵ na které Josef Mauder pracoval již od roku 1879, kdy vytvořil reliéf *and la s palmovou ratolestí* [23]³³⁶ a *skicu and la pro hrobku rodiny Tonder* [24].³³⁷ Přestože plastiku Génia pro hrobku je možné chronologicky lépe zařadit do Mauderova pozdního tvůrčího období, po stránce námětové a formálního provedení je tato socha velmi příbuzná plastice *okídleného Génia se sarkofágem* [81]³³⁸ vytvořené pro *národní hrobku Slavín*. Proto je plastika Génia zařazena do kontextu Mauderovy sochařské produkce z hlediska jejího významového a stylového provedení. Obě plastiky tak tvoří příklad Mauderových sochařských prací provedených v duchu monumentálního realismu.³³⁹

³³⁴ Spohříváním do Slavína se začalo roku 1901, kdy zde byl pochován Julius Zeyer. Místo posledního odpoínku zde našli spisovatelé Josef Václav Sládek, Jaroslav Vrchlický, Karel Toman, Marie Pujmanová, malíři Vojtěch Hynais, Alfons Mucha, Václav Třpála, sochaři Josef Václav Myslbek, Jan Třpursa, Bohumil Kafka, Ladislav Třmloun, Jan Lauda, architekti Kamil Hilbert, Josef Goár, Jaroslav Fragner, Karel Honzík, dále pak Ema Destinnová, František Křížek a mnoho dalších významných osobností. Viz Václav Liška (pozn. 297).

³³⁵ Josef Mauder, *hrobka rodiny Tonder*, v l. 1879 ó 1912 (datace dokonění viz *Masaryk v slovník naučný* (pozn. 28), kámen, bronz, Olšanské hřbitovy, Praha, reprodukováno: *Dílo* XII, 1914, s. 65.

³³⁶ Josef Mauder, *and la s palmovou ratolestí* (pozn. 214).

³³⁷ Josef Mauder, *skica and la pro hrobku rodiny Tonder* (pozn. 215).

³³⁸ Josef Mauder, *okídlený Génius se sarkofágem*, (pozn. 325).

³³⁹ Petr Wittlich (pozn. 36), s. 268ó270. ó Petr Wittlich, *Sochařství historismu* (pozn. 40). ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 217ó222.

f Mauder pracovat na *reliéfu Anny Náprstkové a její sestry Barbory Serafínové*[84].³⁴⁰ Reliéf u socha e objednala cho Vojty Náprstka Josefa.³⁴¹ P esto0e cht l být na reliéfu vyobrazen spolu se svou matkou Annou Vojta Náprstek, bylo vyhov no p ání jeho choti Josefy, která cht la, aby na reliéfu vedle Anny Náprstkové byla zv n na pouze teta Vojty Náprstka, Barbora. O svém zám ru ohledn obsazení postav reliéfu Josefa Náprstková napsala: *s... tím by se vyplnilo mé p ání, které jsem dost asto mému man0eli vyslovila, pro on necítil to samé nevím, m to vze více bolí ne0li t zí, mám ráda vd k a jsem za ka0dé slovo vd ná a zde v tomto p ípad jest nazí povinností, by jsme oba vd ni byli 0enám dvoum, které nám náz blahobyt pojistily.*³⁴²

Nejpozd ji roku 1896 bylo zhotoveno sádrové provedení reliéfu, ze kterého se vzak zachovala pouze podobizna Anny Náprstkové.³⁴³ Roku 1903 pak Josefa Náprstková op t za ala ohledn této zakázky s Josefem Mauderem jednat, aby dozlo kolem roku 1907 k odlití reliéfu v bronz.³⁴⁴

Do p lkruhové prohlubn *reliéfu Anny Náprstkové a její sestry Barbory Serafínové* Mauder zasadil poprsí dam v obejmutí, které sv d í o jejich velmi blízkém a v elém vztahu. Podobizna Barbory Serafínové je výrazn vyklon na a pln plasticky provedena, ím0 budí dojem, jakoby se jednalo

³⁴⁰ Josef Mauder, *reliéf Anny Náprstkové a její sestry Barbory Serafínové*, 1892 ó 1896 (odlitek kolem r. 1907), tmav patinovaný bronz, v. 38cm, – 56cm, h. 13cm, nápis po obvodu reliéfu proveden tenkou rytou linií *Barbora Serafínová ó 1868 ó Anna Náprstková ó 1873*, NG Praha, inv. . P 2469.

³⁴¹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, koresponden ní list Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. Josefa Náprstková, 2. 12. 1891.

³⁴² LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Josefa Náprstková, nedatováno.

³⁴³ Josef Mauder, *reliéf Anny Náprstkové a její sestry Barbory Serafínové*, 1892 ó 1896, patinovaná sádra, v. 38cm, – 56cm, h. 13cm, stav: zachovala se pouze portrétní podobizna Anny Náprstkové, NG Praha, inv. . P 1011. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Josefa Náprstková, 7. 3. 1896, Praha.

³⁴⁴ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Josefa Náprstková, 6. 1. 1903, Praha. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, dopis Náprstková eského pr myslového musea v Praze Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. R. Tyr-ová, 26. 2. 1907, Praha.

stiku. Co do formálního provedení je reliéf p íkladem detailn provedené socha ské práce, p i které se Mauder nechal inspirovat francouzským realistickým socha stvím.³⁴⁵

Reliéf Anny Náprstkové a její sestry Barbory Serafínové nebyl poslední prací, kterou si Josefa Náprstková u Maudera objednala. Kdy0 koncem roku 1894 zem el její man0el Vojta Náprstek, vyhov la jeho poslední v li, aby byl zpopeln n a jeho popel ulo0en v budov tehdejšího eského pr myslového muzea. O provedení *urny Vojty Náprstka*[85]³⁴⁶ pak Josefa Náprstková po0ádala Josefa Maudera.³⁴⁷

Roku 1895 Josef Mauder *urnu Vojty Náprstka* navrhl a jeho bratr Jeroným ji pak zhotovil v tepaném bronzu.³⁴⁸ elní strana urny nese plastický nápis v renesan ní lite e: *sVojta Náprstek, narozen v Praze r. 1826, zem el v Praze r. 1894, popel jeho ulo0en zde.* Na zadní stran urny je pak nápis provedený stejným písmem: *sCo z t la zbylo, snadn se vejde v nádobu malou, srdce jeho velké p ece v z ak nosilo v sob celý sv t.* Na p ání Josefy Náprstkové Mauder konzultoval oba nápisy pro urnu s Juliem Zeyerem. (text. p . . 36, 37)³⁴⁹ Zeyer v návrh nápisu pro zadní stranu urny pak Mauder spolu s Josefou cht li zm nit na kratzí verzi: *sõ Pouze co tý e se zadní strany, pou0ijeme z celé v ty jenom: Srdce jeho nosilo v sob celý sv t. V celé v t le0í sice krásná myzlenka, ale proto0e t eba vzít také ohled na jeho innost, nebudez nám snad zazlívát, kdy0*

³⁴⁵ Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2176222.

³⁴⁶ Josef Mauder, *urna Vojty Náprstka*, 1895, tmav patinovaný bronz, v. 40cm, na elní stran plastický nápis renesan ní literou *Vojta Náprstek, narozen v Praze r. 1826, zem el v Praze r. 1894, popel jeho ulofen zde*, na zadní stran nápis stejného provedení *Co z t la zbylo, snadn se vejde v nádobu malou, srdce jeho velké p ece v-ak nosilo celý sv t*, Náprstkovo muzeum, reprodukováno: Jind ich Malý ó Edwin Rainbow, *Vojta Náprstek. A memoir*, Praha 1906, s. 15.

³⁴⁷ Na-e vyobrazení. *Vojta Náprstek, Sv tozor XXIX*, 1895, . 31, s. 372.

³⁴⁸ Tamtéřl.

³⁴⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 22. 3. 1895, Praha. ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Julius, 26. 3. 1895, Vod any.

nek?%³⁵⁰ Avzak nakonec byl pou0it

Zeyer v nápis v jeho p vodním zn ní. (text. p . . 37)³⁵¹

Urna Vojty Náprstka byla ulo0ena v pr elní st n sálu prvního patra tehdejšího eského pr myslového muzea. Schránka pro urnu byla vykládána mramorem a v horním rámování nesla plastický nápis: *sPokoj lidem dobré v le.*³⁵²

O ulo0ení urny Vojty Náprstka pak Julius Zeyer napsal slova: *sA p izlo jaro a zajel jsem do Prahy, kdy0 výklenek pro popelnici hotov a vyzdoben byl, a kdy0 paní Náprstková m vyzvala, bych urnu postavil ke kone nému pokoji na vykázané místo, kde nedotknuta z stane, a0 urna druhá s popelem jejím vlastním se tam postaví. ...Sklonil jsem hlavu p ed drahým tím popelem, postavil t esoucíma se rukama nádobu na ur ené místo a mlhou svého dojmutí etl jsem mimod k slova, vrytá nad výklenkem: sPokoj lidem dobré v le.%To byla tichá moje modlitba.*³⁵³

V roce 1907 byla dle Mauderova návrhu vytvo ena toto0ná urna, do které byl ulo0en popel Josefy Náprstkové. elní strana urny je rovn 0 opat ena plastickým nápisem v renesan ní lite e: *sJosefa Náprstková, rodem K í0ková, narozena v Praze r. 1838, zem ela v Praze r. 1907, popel její ulo0en zde.*%

Ob urny i s popelem zem elých jsou dnes ulo0eny v depozitá i Náprstkova muzea.

³⁵⁰ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 4. 4. 1895, Praha.

³⁵¹ Dopisu Julia Zeyera Josefu Mauderovi (pozn. 349).

³⁵² Kamenické práce na schránce pro urnu Vojty Náprstka byly provedeny firmou pana fi árského. Viz Na-e vyobrazení (pozn. 347).

³⁵³ Stanislav Kodyn, *D m u Halánk . Vzpomínky na Vojtu Náprstka*, Praha 1955, cit. s. 1966197.

budovu Strakovy akademie v Praze

V letech 1892 . 1896 byla podle plán architekta Václava Roztlapila postavena novobarokní budova Strakovy akademie na Malé Stran v Praze.³⁵⁴

Roku 1895 vytvořil Josef Mauder dvě alegorické sochy *Víry*[86]³⁵⁵ a *Vlastenectví*[87],³⁵⁶ které byly osazeny na atiku dvorního průčelí této budovy. Rovněž se dochovala drobná sádrová studie k alegorii *Víry*[88].³⁵⁷ O dokončení obou plastik se Josef Mauder zmínil v dopise adresovaném Juliu Zeyerovi: *sMilý Julisi! Musel jsem vzechny vedlejší práce odložit, mezi které počítám také svou korespondenci, a budu s panáky pro Strakovu akademii hotov, což se teprve v posledních dnech stalo. Je to zvláštní, že se skoro vždy co do času i svých pracích počítám. Nazítí není tak zle a s Roztlapilem je dobré jednání. Zdá se mi, že jsem za ty sochy dostal a počítám velký honorář, ale nic si z toho ovšem nedělám. Vzdor tomu ale milionářem nebudu a snadno zase to plus počítám jiné práci nadobro ztratím.*³⁵⁸

Plastiky obou alegorií jsou vytvořeny společně, aby korespondovaly s architektonickým stylem budovy, přičemž prozrazují sochařovo akademické vzdělání.³⁵⁹

³⁵⁴ Strakova akademie byla založena závěť hraběte Jana Petra Straky z roku 1710, kterou veškeré jmění po vymření všech příbuzných roku 1776 připadlo ku vzniku akademie pro vzdělání a podporu chudé české mládeže stavu panského a rytířského. Viz: *Ottův slovník naučný nové doby: dodatky k velikému Ottovu slovníku naučnému*, Praha 2003, sv. 1, díl 6, s. 410.

³⁵⁵ Josef Mauder, *alegorie Víry*, 1895, pískovec, dvorní průčelí na kdeký Strakovy akademie (v současnosti sídlo Vlády České republiky), Praha.

³⁵⁶ Josef Mauder, *alegorie Vlastenectví*, 1895, pískovec, dvorní průčelí na kdeký Strakovy akademie (v současnosti sídlo Vlády České republiky), Praha.

³⁵⁷ Josef Mauder, *studie k alegorii Víry*, n. kdy v l. 1892 ó 1896, tmavě patinovaná sádra, v. 46cm, NG Praha, inv. . P 1009.

³⁵⁸ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranně, sign. J. Mauder, 13. 7. 1895, Praha.

³⁵⁹ Petr Wittlich, *Sochařství historismu* (pozn. 40). ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 207-222.

M stskou spo itelnu v Praze

Po zda ilé realizaci *národní hrobky Slavín* op tovn Antonín Wiehl spolupracoval s Josefem Mauderem na dalším svém architektonickém projektu, na nové budov M stské spo itelny v Praze.³⁶⁰

Pro M stskou spo itelnu tak Josef Mauder vytvo il dv plastiky *Ostra0itostí* [89a. b, 90a. b],³⁶¹ je0 byly postaveny do vestibulu budovy, a dv sochy *Sv tlonoz* [91, 92],³⁶² které byly umíst ny do p ístupové schodiztní haly.

Na této zakázce za al Mauder pracovat roku 1895, jak vyplynulo ze socha ova dopisu adresovaného Juliu Zeyerovi: *sō Prozatím mám jenom stále na mysli své práce pro spo itelnu, které mimo namáhavou práci budou vy0adovat velkého nákladu. Vyjednaný za n honorá je zdánliv na naze pom ry skv lý, ale pochybuju, 0e mi z n ho mnoho zbyde. Toho psa, pana Blacka, u0 mám as 4 ned le. Je to a0 dojemn dobré a rozumné zví e, které rozumí tém ka0dému slovu a pokynu. Posud nevyved nic, a0 v posledních dnesch bylo zle, kdy0 s nazí slu0kou potkal stádo ovcí. D lal prý hrozné dílo a za 0ádnou cenu necht l domu.*³⁶³

Plastiky obou *Ostra0itostí* pojal Mauder jako tém obna0ené chlapecké postavy psovod . Zachovaly se dv sádrové studie k *Ostra0itosti I* [93],³⁶⁴ dv sádrové studie k *Ostra0itosti II* [94],³⁶⁵

³⁶⁰ Výtvarné um ní, *Zlatá Praha VIII*, 1891, . 22, s. 264.

³⁶¹ [89a0b] Josef Mauder, *Ostra0itost I*, 1905, bronz, v. 166cm, – 177cm, h. 59cm, vestibul M stské (dnes eské) spo itelny, Rytí ská 536/29, Praha. 0 [90a0b] Josef Mauder, *Ostra0itost II*, 1905, bronz, v. 166cm, – 168cm, h. 59cm, vestibul M stské (dnes eské) spo itelny, Rytí ská 536/29, Praha.

³⁶² [91] Josef Mauder, *Sv tlonoz–I*, n kdy v l. 1895 0 1904, mramor, v. cca 2, 5m, schodi–tní hala M stské (dnes eské) spo itelny, Rytí ská 536/29, Praha. 0 [92] Josef Mauder, *Sv tlonoz–II*, n kdy v l. 1895 0 1904, mramor, v. cca 2, 5m, schodi–tní hala M stské (dnes eské) spo itelny, Rytí ská 536/29, Praha.

³⁶³ Dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi (pozn. 358).

³⁶⁴ Josef Mauder, *studie k Ostra0itosti I*, 1895 0 1904, tmav patinovaná sádra, v. 67cm, – 65cm, h. 30cm, stav: restaurováno r. 2003, NG Praha, inv. . P 1014. 0 Dal–í provedení: Josef Mauder, *studie k Ostra0itosti I*, 1895 0 1904, tmav patinovaná sádra, v. 67cm, – 65cm, h. 30cm, stav: pravá pafe chlapce uraflena, stejn tak i cíp draperie, ocas psa a pravý zadní roh soklu, uraflené ásti jsou voln p iloflony, MMP, inv. . 52 971.

studie k *Ostra0itosti I*[63],³⁶⁶ pro kterou Mauder pou0il starzí podobiznu chlapce zhotovenou ji0 kolem roku 1888, a jedna *portrétní studie k Ostra0itosti II*[95].³⁶⁷

Pro plastiky *Sv tlonoz* zvolil Mauder motivu zralých 0enských postav s lehkým antikizujícím plázt m. Zachovala se také jedna sádrová *studie Sv tlonoze*[96].³⁶⁸

Práce na plastikách *Ostra0itostí* se protáhly a0 do roku 1905, kdy byly ob sochy v pra0ském ateliéru Karla Bendelmayera odlity v bronzu.[97]³⁶⁹ Za n kterou z plastik *Ostra0itostí* byla pak jezt tého0 roku Josefu Mauderovi ud lena IV. t ídou ACFJ první cena z *Fondu JUDra Jana Ka ky*.³⁷⁰

Zatímco ob plastiky *Sv tlonoz* jsou provedeny v klasickém stylu, sochy *Ostra0itostí* naopak prozrazují, 0e se Mauder nechal inspirovat francouzským realistickým socha stvím.³⁷¹ Jedná se o poslední práce Mauderova vrcholného tv r ího období, které v p ípad soch *Sv tlonoz* p sobí svou klidnou harmonickou linií a vznezenou elegancí, kde0to v p ípad plastik *Ostra0itostí* naopak svým pon kud silným expresivním výrazem.

³⁶⁵ Josef Mauder, *studie k Ostra0itosti II*, 1895 ó 1904, tmav patinovaná sádra, kov, v. 67cm, – 62cm, h. 25cm, stav: restaurováno r. 2003, NG Praha, inv. . P 1015. ó Dal-í provedení: Josef Mauder, *studie k Ostra0itosti II*, 1895 ó 1904, tmav patinovaná sádra, v. 67cm, – 62cm, h. 25cm, stav: ura0eny ob pafle chlapce, spodní elist psa a levá bo ní hrana soklu, ura0ené ásti jsou voln p ilofeny, MMP, inv. . 52 970.

³⁶⁶ Josef Mauder, *portrétní studie k Ostra0itosti I*, 1897, patinovaná sádra, v. 40cm, zna eno na podstavci rytou linií *J. M. 1897*, NG Praha, inv. . P 1007. ó Na-e vyobrazení. *Portrétní studie, Sv tozor XXII*, 1888, . 34, s. 542. ó Reprodukováno: tamté0l, s. 529.

³⁶⁷ Josef Mauder, *portrétní studie k Ostra0itosti II*, kolem r. 1888 (datace viz *Sv tozor XXII*, 1888, . 34, s. 529, 542), tmav patinovaná sádra, v. 45cm, NG Praha, inv. .P 976.

³⁶⁸ Josef Mauder, *studie Sv tlonoz*, n kdy v l. 1895 ó 1904, patinovaná sádra, v. 65cm, stav: patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 1006.

³⁶⁹ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, list M stské spo itelny pra0ské Josefu Mauderovi, list, tisk í perem, jednostrann , sign. ne ítelná, 5. l. 1906, Praha.

³⁷⁰ Za první cenu obdr0el Josef Mauder finan ní hotovost ve vý-í 1400 korun. Viz Zprávy o ínnosti valných shromá0d ní, *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XIV*, 1905, . 6, s. 431.

³⁷¹ Petr Wittlich, *Socha ství historismu* (pozn. 40). ó Françoise Cachin (pozn. 208), s. 1946225.

Pozdní tvorba Josefa Maudera zahrnuje sochařské práce, z nichž některé vznikaly souasně s plastikou Mauderovy vrcholné sochařské tvorby, avšak po stránce námětové a stylového provedení již vykazují tendence, které jsou typické pro plastiku Mauderova pozdního tvůrčího období.

8.1. Pomník Julia Zeyera v Chotkových sadech /1902 – 1913/

Když 29. ledna roku 1901 zemřel Julius Zeyer, byly jeho ostatky slavnostně uloženy do *národní hrobky Slavín* na Vyžehrad. Zeyer se tak stal prvním, kdo v těchto prostorách našel místo posledního odpočinku. Pěsto byla tato hrobka vystavěna k oslavě významných osobností české kultury a historie, začaly se tu a tam objevovat kritické hlasy vlivem tohoto hromadného pohřbení coby vhodného místa k uctění Zeyerovy památky.³⁷² Snad i sám Julius Zeyer si přál být pochován někde v poklidné romantické krajině, kterou tolikrát vylíčil ve svých literárních dílech. Když se po Zeyerově smrti spisovatelka Marie Kalazová přišla podívat na básníkovo útočiště v jihočeských Vodanech, navštívila také místo, kde chtěl být Zeyer pochován: *sõ Byly jsme na hřbitov v lese* [se sestrou Zdeňkou Kalazovou], *kde si Zeyer přál odpočívat. Je to*

³⁷² Místo uložení Zeyerových ostatků bylo kritizováno například v krátké stati publikované v revue *Nový život*, která byla vydávána literárním hnutím *Katolická moderna*. Julius Zeyer také do této revue přispíval svou literární tvorbou a přátelsky se stýkal se Zdenkou Braunerovou a Františkem Bílkem, kteří do okruhu přátel *Nového života* rovněž patřili. Ve stati bylo uvedeno, že by si Zeyer zaslouhoval samostatný hrob nebo ještě lépe kapli, kterou by zdobily plastiky Františka Bílka. Viz *Své vzpomínky na Julia Zeyera*, *Nový život* VII, 1902, s. 278. O Zeyerově přátelství se Zdenkou Braunerovou a Františkem Bílkem dále viz Vladimír Hellmuth o Brauner (pozn. 192), J. R. Marek, *Básník a sochař. Dopisy Julia Zeyera a Františka Bílka z let 1896 a 1901*, Praha 1948.

lesa a hroby poseté kvetoucími
temno0lutými liliemi . ty snad tam Zeyera vábily.³⁷³

P esto0e k realizaci samostatného Zeyerova hrobu nedozlo
a z nedostatku místa mohl být Zeyerovi v *národní hrobce Slavín*
poskytnut pouze epitaf, bylo zvoleno jiného zp sobu, jak uctít
básníkovu památku.

Krátce po Zeyerov smrti vznikla myzlenka vystav t *pomník
Julia Zeyera*[98].³⁷⁴ Jeden z prvních impulz vzešel ze strany
tehdejšího p edsedy ACFJ Josefa Hlávky, jeho0 p edstavou
bylo zrealizovat pomník v tradi ním architektonickém duchu,
kdy by básníková stojící, nejlépe bronzová, socha byla
postavena na vyvýšeném 0ulovém podtavci.³⁷⁵

Odlizným zp sobem p istupoval ve svých návrzích Zeyerova
pomníku Mauder v 0ák Frantizek Bílek. Ob skicy pomníku, je0
jsou známé pod názvem *Jak doba modeluje svého básníka*[99,
100],³⁷⁶ pojal Bílek jako Zeyerovu sedící postavu v okam0iku,
kdy básník dr0í list a je inspirován myzlenkou. Bílkovy návrhy
p sobí silným expresivním výrazem, kterého socha docílil
rozvr0ením plastické hmoty, která tak vytvá í dojem, jakoby zlo
o tekoucí nespoutanou substancí.

Zám rem Josefa Maudera naopak bylo zhotovit takový
pomník, který by svým umíst ním i pojetím odpovídal Zeyerov
romantické povaze, která se odrá0ela i v jeho korespondenci:
*sõ Není t eba centralizovat jen do Prahy vze. Celé echy mají
být plny krásných v cí. Stav l bych chrámy, sochy, paláce atd.*

³⁷³ LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie ó p íjatá, dopis Marie Kala-ové Julii Mauderové, dva
listy, perem, t i strany, sign. Marie Kala-ová, 1901, Vod any. ó Snad m la Marie Kala-ová na myslí h bitov
nedaleko Lomce: *šPoslal jsem Vám dnes ráno šT i legendy o Krucifixuõ, slíbil jsem Vám je na procházce do
Lomce, na cest zpáte ní, když jsme -li od toho tichého, milého h bitova, kde myslím, že n kdy budu
pochován.*õ Viz J. R. Marek (pozn. 191), cit. s. 40.

³⁷⁴ Josef Mauder, *pomník Julia Zeyera*, 1902 ó 1913, flula, mramor, bronz, Chotkovy sady v Praze.

³⁷⁵ Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera (pozn. 113).

³⁷⁶ [99] Franti-ek Bílek, *Jak doba modeluje svého básníka* (návrh pomníku Julia Zeyera), 1901, patinovaná hlína,
v. 52cm, - 63cm, GMP, inv. . P 1426. ó [100] Franti-ek Bílek, *Jak doba modeluje svého básníka* (návrh
pomníku Julia Zeyera), 1901 ó 1903, bronz, v. 18cm, - 33cm, h. 17cm, NG Praha, inv. . P 8361.

horách, v hlubokých lesích a velkých vod, volil bych místa, odkud je pohled v dál a zí, pohled úchvatný, jak to dělali mnízi v středověku a staří ekové.³⁷⁷ Proto také pro pomník Julia Zeyera Mauder vybral místo, které bylo zároveň i inspirací pro jeho koncepci celého pomníku: *sNáhodou byly Chotkovy sady poslední na ad a tu rázem stanoveno bylo místo, které nejenže připoužtlo ezení úkolu odpovídající případně mlhavé představ, ale samo nejvíce připoužtlo k vykrytalizování myzlenky. ů Poblíí královského hradu a v samém sousedství nádherného Belvederu malá kotlina vroubena staletými majestátními topoly, oživena vodou, i s terénem dosti malebn utvořeným, místo vzdálené m stského ruchu, zdálo se skytati vzechny podmínky, aby tvořilo vhodný rámec pomníku, jen podle mých intencí vyvolati m i aspo malou illusi Zeyerovy poesie.*³⁷⁸

U vzniku pomníku Julia Zeyera stál od jeho samého počátku *Komitétdam pro zbudování pomníku Juliu Zeyerovi.*³⁷⁹ Komitétd uspořádal veřejné sbírky, díky kterým tak bylo možné pokrýt vztzinu finančních výdajů.³⁸⁰

³⁷⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní opijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Zeyer, 7. 1. 1895, Vodany.

³⁷⁸ Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera (pozn. 113), cit. s. 50.

³⁷⁹ Předsedkyní komitétu byla Boflena Augustinová, dále se v něm angažovaly spisovatelka Anna Lauermannová a Mikschová, Josefa Náprstková, Roflena Jelínková, Libuše Bráfová a Riegrová, Boflena Frídová, Julie Fantová, Olga Theofila Dikhartová a další. Viz LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní oporporace, list Komitétdam pro zbudování pomníku Juliu Zeyerovi opPraha Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dvě strany, sign. Boflena Augustinová a další lenkyn spolku, 29. 1. 1903, Praha.

³⁸⁰ Celková veřejná finanční výdaj činila 90 000 korun. Viz Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera (pozn. 113). ů 15 000 korun poskytl Ministerstvo kultury a vyuování. Msto Praha pak na své náklady upravila nejbližší okolí pomníku. Viz Pomník Julia Zeyera, *Zlatá Praha* XXX, 1913, . 51, s. 610. ů Finanční podpory Zeyerova pomníku se dostalo také ze strany ACFJ, která roku 1910 poskytla obnos ve výši 2000 korun, roku 1911 ve výši 1 200 korun a roku 1913 opět ve výši 2000 korun. Viz Zprávy o innosti valných shromáždění. Tída IV., *V stník eské akademie císa e Františka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* XIX, 1910, . 8, s. 454. ů Zprávy o innosti komise správní, *V stník eské akademie císa e Františka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* XX, 1911, . 8, s. 467. ů Zprávy o innosti valných shromáždění, *V stník eské akademie císa e Františka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* XXII, 1913, . 8, s. 420.

Josef Mauder předložil komitétu svůj návrh pomníku Julia Zeyera³⁸¹ byl přijat s velmi kladnou odezvou: *s návrh Váz na podzim m. r. podaný překonal o ekávání naze i naplnil komitét dam radostí, že idea nám vzem tak drahá provedena bude zp sobem Zeyerovu duchu tak blízkým a tvo ení jeho básnického tak d stojným.*³⁸² Mauder v návrhu užil motivu umělé jeskyně, která měla Zeyerov pomníku dodat romantický a tajemný mystický ráz. Na sebe navržené, nepravidelné a různá veliké koulové balvany tak měly vytvořit intimní prostor pro plastiky, které by připomínaly a oslavovaly literární tvorbu Julia Zeyera. Architektonické řešení pomníku Julia Zeyera bylo svěřeno Josefu Fantovi.³⁸³

Mauderova koncepce Zeyerova pomníku nebyla však zpočátku Josefem Hlávkou akceptována. Vznikla tak mezi nimi názorová rozepě, o které se zmínil Josef Václav Sládek v dopise adresovaném Josefu Mauderovi: *s H. [Josef Hlávka] mi ekl, že skolení toho přátelství mezi Vámi a jím lituje, že Vás má rád, a že najisto v bec nem že mít nikdy za zlé. Ale pozoroval jsem, že ta překrost, s jakou proti Vazemu návrhu stav l, zmizela a doufám, že zmizí docela. Velmi na př sobil před n kolika dny dozlý list pí. Náprstkové o Vazem pokusném obraze v Chotkových sadech. etl jej ve er vzem s velkým pohnutím. Je to krásný list. ů Píze, že Vás odprosila, a že nem že být nic sv t jzího než ten pomník a nic s ím by Julius sám mohl býtí více spokojen.*³⁸⁴

Do jeskyně Josef Mauder umístil ty i skupiny plastik, při jejichž vzniku se nechal inspirovat Zeyerovou literární

³⁸¹ [101] Karel Ra-ek, *kresba Mauderova návrhu pomníku Julia Zeyera*, pravd podobn r. 1902, reprodukováno: *Zlatá Praha XX*, 1903, . 51, s. 605. ō [102] Josef Mauder, *návrh pomníku Julia Zeyera*, pravd podobn r. 1902, reprodukováno: *Dílo XII*, 1914, s. 51.

³⁸² List Komitétu dam pro zbudování pomníku Juliu Zeyerovi (pozn. 379).

³⁸³ Forum. Droby, *Nový ťívot VI*, 1901, s. 101.

³⁸⁴ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ō přijatá, dopis Josefa Václava Sládka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Sládek, 12. 10. 1903, Lufňany.

zí tak tvoří Krokovy dcery Teta, Kazi a Libuze, hlavní postavy ze sbírky Zeyerových básní *Vyehrad*. Naproti jsou umístěny plastiky *Radúze a Mahuleny*. Mezi těmito dvěma sousozímí je v samém středu pomníku umístěna socha sestry *Paskaliny*. Na zadní straně jeskyně Mauder zavěsil reliéf *Amise a Amila*. Další dílo Julia Zeyera je pak bíléo připomenuto mramorovou deskou s výtem *Zeyerovy literární tvorby*[105],³⁸⁶ která je zavězena na vnitřní zadní zdi jeskyně. Seznam Zeyerovy tvorby na desku uspořádala členka Komitétu dam pro zbudování pomníku Juliu Zeyerovi Anna Lauermannová. Mikschová.³⁸⁷ Na přední straně jeskyně je zavěšen bronzový medailon s podobiznou Julia Zeyera[106],³⁸⁸ pod nímž je do kamene vryt zlatý nápis *Julius Zeyer 1841 - 1901*. Od sluje přes kameny a několik drobných uměleckých vytvořených kaskád volně protéká pramen vody, který v blízkosti jeskyně ústí do malebného rybníku. Celý komplex je obklopen stromovým porostem, který spolu s terénem vytváří intimní atmosféru a podtrhuje romantický ráz pomníku.[107]³⁸⁹

Nejdříve nechal Josef Mauder sestavit jeskyni z přírodních Oulových kamenů, které pro stavbu pomníku poskytl kníže Jan z Liechtensteina ze svých říšských statků.³⁹⁰ Prostoru

³⁸⁵ Josef Mauder, *pomník Julia Zeyera* (socha sestry Paskaliny, sousolí Krokových dcer Tety, Kazi a Libuše, sousolí Radúze a Mahuleny, reliéf Amise a Amila), 1902 a 1913, mramor, Chotkovy sady v Praze.

³⁸⁶ Josef Mauder, *deska s výtem Zeyerovy literární tvorby*, n. kdy v l. 1911 a 1913, mramor, zlatou majuskulou na desce vryto: *Vyehrad, Neklan, Libuše a Mahulena, Samko pták, Zdobrá flového jitra, Sulamit, Do a San a, Legenda z Erinu, Dm U tonoucí hvězdy, Bájky Těbany, Troje paměti Víta Choráze, Vn, Jan Maria Plojhar, Veer u Idalie, Olgerd Gejtok, Sv. Brandan, Inultus, Gabriel de Espinosa, Pia de Tolomei, Pod jabloní, Sestra Paskalina, Ondřej ernyev, Dobrodružství Madrány, Karolinská epopeja, Amis a Amil*, zadní vnitřní ze pomníku Julia Zeyera, Chotkovy sady v Praze.

³⁸⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní o přijatá, dopis Františka Adolfa Těberty Josefu Mauderovi, list, perem, jednostranný, sign. F. A. Těbert, 4. 6. 1911, Praha.

³⁸⁸ Josef Mauder, *medailon s podobiznou Julia Zeyera*, n. kdy v l. 1903 a 1913, bronz, elní ze pomníku Julia Zeyera, Chotkovy sady v Praze.

³⁸⁹ Josef Mauder, *pomník Julia Zeyera*, 1902 a 1913, flula, mramor, bronz, Chotkovy sady v Praze.

³⁹⁰ Josef Mauder, *K historii pomníku Julia Zeyera* (pozn. 113). a LA PNP, fond Mauder, korespondence cizí, listina editelství lichtensteinských statků Ann Lauermannové a Mikschové, list, tiskem, jednostranný, sign. nečitelná, 20. 5. 1904, Praha. a Josef Mauder tak vyufil konexí Julia Wiehla, který tou dobou vykonával u knížete úřední službu a jehož prostřednictvím se do rukou knížete dostaly návrhy Mauderova pomníku. Viz

sobil rozvr0ení svých plastik.³⁹¹ Pro

nedostatek financí byl vřak nucen zvolit ke zhotovení soch mén nákladnou metodu. Zaslal proto své definitivní sádrové modely v jejich polovi ní p vodní velikosti do Laasu v Tyrolích, kde byly kamenickou firmou Hauser vytesány v mramoru a hotové zaslány do Prahy.³⁹²

Z p ípravných socha ských prací pro *pomník Julia Zeyera* se zachovaly dv sádrové *studie skupiny Krokových dcer* [108, 109]³⁹³ a jedna sádrová *studie plastiky sestry Paskaliny*[110].³⁹⁴

Roku 1912 byly mramorové plastiky instalovány do jeskyn . Ke slavnostnímu odhalení pomníku došlo 16. 9. roku 1913, kdy u této p íležitosti promluvil spisovatel a Zeyer v blízký p ítel Bed ich Frída.³⁹⁵

Roku 1914 p íhlásili architekti Bohumil Hübschmann, Pavel Janák, socha Josef Ma atka, malí i Vojt ch Hynais, Antonín Hude ek, Jaroslav Hn vkovský, Angelo Zeyer, Jakub Obrovský a dalzí lenové IV. t ídy ACFJ *pomník Julia Zeyera* na sout 0 o první výro ní cenu v oboru výtvarném,³⁹⁶ která byla jez tého0 roku Josefu Mauderovi ud lena.[111]³⁹⁷

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Julia Wiehla Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. Julius Wiehl, 13. 10. 1903, Olomouc.

³⁹¹ Stavbyvedoucím byl Franti-ek Syrový z firmy Blechovy, kamenické práce pak byly sv eny firm J. Ví-ka. Viz Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera (pozn. 113). ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Franti-ka Adolfa Třberta Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. F. A. Třbert, 6. 6. 1912, Praha.

³⁹² Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera (pozn. 113).

³⁹³ [108] Josef Mauder, *studie skupiny Krokových dcer*, n kdy v l. 1903 ó 1912, sádra, v. cca 110cm, – cca 50cm, h. cca 40cm, stav: urařlena pravá pařle levé plastiky, NG Praha, inv. . P 971. ó [109] Josef Mauder, *studie skupiny Krokových dcer*, n kdy v l. 1903 ó 1912, sádra, v. cca 45cm, – cca 25cm, h. cca 15cm, stav: urařlena pravá pařle levé plastiky, NG Praha, inv. . P 1323. ó Men-í, dnes nezv stná, sádrová *studie Krokových dcer* byla pozd ji odlita v bronzu a v sou asnosti je NG Praha zap j ena zámku Fry-tát, kde je sou ástí expozice prezentující eské výtvarné um ní 19. století.

³⁹⁴ Josef Mauder, *studie plastiky sestry Paskaliny*, n kdy v l. 1903 ó 1912, patinovaná sádra, v. cca 38cm, – cca 40cm, h. cca 25cm, stav: patina po-kozena, NG Praha, inv. . P 972.

³⁹⁵ Pomník Julia Zeyera (pozn. 380). ó LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó p íjatá, dopis Rudolfa Béma Josefu Mauderovi, dvojlíst, perem, jednostrann , sign. Rudolf Bém, 16. 9. 1913, Královské Vinohrady.

³⁹⁶ Výkaz do-řých podání. řiadosti za ceny, podpory a stipendia, *V stník eské akademie císa e Franti-ka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXIII*, 1914, . 465, s. 201.

³⁹⁷ LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní ó korporace, dopis ACFJ Josefu Mauderovi, list, tisk i perem, jednostrann , sign. Rob. Novák, 8. 12. 1914, Praha. ó Josefu Mauderovi byla za první cenu vyplacena finan ní

svých prací na pomníku Julia Zeyera nechal inspirovat romantismem, který se odráží v Zeyerově literárním díle. Vznikly tak plastiky novoromantické povahy, jejichž umístění do jeskyn, stejně tak jako soulad jeskyn s prostorem Chotkových sad, prozrazují Mauderovu inspiraci sochařským dílem z období baroka, Braunovým Betlémem u Kuksu.³⁹⁸

Mauder v pomník Julia Zeyera byl postaven s citem a porozuměním, jenž byl básníkovi natolik blízký, že zvolil takový koncept pomníku, který reflektoval romantické představy Zeyerova výšného světa. O tom, že Mauder svůj úkol zdárně splnil, svědčí představa Zeyerova pomníku, kterou krátce po básníkovi smrti popsal Karel B. Mádl ve svém vzpomínkovém textu: *sō Ne pouhý portrét bych si nejraději pro pomník Zeyer v, ne střízlivou sochu stojícího nebo sedícího muže, nýbrž památník, který by dumal se vzí svojí poesí v živém zelestě smaragdového okolí, který by vyprávěl, že J. Zeyer byl povýšený snílek, v jehož duši síla, kterou dovedl evokovat své ty nadpozemské krásy a tajemné hravé kouzla, aby se k nim mohli utíkat ti, kdo melancholií J. M. Plojgara byli kdysi k slzám pohnuti, Zeleným Vítem nadzemní a Mahulenou unesení. Představuji si pomník Julia Zeyera takový, aby místem, duševním obsahem, plastickou formou a architektonickou linií byl vzeš daleko vzdálen, což v něm nenáviděl vážnou silou celé své duše: památník prostý vzí prosy obyčejnosti, vzednosti a zablony.*³⁹⁹

hotovost ve výši 2000 korun. Viz Zprávy o činnosti valných shromáždění. Ceny výroby: v oboru výtvarném, *V stíně české akademie císaře Františka Josefa pro výtvarné umění XXIII*, 1914, . 9, s. 418.

³⁹⁸ Françoise Cachin (pozn. 208), s. 201-204. o Petr Wittlich, Socha stívající na přelomu století, in: Taťána Petrasová (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1*, Praha 1998, s. 95-125. o O Braunov Betlém u Kuksu Josef Mauder napsal rozsáhlou studii, jejíž záměrem bylo vyvolat zájem široké veřejnosti k zachování této touto dobou značně poničené kulturní památky. Blíže viz Kamenná pohádka (pozn. 110).

³⁹⁹ Karel B. Mádl, Výtvarné umění. Památce Julia Zeyera, *Národní listy o Píloha I*, 1901, . 41, cit. s. 13.

Po ínaje plastikami pro *pomník Julia Zeyera*, které byly provedeny v duchu novoromantismu, se výrazn zm nilo tvarosloví i obsahová slo0ka Mauderových socha ských d l. Ze socha ských prací Mauderova pozdního tv r ího období se vytratily historizující i realistické tendence. Místo toho vznikaly melancholické, a0 sentimentáln lad né, plastiky obna0ených dív ích nebo chlapeckých postav, jejich0 význam m l asto hluboký biblický podtext.

Roku 1903 vznikla drobná plastika s názvem *Ob* [112, 113].⁴⁰⁰ Akt ob tovaní Mauder vyjád il k ehkou postavou obna0ené dívky s dlouhými vlasy, která le0í na schodech, je0 p ípomínají ob tní stolec. *Skica Ob ti*[114]⁴⁰¹ prozrazuje Mauderovu p vodní p edstavu. Tentý0 motiv ob tovaní zamýzlel socha vyjád it plastikou od né 0eny, která kle í na schodech, aby na vyvýzenou menzu polo0ila novorozen . V obou p ípadech zamýzlel socha pou0ít kompozice vyvýzených schod , avzak zm nil zp sob aktu ob tovaní, kdy místo novorozen te se sama 0ena stala onou ob tí.

Velmi p íbuznou plastice *Ob ti* je dnes nezv stná socha *Biblické drama*[115],⁴⁰² která vznikla asi n kdy kolem roku 1905. Reprodukce plastiky byla publikována roku 1914 v asopise *Dílo*. Op t se jedná o motiv dív ího aktu, který se vá0e na biblickou tematiku. Schoulenou le0ící postavou Mauder tentokrát vyjád il niterné pocity úzkosti a tísn .

⁴⁰⁰ [112] Josef Mauder, *Ob* , 1903, patinovaná sádra, v. 26cm, – 45cm, h. 22cm, stav: patina po–kozena, NG Praha, inv. . P 1008. ó [113] Josef Mauder, *Ob* , 1903, tmav patinovaný bronz, v. 26cm, – 45cm, h. 22cm, zna eno na podstavci rytou linií *J. Mauder 1903*, NG Praha, inv. . P 7229.

⁴⁰¹ Josef Mauder, *skica Ob í*, 1903, terakota, v. cca 16cm, – cca 23cm, h. cca 12cm, NG Praha, inv. . P 980.

⁴⁰² Josef Mauder, *Biblické drama*, asi kolem r. 1905, sádra, reprodukováno: *Dílo* XII, 1914, s. 60.

období vznikla sádrová plastika *Pramen*[116],⁴⁰³ pro kterou Mauder zvolil postavu tentokrát nahého mladíka, který se levou rukou drží skály, zatímco do pravé ruky nabírá vodu, aby se z pramene napil.

V roce 1909 vznikl sádrový reliéf *Žena v koupeli*[117],⁴⁰⁴ který působí svou melancholickou . sentimentální náladou.

Posledním známým projektem Mauderova pozdního tvůrčího období je *hrobka Jiřího a Leopolda Katze*[118]⁴⁰⁵ na Olzanských hřbitovech. Je zde pochován velký mecenáš umění Leopold Katz (1854 . 1927) spolu se svým synem Jiřím (1883 . 1914).

Kolem roku 1915 Mauder vytvořil *návrh hrobky Jiřího a Leopolda Katze*[119].⁴⁰⁶ Použil motiv vyvýšené terasy, kterou obehnal nízkým zábradlím. Na terasu postavil vysoký podstavec, který měl být osazen sedící ženskou plastikou v melancholickém gestu. Při realizaci *hrobky Jiřího a Leopolda Katze* zůstal jeho architektonický koncept zachován, avšak ke zhotovení a osazení plastiky nikdy nedošlo.

K zamýšlené plastice pro hrobku se zachovala *skica sedící melancholické dívky pro hrobku rodiny Katzovy*[120].⁴⁰⁷ Jiná zachovalá *skica stojící melancholické dívky*[121]⁴⁰⁸ je velmi podobného provedení a přestože není datována ani blíže určena, je zcela možné, že se jednalo o další možný návrh. Podobně jako ve *skice sedící melancholické dívky pro hrobku rodiny*

⁴⁰³ Josef Mauder, *Pramen*, kolem r. 1905 (datace viz *Masaryk v slovník naučný* (pozn. 28), patinovaná sádra, v. cca 35cm, – cca 30cm, h. cca 15cm, stav: patina poškozena, NG Praha, inv. . P 977.

⁴⁰⁴ Josef Mauder, *Žena v koupeli*, 1909, sádra, v. 26cm, – 33cm, značeno vpravo dole rytou linií *J. M. 09*, NG Praha, inv. . P 6193.

⁴⁰⁵ Josef Mauder, *hrobka Jiřího a Leopolda Katze*, n. kdy v l. 1915 ó 1920, Olzanské hřbitovy Iob66a614616, Praha.

⁴⁰⁶ Josef Mauder, *návrh hrobky Jiřího a Leopolda Katze*, kolem r. 1915, sádra, v. 16cm, – 46cm, h. 20cm, NG Praha, inv. . P 1331.

⁴⁰⁷ Josef Mauder, *skica sedící melancholické dívky pro hrobku rodiny Katzovy*, n. kdy v l. 1915 ó 1920, patinovaná sádra, v. 37cm, – 50cm, h. 25cm, stav: patina poškozena, NG Praha, inv. . P 1330.

⁴⁰⁸ Josef Mauder, *skica stojící melancholické dívky*, n. kdy v l. 1915 ó 1920, patinovaná sádra, v. 34cm, – 40cm, h. 12cm, Národní muzeum, inv. . P 21 167.

e dívka od na ve dlouhý splývavý zat,
který zvýraz uje její melancholický duzevní stav.

Socha ské práce Mauderova pozdního tv r ího období,
vyjma *pomníku Julia Zeyera*, který byl proveden v duchu
novoromantismu, vykazují podobná stylová východiska. Proto0e
je v t chto plastikách obsa0en hluboký symbolický význam,
kterým Mauder p ekro il rámec své dosavadní p evá0n
realistické tvorby, jedná se ji0 o díla inspirovaná socha stvím
symbolismu.⁴⁰⁹

⁴⁰⁹ Françoise Cachin (pozn. 208), s. 2296234. ó Petr Wittlich (pozn. 398). ó Petr Wittlich (pozn. 39).

9. Závěr

O Josefu Mauderovi byly sice publikovány zmínky o jeho tvorbě a životě, vesměs se však jednalo pouze o heslovité informace, které se omezovaly jen na sochařská díla a základní biografická data, jak vyplynulo z druhé kapitoly zabývající se problematikou dosavadní reflexe Mauderovy osobnosti v tisku a literatuře.⁴¹⁰ Josef Mauder byl reflektován jako profesor na c. k. Státní průmyslové škole nebo jako člen JUV. Dále bylo zmínováno také Mauderovo působení ve IV. třídě ACFJ, avšak jeho činnostem v těchto institucích nebyla doposud věnována bližší pozornost. Zastoupení Josefa Maudera v komisích pro posuzování návrhů soudobých sochařských projektů a restaurátorských zásahů bylo zcela opomíjeno stejně tak, jako sochařství v osobním životě.

Teprve pomocí studia doposud neprobádané bohaté písemné pozůstalosti Josefa Maudera bylo možné nahlédnout na sochařovu osobnost z komplexnějšího hlediska. Podařilo se tak sestavit detailnější biografii umělce. Z korespondence také vyplynulo, s kým Josef Mauder udržoval přátelské styky, jaká názorová stanoviska zaujímal v rámci soudobého uměleckého dění, což představovala jeho osobnost pro české umělecké kruhy, možné bylo rovněž detailněji sledovat Mauderovu činnost v době, kdy zastával funkci předsedy JUV a kdy sehrál důležitou roli v navazování styků s ruskou uměleckou společností.⁴¹¹

Dále se podařilo zmapovat sochařskou produkci Josefa Maudera, přičemž nebyla opomenuta také Mauderova sgrafitová

⁴¹⁰ Josef Mauder v tisku a literatuře, s. 9.

⁴¹¹ Biografie, s. 18. Činnost Josefa Maudera v JUV, s. 35. Zároveň sochařská produkce Josefa Maudera do kontextu soudobé plastiky českých zemí, s. 45.

)]⁴¹² a ilustrátorská tvorba [31. 34],⁴¹³

o nich0 doposud nebylo nikde pojednáno. Proto0e se zachovalo mnoho Mauderových socha ských prací, bylo mo0né ur it inspira ní zdroje a sledovat socha v um lecký vývoj od ranné tvorby a0 do záv ru jeho 0ivota.

Podá ilo se zkompletovat Mauderovy socha ské práce, díky emu0 byl identifikován reliéf *and la s palmovou ratolestí*[23],⁴¹⁴ *studie podobizny pro alegorii Historie a Literatury*[62],⁴¹⁵ *skica k alegorii Historie a Literatury*[66],⁴¹⁶ *model reverza pam tní medaile ACFJ*[69],⁴¹⁷ návrh a plastiky obou *Sv tlonoz* [91, 92, 96],⁴¹⁸ *portrétní studie k Ostra0itosti I*[95]⁴¹⁹ a *skica stojící melancholické dívky*[121].⁴²⁰ Autorsky se poda ilo za adit skicu *Libuze, P emysla a Lumíra*[39, 40]⁴²¹ z MMP. Studium dobového tisku a literatury bylo pak mo0né ur it Mauderovo autorství *medailonu Frantizka Augusta Braunera*[46],⁴²² plastiky *Kazi a Bivoje*[56]⁴²³ pro kolínskou radnici nebo *medailonu pro pomník léka e Frantizka Novotného*[48].⁴²⁴

Z hlediska socha ské profese byl Josef Mauder doposud nahlí0en jako socha akademického vzd lání, jen0 se nechal inspirovat soudobým francouzským realistickým socha stvím. Byl pova0ován za socha e, který nep ekro il hranice akademické tvorby, p i em0 v jeho pozdní tv r ím období byl post ehnut novoromantický styl.

⁴¹² *e-tice v echách* (pozn. 222). ó *Vlachovo B eží* (pozn. 223).

⁴¹³ *Skica k Dobromysli, Dobromysl* (pozn. 225). ó *Skica k Pohance, Pohanka* (pozn. 226).

⁴¹⁴ *And l s palmovou ratolestí* (pozn. 214).

⁴¹⁵ *Studie podobizny pro alegorii Historie a Literatury* z NG Praha (pozn. 278).

⁴¹⁶ *Skica k alegorii Historie a Literatury* (pozn. 280).

⁴¹⁷ *Model reverza pam tní medaile ACFJ* (pozn. 293).

⁴¹⁸ *Sv tlono-I a Sv tono-II* (pozn. 362). ó *Studie Sv tlono-e* (pozn. 368).

⁴¹⁹ *Portrétní studie k Ostra0itosti II* (pozn. 367).

⁴²⁰ *Skica stojící melancholické dívky* (pozn. 408).

⁴²¹ *Ob skicy Libu-e, P emysal a Lumíra* z MMP (pozn. 233).

⁴²² *Medailon Franti-ka Augusta Braunera* (pozn. 244).

⁴²³ *Kazi a Bivoj* (pozn. 260).

⁴²⁴ *Medailon pro pomník léka e Franti-ka Novotného* (pozn. 246).

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

říklad *Ob* [113], *Biblické drama*[115] nebo *Pramen*[116] sv d í o zm n Mauderova socha ského názoru. I p es sv j dosavadní akademický p ístup k tvorb se nechal socha ovlivnit soudobým socha stvím symbolismu, s ním0 pra0ské um lecké kruhy p izly do styku v roce 1902, kdy S. V. U. Mánes uspo ádal v prostorách Topi ova salónu výstavu socha ských prací Augusta Rodina.

AVU . Akademie výtvarných umění v Praze

ACFJ . Česká akademie císaře Frantizka Josefa pro vědy, slovesnost a umění

AVU . Česká akademie výtvarných umění

GMP . Galerie hlavního města Prahy

JVU . Jednota výtvarných umělců

LA PNP . Literární archiv Památníku národního písemnictví

MMP . Muzeum hlavního města Prahy

NG . Národní galerie Praha

S. V. U. Mánes . Skupina výtvarných umělců Mánes

UPM . Uměleckopřírodovědné muzeum v Praze

chivní prameny

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Schul . Zeugnis, list, zdoben bordurou, tisk i perem, jednostrann , sign. ne itelná, 22. 3. 1866.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Schul . Zeugnis, list, zdoben bordurou, tisk i perem, jednostrann , sign. ne itelná, 18. 3. 1867.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Schul . Zeugnis, list, zdoben bordurou, tisk i perem, jednostrann , sign. ne itelná, 27. 7. 1867.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Kunstgewerbeschule des k. k. Österr. Museums für Kunst und Industrie in Wien . Frequentations . Zeugnis, list, tisk i perem, jednostrann , 1. 10. 1870.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Academie bildender Künste der Gesellschaft patriotischer Kunstfreunde in Prag . Zeugnis aus der Elementar . Zeichenschule und der Vorbereitungs-klasse für die höheren Abteilungen, list, tisk i perem, jednostrann , sign. J. M. Trenkwald (editel), 10. 3. 1871.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Academie bildender Künste der Gesellschaft patriotischer Kunstfreunde in Prag . Zeugnis aus der Elementar . Zeichenschule und der Vorbereitungs-klasse für die höheren Abteilungen, list, tisk i perem, jednostrann , sign. J. M. Trenkwald (editel), 19. 7. 1871.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Academie bildender Künste der Gesellschaft patriotischer Kunstfreunde in Prag . Zeugnis aus der Elementar . Zeichenschule und der Vorbereitungs-klasse für die höheren Abteilungen, list, tisk i perem, jednostrann , sign. J. M. Trenkwald (editel), 1. 3. 1872.

doklady . rodinné, M stská vyzzí dív í
zkola . vysv d ení, list, tisk i perem, jednostrann ,
14. 10. 1872.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem,
oboustrann , sign. Julius, 18. 3. 1881, Simferopol.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis
Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dva dvojlisty, perem,
oboustrann , sign. Jos. Mauder, 29. 3. 1881, Praha.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Academie bildender
Künste in Prag . Zeugnis, list, perem, jednostrann ,
sign. A. Lhota (editel), 27. 7. 1881.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Frantizka Heritese Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann ,
sign. F. Herites, 27. 12. 1881, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace,
dopis Spolku pro zbudování pomníku Havlí kova . Kutná Hora
Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. ne itelná,
1. 3. 1882, Kutná Hora.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace,
dopis M stské rady . Praha Josefu Mauderovi, list, perem,
jednostrann , sign. ne itelná, 10. 3. 1882, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. Julius, 30. 3. 1882, Tel .

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis
Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany,
sign. J. Mauder, 9. 10. 1882, Praha.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Frequentations
Zeugnis . Academie bildender Künste in Prag, list, perem,
jednostrann , sign. F. Sequens, 12. 6. 1883.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. J. Z., 28. 11. 1883, Florencie.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, tři strany, sign. J. Mauder, 9. 12. 1883, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 12. 12. 1883, Florencie.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 12. 4. 1884, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, list, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 27. 9. 1885, Florencie.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, konskribní lístek z roku 1885, list, tisk i perem, jednostranný, 31. 12. 1885.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Vladimíra Braunera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dvě strany, sign. Vladimír Brauner, 1. 6. 1887, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace, dopis Zemského výboru Království českého Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dvě strany, sign. nečitelná, 1. 6. 1887, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 25. 8. 1887, Vodňany.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, nedatováno (pravděpodobně srpen 1887).

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, tři strany, sign. J. Mauder, 1. 9. 1887, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 15. 10. 1887, Vodňany.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 25. 10. 1887, Vodňany.

...spondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 10. 11. 1888, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , t i strany, na první stran slisovaná kyti ka lu ních travin, sign. Mauder, 21. 12. 1888, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Ma áka Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. Julius Ma ák, 13. 3. 1889, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 17. 3. 1889, Pa ío.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. M., 22. 3. 1889, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 8. 6. 1889, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Stavitelské kancelá e v Praze . Ant. Wiehl a Karel Gemperle Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Ant. Wiehl, 22. 6. 1889, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Václava Vladivoje Zeleného Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. V. V. Zelený, 30. 9. 1889, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 28. 10. 1889, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Jaroslava Vrchlického Josefu Mauderovi, karta, perem, jednostrann , 2. 5. 1890.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, 3 strany, sign. Julius Z., 5. 9. 1890, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, 3 strany, sign. J. Mauder, 9. 9. 1890, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Karla Václava Ráise Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, tři strany, sign. Karel Rais, 29. 11. 1890, Královské Vinohrady.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 7. 12. 1890, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 9. 3. 1891, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, korespondenční list Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, list, perem, oboustranný, sign. Josefa Náprstková, 2. 12. 1891.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Frantizka Bílka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, tři strany, sign. Fr. Bílek, 10. 4. (nedatováno, pravděpodobně r. 1891), Paříž.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 17. 3. 1892, Vodňany.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. J. Mauder, 11. 4. 1892, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Z., 6. 5. 1892, Vodňany.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, tři strany, sign. J. Mauder, 22. 6. 1892, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustranný, sign. Jul. Zeyer, 29. 10. 1892, Vodňany.

...spondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 2. 11. 1892, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Josefa Hlávky Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. Josef Hlávka, 23. 11. 1892.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Jul., 13. 12. 1892, Brixen.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 6. 2. 1893, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 22. 2. 1893, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 3. 10. 1893, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 12. 4. 1894, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Julie Mauderové . p ijatá, dopis Julia Zeyera Julii Mauderové, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 19. 4. 1894, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 3. 11. 1894, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 7. 1. 1895, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 22. 3. 1895, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Julius, 26. 3. 1895, Vod any.

...spondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 4. 4. 1895, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 13. 7. 1895, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Josefa Náprstková, 7. 3. 1896, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá, dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Zdenka Braunerová, 10. 12. 1896, Roztoky.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, koresponden ní list, perem, sign. Jul. Z., 6. 4. 1897, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist a list, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 12. 6. 1897, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace, dopis z redakce Volných sm r Josefu Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. K. L. Klusá ek, Sucharda Stan., 10. 11. 1897, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Jul. Zeyer, 19. 11. 1897, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá, dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové, dva dvojlisty, perem, 7 stran, sign. Zdenka Braunerová, 20. 12. 1897, Roztoky.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Zdence Braunerové, t i dvojlisty, perem, 9 stran, sign. J. Mauder, 28. 12. 1897, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Jul. Zeyer, 28. 12. 1897, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . odeslaná, dopis Julie Mauderové Zdence Braunerové, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Julie Mauderová, 29. 12. 1897, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist a list, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 31. 12. 1897, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá, dopis Zdenky Braunerové Julii Mauderové, dva dvojlisty, perem, 6 stran, sign. Zdenka Braunerová, 6. 1. 1898, Roztoky.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Frantizka Bayera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Frantizek Bayer, 9. 1. 1898, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 25. 1. 1898, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 10. 2. 1898, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Jährliche personal . Standestabelle des Prof. Josef Mauder, dvojlist, tisk i perem, oboustrann , 13. 11. 1898.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Jana Prouška Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Proušek, 20. 5. 1899, Turnov.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, koresponden ní karta Frantizka Bohumíra Zv iny Josefu Mauderovi, perem, sign. Franta Zv ina, 5. 9. 1899, Zwettl.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, karta Vojt cha Hynaise Josefu Mauderovi, perem, sign. V. Hynais, 17. 10. 1899.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Jaroslava Kamera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Jaroslav Kamper, 25. 11. 1899, Petrohrad.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Jaroslava Kampera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Kamper, nedatováno (n kdý mezi 26. 11.. 1. 12. 1899), Petrohrad.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Jaroslava Kampera Josefu Mauderovi, t i listy, perem, oboustrann , sign. Jaroslav Kamper, 2.. 14. 12. 1899, Moskva.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Jährliche personal . Standestabelle des Prof. Josef Mauder, dvojlist, tisk i perem, oboustrann , 1899/1900.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, koncept dopisu Josefa Maudera Zdence Braunerové, dva listy, perem, sign. J. M., 12. 1. 1900.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Gustava Franka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Gustav Frank, 14. 2. 1900, Petrohrad.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Gustava Franka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Gustav Frank, 18. 2. 1900, Petrohrad.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 10. 6. 1900, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Oskara Fialy Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Oskar Fiala, 15. 6. 1900.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 1. 7. 1900, Lu0any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Jana Prouška Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Proušek, 11. 7. 1900, Turnov.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera nezjist nému, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 13. 7. 1900, Praha.

... korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. Jul. Zeyer, 19. 8. 1900, Lu0any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá,
dopis Marie Kalazové Julii Mauderové, dva listy, perem, t i
strany, sign. Marie Kalazová, 1901, Vod any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá,
dopis Svatopluka Ivanovi e Kokeze Julii Mauderové, dvojlist,
perem, oboustrann , sign. Sv. Kokez, 4. 2. 1902.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie .
odeslaná, koncept dopisu Julie Mauderové Svatoplukovi
Ivanovi i Kokezi, list, perem, jednostrann , sign. Julie Mau.,
nedatováno (n kdy po 4. 2. 1902).

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Josefa Václava Sládka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem,
oboustrann , sign. Josef a Marie Sládkovi, 24..26. 9. 1902,
Praha.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Jährliche personal .
Standestabelle des Prof. Josef Mauder, dvojlist, tisk i perem,
oboustrann , 3. 12. 1902.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá,
dopis Karta Lothara Suchého Julii Mauderové, list, perem,
jednostrann , sign. tiskem Lothar Suchý, 3. 1. 1903.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv
strany, sign. Josefa Náprstková, 6. 1. 1903, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace, list
Komitétu dam pro zbudování pomníku Juliu Zeyerovi . Praha
Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, dv strany, sign. Bo0ena
Augustinová a dalzí lenkyn spolku, 29. 1. 1903, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Josefa Václava Sládka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem,
oboustrann , sign. J. Sládek, 12. 10. 1903, Lu0any.

LA PNP, fond Mauder, korespondence cizí, listina editelství
lichtensteinských statk Ann Lauermannové . Mikschové, list,
tiskem, jednostrann , sign. ne itelná, 20. 5. 1904, Praha.

orespondence vlastní . korporace,
dopis Náprstkova eského pr myslového musea v Praze Josefu
Mauderovi, list, perem, oboustrann , sign. R. Tyrzová,
26. 2. 1907, Praha.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, k estní list, perem,
jednostrann , sign. kanovník Frantizek Jank , opis ze dne
26. 4. 1911, hlavní farní ú ad u sv. Jind icha v Praze.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Léka ské vysv d ení,
list, perem, jednostrann , sign. prof. Thomayer, 29. 4. 1911.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Amtsärztliches
Zeugnis . c. k. policejní editelství v Praze, list, perem,
oboustrann , 4. 5. 1911.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Frantizka Adolfa Źuberta Josefu Mauderovi, list, perem,
jednostrann , sign. F. A. Źubert, 4. 6. 1911, Praha.

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, Cís. král.
Místodr0itelství v království eském, list, perem, oboustrann ,
sign. za c. k. místodr0itele Goll, 11. 8. 1911.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace, list,
tisk i perem, jednostrann , 26. 10. 1911, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Frantizka Adolfa Źuberta Josefu Mauderovi, list, perem,
oboustrann , sign. F. A. Źubert, 6. 6. 1912, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis
Rudolfa Béma Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, jednostrann ,
sign. Rudolf Bém, 16. 9. 1913, Královské Vinohrady.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace,
muzeum Království eského . Praha Joseu Mauderovi, dvojlist,
perem, t i strany, sign. B. N mec, 23. 3. 1914.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace,
dopis ACFJ Josefu Mauderovi, list, tisk i perem, jednostrann ,
sign. Rob. Novák, 8. 12. 1914, Praha.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . korporace, list,
tisk i perem, oboustrann , 6. 1. 1915, Praha.

korespondence cizí, Komité pro postavení pomníku Josefa Mánesa v Praze . Policejnímu editelství v Praze, dvojlist, tisk, oboustrann , sign. J. Mauder, 9. 6. 1915, Praha.

LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní . lánky a studie, Pomník Josefa Mánesa v Praze, dvojlist, tisk, oboustrann , erven 1915, Praha. Tamté0 t i verze makulatury, 4 dvojlisty, perem i tu0kou, 11 stran, druhá a t etí verze sign. Jos. Mauder p edseda, erven 1915, Praha.

LA PNP, fond Mauder, tisky, oznámení AVU o ulo0ení urny J. Maudera r. 1929, dvojlist, tisk, strana a celostránková reprodukce fotografie Josefa Maudera s kopií signatury *J. Mauder*, 1929.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Josefy Náprstkové Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Josefa Náprstková, nedatováno.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, karta Zvoní kovy rodiny Josefu Mauderovi, list, perem, jednostrann , sign. rodina Zvoní ková, nedatováno.

LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní . lánky a studie, Náhrobek Sladkovského, makulatura textu, dvojlist, vodorovn linkovaný, 3 strany, perem, nedatováno.

LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní . lánky a studie, Em. K. Lizka v pam ti druha a p ítele, ve vazb , 35 list , vodorovn linkované, 27 stran, perem, jednostrann , sign. J. M., nedatováno.

LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní . lánky a studie, Kamenná pohádka, makulatura textu, ve vazb , 42 list , vodorovn linkované, 42 stran, perem, jednostrann , sign. J. Mauder, nedatováno.

LA PNP, fond Mauder, rukopisy vlastní . lánky a studie, Jos. Mauder: O Benezi Knüpferovi, ve vazb , 20 list , perem, jednostrann , p ilo0eny 4 fotografie: dv portrétní fotografie s Josefem Mauderem, jeho chotí a Benezem Knüpferem, dv fotografie z Mauderova ateliéru, nedatováno.

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie . p ijatá, dopis Miliny Kocurové Julii Mauderové, 2 dvojlisty, perem, oboustrann , bez signatury, nedatováno.

. Literatura

Almanach eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní I, 1891, s. 75. 79, 84. 85, 88.

Výro ní zpráva, *Almanach eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XIII*, 1903, s. 104. 105.

Almanach eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XIX, 1909, s. 12. 13.

Almanach eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní XXIV, 1914, s. 10, 96. 97.

Pavel Bedrník, *Vyzehradský h bitov*, Praha 2008.

Zdenka Braunerová, Úvod k Bílkovým modlitbám, *Nový život III*, 1898, s. 10. 19, zvl. s. 11. 13.

Zdenka Braunerová, Frantizek Bílek, *Volné sm ry IV*, 1900, . 6, s. 113. 134.

Die Skulptur, in: Françoise Cachin . Geneviève Lacambre . Rodolphe Rapetti et al., *Europäische Kunst im 19. Jahrhundert*, Band 2, Freiburg im Breisgau 1991, s. 194. 243.

M. K. apek, Um ní, in: *Jubilejní výstava zemská Království eského v Praze 1891*, Praha 1894, s. 719.

Václav D dina (red.) . Zden k Wirth (red.) et al., *eskoslovenská vlastiv da VIII*, Praha 1935, s. 236. 237.

Zprávy um lecké. Výsledek sout 0e, *Dílo I*, 1903, s. 44.

Hlídka asopisecká. Ruská um lecká revue *Mir iskusstva*, *Dílo I*, 1903, s. 45. 46, 66. 67, 180, 237. 238.

Zprávy Jednoty výtvarných um lc v Praze za rok 1902. lenové zakládající . ádní, *Dílo I*, 1903, s. 120.

Zprávy um lecké a literární. Hledání ásti sousozí sv. Frantizka ve Vltav , *Dílo II*, 1904, s. 215.

Zprávy um lecké a literární, *Dílo III*, 1905, s. 79.

í. Sout 0, *Dílo IV*, 1906, s. 99, 195.
196.

Zprávy um lecké a literární. Sochy sv. Luitgardy a sv. Iva na
Karlovo most , *Dílo IV*, 1906, s. 124.

Dílo XII, 1914, s. 51, 65.

Kronika. Josef Mauder 1854. 1920, *Dílo XV*, 1920, s. 66.

Jan Dvořák (red.) . Rudolf Polz (red.) et al., *Masaryk v
slovníku nauky: lidová encyklopedie všeobecných v domostí IV*,
Praha 1929, s. 814. 815.

Vladimír Fiala, *Ruztí realisti tí malí i 19. století. Předví0nici*,
Praha 1951.

J. Filipi . A. Häusler, *Národní album: Sbíрка podobizen
a Oivotopis eských lidí prací a snahami vynikajících
i zaslou0ilých*, Praha 1899, s. 151.

Milena Freimanová (red.), *Um ní na Jubilejní výstav p ed sto
lety. NG . Z G Plze* , Praha 1991, s. 29.

Frantizek Xaver Harlas, *Socha ství, stavitelství*, Praha 1911,
s. 96. 97, 128.

Vladimír Hellmuth . Brauner, *P átelství básníka a malí ky.
Vzájemná korespondence Julia Zeyera a Zdenky Braunerové*,
Praha 1941, s. 209.

Frantizek Herites, *Z mého herbá e*, Praha 1882, s. 38, 68.

Jaromír Homolka . Václav Procházka, *Sbíрка eského
socha ství . zámek Zbraslav (kat. výst.)*, Praha 1961, s. 8. 9.

Eva Horáková, *Josef Mauder (1854. 1920). Soupis osobního
fondu*, Praha 1979.

Nad Oda Bla0íková Horová (ed.), *Um ní 19. století v echách:
(1790. 1910) . malí ství, socha ství a u0ité um ní*, Praha 2009,
s. 159.

And la Horová (ed.), *Nová encyklopedie eského výtvarného
um ní I*, Praha 1995, s. 69. 70, 86. 87, 318. 319, 437. 438,
494. 495.

á encyklopedie eského výtvarného um ní II, Praha 1995, s. 576.

Jednota výtvarných um lc (nakl.), *Památce L. Maroda*, Praha 1899.

Miloz Jiránek, Výstava spolku ruských um lc výtvarných v novom stských sálech U řtajgr , *Volné sm ry* IV, 1900, s. 150. 154.

Jaroslav Kamper, Výstava Jednoty výtvarných um lc (dokon ení), *Sv tozor XXXIII*, 1899, . 50, s. 598.

Jaroslav Kamper, *Ruztí um lci. Výbor obraz z první souborné výstavy ruských malí v Praze*, Praha 1900.

Stanislav Kodyn, *D m u Halánk . Vzpomínky na Vojtu Náprstka*, Praha 1955, cit. s. 196. 197.

Petr Kova ík, *Klí k pra0ským h bitov m*, Praha 2001.

Martin Krummholz, Ma atka Mauderovi. P ísp vek ke studiu esko. francouzských styk , *Um ní* LII, 2004, . 2, s. 169. 178.

Jaroslav Kvapil, Výtvarné um ní. Výstava Jednoty výtvarných um lc , *Zlatá Praha* XVII, 1900, . 1, s. 10. 11.

Jeronym Lány, *Olzanské h bitovy*, Praha 1991.

Dobroslav Líbal . Emanuel Poche, Architektura, in: Dobroslav Líbal . Emanuel Poche et al., *Praha národního probuzení*, Praha 1980, s. 173. 190.

Václav Lizka, *Slavín. Zpráva o rekonstrukci*, Praha 2006.

Ji í Lukas, *eská medaile 19. století. Katalog medailí*, Praha 2009, s. 172, 179.

Antonín Macek, Josef řejnost: Podobizna zem elého Josefa Maudera, *Zlatá Praha* XXXVIII, 1921, . 7. 8, s. 88.

Karel B. Mádl, Um ní na zemské jubilejní výstav , *Kv ty* XIII, 1891, s. 707.

Karel B. Mádl, Výtvarné um ní. Památce Julia Zeyera, *Národní listy . P íloha* I, 1901, . 41, cit. s. 13.

der, *Almanach české akademie v d
a um ní* XXXI. XXXII, 1922, s. 115. 124.

Jind ich Malý . Edwin Rainbow, *Vojta Náprstek. A memoir*,
Praha 1906, s. 15.

J. R. Marek, *Básník a socha . Dopisy Julia Zeyera a Frantizka
Bílka z let 1896 . 1901*, Praha 1948, s. 40, 106, 111.

Josef Mauder, *Výtvarné um ní. Náhrobek Sladkovského*,
Sv tozor XVII, 1883, . 26, s. 307.

Josef Mauder, Emanuel Krescenc Lizka v pam ti druha a p ítele,
Dílo I, 1903, s. 69. 80.

Josef Mauder, Kamenná pohádka, *Dílo I*, 1903, s. 147. 153.

Josef Mauder, O Benezi Knüpfrovi, *Dílo VI*, 1908, . 10,
s. 242. 250.

Josef Mauder, Z neznámé kapitoly kroniky pra0ské Akademie,
Dílo VI, 1908, . 10, s. 234. 242, . 11. 12, s. 255. 274.

Josef Mauder, K historii pomníku Julia Zeyera, *Dílo XII*, 1914,
s. 49. 72.

Jana Moravcová, *eské um ní 19. století . pr vodce expozicí.
Národní galerie v Praze . zámek Fryztát*, Karviná 2003,
s. 10, 20.

Marcela Mrázová, *Frantizek Bílek. Výbor z díla* (kat. výst.),
Praha 1986, s. 43.

Nový velký ilustrovaný slovník nau ný XII, Praha 1931,
s. 304. 305.

Forum. Droby, *Nový Oivot VI*, 1901, s. 101.

Své vzpomínky na Julia Zeyera, *Nový Oivot VII*, 1902, s. 278.

Forum. Interieury Julia Zeyera v Náprstkovu pr myslovém
muzeu. *Nový Oivot X*, 1905, s. 283.

*Ott v slovník nau ný: ilustrovaná encyklopedie obecných
v domostí*, Praha 2002, sv. 26, s. 168. 170.

Ilustrovaná encyklopedie obecných v domostí, Praha 2002, sv. 27, s. 596.

Ott v slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných v domostí, Praha 2003, sv. 16, s. 1004. 1005.

Ott v slovník naučný nové doby: dodatky k velikému Ottovu slovníku naučnému, Praha 2000, sv. 1, díl 3, s. 162.

Ott v slovník naučný nové doby: dodatky k velikému Ottovu slovníku naučnému, Praha 2001, sv. 1, díl 4, s. 34, 140. 141, 281.

Ott v slovník naučný nové doby: dodatky k velikému Ottovu slovníku naučnému, Praha 2003, sv. 1, díl 6, s. 410.

Václav Procházka, *Sbírka českého sochařství ve Zbraslavském zámku*, Praha 1962, s. 16. 17.

Lubomír Srzedecký, *Národní muzeum Praha. Průvodce*, Praha 1999, s. 23. 24.

Výtvarné umění, *Sv. tozor XVI*, 1882, . 3, s. 36.

Název vyobrazení. Mauderova Tančící dívka, *Sv. tozor XVI*, 1882, . 13, s. 145, 155.

Název vyobrazení. Pomník dra. Fr. Novotného, *Sv. tozor XVI*, 1882, . 27, s. 320, 322.

Název vyobrazení. Tančící jinoch, *Sv. tozor XX*, 1886, . 19, s. 593, 607.

Výtvarné umění. Ve příloze medailí a diplomů, *Sv. tozor XXI*, 1887, . 26, s. 415.

Výtvarné umění, *Sv. tozor XXI*, 1887, . 27, s. 430.

Výstava konkurenčních prací pro sochařskou výzdobu budovy muzejní, *Sv. tozor XXI*, 1887, . 37, s. 590.

Sv. tozor XXI, 1887, . 42, s. 669.

Výtvarné umění. Z Umělecké besedy, *Sv. tozor XXI*, 1887, . 46, s. 734.

Výtvarné umění, *Sv. tozor XXII*, 1888, . 1, s. 11.

(XII, 1888, . 5, s. 59.

Sv tozor XXII, 1888, . 21, s. 332.

Naze vyobrazení. Portrétní studie, Sv tozor XXII, 1888, . 34, s. 529, 542.

Výtvarné um ní. Výsledek konkurzu na socha skou výzdobu pr elí nové budovy m stské spo itelny pra0ské, Sv tozor XXVI, 1892, . 25, s. 298. 299.

Naze vyobrazení. Vojta Náprstek, Sv tozor XXIX, 1895, . 31, s. 372.

Ladislav Ťaloun, Od Brokoffa k Myslbekovi, *Dílo* XIX, 1926, s. 67. 70.

Ulrich Thieme (red.) . Felix Becker (red.) et al., *Allgemeines lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart* XXIV, Zwickau 1970, s. 273.

Prokop Toman, *Nový slovník eskoslovenských výtvarných um lc* I, Praha 2000, s. 114.

Zprávy o innosti valných shromá0d ní, *V stník eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* I, 1892, . 1, s. 2.

Zprávy o innosti sch zí tídnic. Tída IV., *V stník eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* I, 1892, . 11, s. 307.

Valné shromá0d ní dne 30. listopadu, *V stník eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* X, 1901, . 8, s. 566.

Valné shromá0d ní, *V stník eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* XI, 1902, . 6, s. 644.

Seznam dozlych publikací a dar . *V stník eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* XIII, 1904, . 4, s. 644.

Zprávy o innosti valných shromá0d ní, *V stník eské akademie císa e Frantizka Josefa pro v dy, slovesnost a um ní* XIV, 1905, . 6, s. 431.

schůzích. Třída IV., *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XVI, 1907, . 3, s. 177.

Zprávy o činnosti komise správní. *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XVI, 1907, . 5. 6, s. 275. 276.

Zprávy o činnosti valných shromáždění. Třída IV., *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XIX, 1910, . 8, s. 454

Zprávy o činnosti valných shromáždění, *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XX, 1911, . 6, s. 335.

Zprávy o činnosti komise správní, *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XX, 1911, . 8, s. 467.

Zprávy o činnosti valných shromáždění. *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXI, 1912, . 4, s. 218.

Zprávy o činnosti valných shromáždění, *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXII, 1913, . 8, s. 420.

Zprávy o činnosti schůzích. Třída IV., *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXIII, 1914, . 1, s. 43.

Výkaz dozrálých podání. žádosti za ceny, podpory a stipendia, *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXIII, 1914, . 4. 5, s. 201.

Zprávy o činnosti valných shromáždění. Ceny výroby: v oboru výtvarném, *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXIII, 1914, . 9, s. 418.

Zprávy o činnosti valných shromáždění, *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXIV, 1915, . 2. 3, s. 112.

Zprávy o činnosti schůzích. Třída IV., *V stník české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* XXIV, 1915, . 8. 9, s. 443.

Zprávy o činnosti schůzích třídních. Třída IV., *V stníku české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění XXV*, 1916, . 1. 2, s. 85.

Zprávy o činnosti schůzích třídních. Třída IV., *V stníku české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění XXV*, 1916, . 7, s. 323.

Zprávy o činnosti schůzích třídních. Třída IV., *V stníku české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění XXVII*, 1918, . 3. 4, s. 75.

V stníku české akademie v dávnosti XXVIII. XXIX, 1919 . 1920, s. 171, 177.

Třída IV., *V stníku české akademie v dávnosti XXXIII*, 1924, . 1, s. 6.

Třída IV., *V stníku české akademie v dávnosti XXXV*, 1926, . 1. 2, s. 23.

Pravidla Fondu manželů Julie a Josefa Mauderových při české akademii v dávnosti, *V stníku české akademie v dávnosti XXXVI*, 1927, . 1. 2, s. 21. 22.

Třída IV., *V stníku české akademie v dávnosti XXXVI*, 1927, . 5. 6, s. 54.

Třída IV., *V stníku české akademie v dávnosti XXXVI*, 1927, . 7. 9, s. 74.

Třída IV., *V stníku české akademie v dávnosti XXXVIII*, 1929, . 1. 3, s. 35.

Třída IV., *V stníku české akademie v dávnosti XXXVIII*, 1929, . 7. 9, s. 1, 117.

Tomáš Vlček, *Praha 1900. Studie k dějinám kultury a umění Prahy v letech 1890. 1914*, Praha 1986, s. 71, 303.

Vojtěch Volavka, *české malířství a sochařství 19. století*, Praha 1968, s. 241.

Zprávy umělecké. Socha sv. Ignáce z Lojoly, *Volné směry I*, 1897, . 2, sl. 97. 98.

uská výzdoba Muzea města Prahy,
Volné smry I, 1897, . 4, sl. 195.

Soutěže umlecké. Soutěž na fontánu před Rudolfinem, *Volné smry I*, 1897, . 5, sl. 244.

V podzimním jitru, *Volné smry II*, 1898, . 5, sl. 219.

Soutěže. Soutěž na získání model pomníku Palackého, *Volné smry II*, 1898, . 8, sl. 386.

V zru, *Volné smry III*, 1899, . 2, sl. 79.

Volné smry III, 1899, . L. Marolda.

Praha 1899. Souhrn zpráv a pověstí s poznámkami Volných smr . O místě pro Husův pomník, *Volné smry III*, 1899, sl. 243. 253.

Umlecká a umlecko-prmyslová výstava rakousko . uherská v Petrohradě a Moskvě, *Volné smry III*, 1899, sl. 495. 498.

Zprávy a poznámky. Výstava českého umění, *Volné smry V*, 1901, . 4, sl. 87.

Zprávy a poznámky. Výstavy, *Volné smry V*, 1901, . 5. 6, sl. 148.

Výstava spolku ruských umlců (kat. výst.), Praha 1900.

Vilém Weitenweber, Umlecká výstava na žofín II., *Sv tozor XIII*, 1879, . 18, s. 210.

Vilém Weitenweber, Obdobná výstava Umlecké Besedy, *Sv tozor XIII*, 1879, . 52, s. 622. 623.

Vilém Weitenweber, žofínská výstava (Dokonění), *Sv tozor XV*, 1881, . 23, s. 279.

Petr Wittlich, *eské sochařství ve 20. století. 1890 . 1945*, Praha 1978, s. 13. 65.

Petr Wittlich, Sochařství, in: Emanuel Poche . Dobroslav Líbal et al., *Praha národního probuzení*, Praha 1980, s. 207. 278, zvl. s. 268.

sto, in: Milena Freimanová (red.),
M sto v eské kultu e 19. století, Praha 1983, s. 267. 280.

Petr Wittlich, *Socha ství na p elomu století*, in: Ta ána Petrasová (ed.), *D jiny eského výtvarného um ní IV/1*, Praha 1998, s. 95. 125.

Petr Wittlich, *Socha ství eské secese*, Praha 2000, s. 95, 387, 390.

Petr Wittlich, *Socha ství historismu: kult pomník*, in: Ta ána Petrasová (ed.), *D jiny eského výtvarného um ní III/2*, Praha 2001, s. 114. 131.

Zlatá Praha I, 1884, . 28, s. 336. 337.

Zlatá Praha II, 1885, . 10, s. 123.

Zlatá Praha II, 1885, . 11, s. 134.

Ciborium, *Zlatá Praha II*, 1885, . 13, s. 162, 164.

Výtvarné um ní, *Zlatá Praha II*, 1885, . 19, s. 260.

Moravská dívka, *Zlatá Praha II*, 1885, . 37, s. 533.

And l míru, *Zlatá Praha III*, 1886, . 2, s. 17, 31.

Zlatá Praha III, 1886, . 49, s. 776.

Výtvarné um ní, *Zlatá Praha IV*, 1887, . 22, s. 351, 367.

Deska ermáková, *Zlatá Praha IV*, 1887, . 24, s. 384.

Zlatá Praha IV, 1887, . 51, s. 816.

Výtvarné um ní, *Zlatá Praha VI*, 1889, . 2, s. 24.

Výtvarné um ní. *Zlatá Praha VI*, 1889, . 43, s. 516.

Zlatá Praha VI, 1889, . 50, s. 597.

Socha P írodních v d, *Zlatá Praha VII*, 1890, . 25, s. 298.

Výtvarné um ní. Medaile obce Pra0ské, *Zlatá Praha VII*, 1890, . 37, s. 444.

a VIII, 1891, . 15, s. 180.

Výtvarné um ní, *Zlatá Praha* VIII, 1891, . 22, s. 264.

Zlatá Praha XX, 1903, . 51, s. 605.

Frantizek Herites: Botanická pohádka, *Zlatá Praha* XXIV, 1907,
. 14, s. 171. 172.

Pomník Julia Zeyera, *Zlatá Praha* XXX, 1913, . 51, s. 610.

P. ž., Um ní a um lci na Rusi, *Dílo* I, 1903, s. 37. 40, 55. 57,
109. 110.

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Summary

This thesis deals with the Czech sculptor Josef Mauder (1854-1920) whose work remains insufficiently explored. As no extensive study has been devoted to this artist, the first necessary step was to draft out his biography. Various comments and brief mentions about Mauder in the current press and, to a lesser extent, in contemporary literary works served as guiding points in this respect. A more helpful source were Mauder's ample papers consisting of 2,480 letters written in the period of 1873-1926, which are housed in the Museum of Czech Literature. This thesis discusses not only Mauder's career as a sculptor but also traces his other activities, such as his teaching appointment at the Imperial and Royal Czech Polytechnic Institute in Prague, his teaching position in the fourth grade at the Emperor Franz Joseph Czech Academy of Sciences, Letters and Arts in Prague, and his work in the Association of Visual Artists. Mauder's correspondence showed that he moved about in elite circles of the current Prague society and belonged to a circle of his friends which included Vojta Náprstek, Josef Hlávka, Josef Václav Myslbek, and Julius Zeyer, with whom he shared a lifelong love of arts. Mauder was a very committed man and he also maintained contacts with Russia and France. Drawing on the sculptor's papers and his artistic output, this thesis discusses his attitude to his own work and his views of the current art trends that were then slowly spreading from France.

This thesis maps a significant part of Mauder's sculptural work and is therefore able to assess the continual development of the subject and form of his artwork. Most of his sculptural works were created for Prague and its outskirts or are currently

the National Gallery and the National Museum in Prague, the City of Prague Museum, the City of Prague Gallery, and, in case of the artist's sketches, in the Museum of Decorative Arts. Thanks to the knowledge of Mauder's biographical data it was possible to be more accurate in assigning individual sculptural works to specific periods of his life. Mauder's sculptural work was then submitted to an art-historical analysis and placed in the Czech and European contexts.

The goal of this thesis was not only to rehabilitate the relatively neglected personality of Josef Mauder but also to redraw the boundaries of the perception of his sculptural work. While his 1890s monumental sculptural projects were created in the spirit of Academic Realism, the sculptures made in his final period display other artistic inspirations. So far they have been viewed as manifestations of academic New Romanticism, yet it is evident that some sculptures transcend in their content and form strong academic trends and shift Mauder's work toward new, even Art Nouveau Symbolist positions.

Textová příloha . 1

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, k estní list, perem, jednostrann , sign. kanovník Frantizek Jank , opis ze dne 26. 4. 1911, hlavní farní ú ad u sv. Jind icha v Praze.

sNarození: dne 1. prosince roku 1854, pok t ní: dne 10. prosince roku 1854, k tící kn z: Josef Thomas . kaplan, dít te: Josef, nábo0enství: katolického, lo0e: man0elského, otec: pan Mauder Frantizek, m z an a mistr krej í v Praze . p. 940.. II, narozený v Praze, man0elský syn zem elého pana Maudra Josefa, vinopalníka v Praze a zem elé paní Frantizky roz. Tu ek-ové z D ína v echách, matka: paní Karolína rodem Feifar-ová, narozena v Praze, man0elská dcera pana Feifara Josefa, m z ana a mistra krej ího v Praze a zem elé paní Alo0b ty roz. Becker-ové z Prahy, kmot i: pan Jeronym Grohmann, c. k. dvorní klenotník v Praze . p. 1261.. II, paní Alojsie Grohmann-ová, jeho cho , bába: Marie Battean-ová v Praze . p. 347.. I.%0

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 1. 7. 1900, Lu0any.

sMilý Maud e,

zarmoutil m Tv j list. Je mi Tvého bratra líto. Nebyla to žádná intimnost mezi námi, ale p ece dost asto jsem s ním mluvíval po celá ta léta, co jsem jezdil z Vod an do Prahy. A je to v0dy tak divné a smutné, kdy0 se ty vlny 0ivota nad n kým zavrou nav0dy. Rozbíhají se pak an as ty kruhy na vod zí a zí , pak je ticho a ta hladina se nehne a lov k pod ní padá na dno zapomenutí. Aspo zde, u Boha ovzem, není 0ádného zapomenutí. Vy nebyli jste spolu také v kontaktu, vím, ale p ece je lov ka pak líto. V0dy to znám. Cítím s Tebou v zármutku, který se zajisté v Tob ozve!%00

Textová příloha . 3

LA PNP, fond Mauder, doklady . osobní, konskribní lístek z roku 1885, list, tisk i perem, jednostrann , 31. 12. 1885.

sJosef Mauder, socha a c. k. profesor, narozen roku 1854, stav: 0enatý, nábo0enství: katolík. Julie Mauderová roz. Meergansová, cho c. k. profesora, narozená roku 1855, stav: vdaná, nábo0enství: katoli ka. Oddáni dne 21. 12. 1885 u sv. Źt pána v Praze.%00

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, tři strany,
sign. Jul. Zeyer, 19. 11. 1897, Vodňany.

Milý Maudere,

Už se blíží den Vazí slávy a spěchám, abych se neopozdil
se svou gratulací, která tím, že se opakuje, není ani o vlas
méně srdečná a upřímná. Nemohu lovk ani slast ztí pátí
tím, kteří jsou srdci jeho blízcí . a že Vy to jste, to přece víte!
Až si podáte ruce v tichém ztí svém, které Vám B h ru i o
jezt dlouho, dlouho zachovati, vzpomeťte také trochu na svého
svědka s dobrým úsměvem! Tvůj Jul. Zeyer

Textová příloha . 5

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, korespondenční list, perem,
sign. Jul. Z., 6. 4. 1897, Vodňany.

Milý příteli,

dopsal jsem slehnu Zdence do Rožtok, že budu zítra ve
er u Vás. Psaní moje dostane vřak zítra ráno. Tu napadlo mi, že
by mohla být v Praze, a že by m j list tedy nedostala. Nechtěl
bys jí vzkázat do pražského jejího bytu (u Brauner , roh
Perztlína), že budu u Vás? Odpusť mi, že si po ní u Vás jako
doma. Jste sami vinni, panz jste m tak rozmazlili! Víím ostatně ,
že máte Z. rádi a že ji tedy rádi pozvete.

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 9. 10. 1882, Praha.

sDrahý Juli ku!

tli jsme v era Tvou báse a proto Ti chci, musím psát. Víz, že jsi mi co p ítel i co spisovatel stejn drahým a sympatickým, nebudeš se snad proto na mne horzit, kdy0 Ti zcela up ímn , tak jak to cítím bez vzech hledaných slov, eknu p í iny, pro bys práci svou nem l jezt zadávat. Sulamit je zajisté jedna z Tvých nejkrásn jzích prací, to ka0dý musí uznat a ka0dý to té0 v era ekl, ale já byl prvním, který ekl, odpustíz mi to snad, že se první akt, v jakém stavu nyní je, u nás nem že provozovat. Co báse je p ekrásný a p edci v tom ohledu snad ostatní akty, které snad svou dramati ností dovedou i naze obecenstvo d ev né a blbé uchvátit, ale prvnímu aktu v , že neporozumí, nevydr0í p l nebo t i tvrt hodiny poslouchat dva herce p ednázející Tvou báse , kterou té0 ten klasický klid tak velkou iní. A herci? Porozumí oni svým úlohám? Ne, zkazí Ti svou vavou deklamací i ten velebný klid! Pochopuji úpln , že bys rád své dílo vid l na jevizti, uva0 ale naze pom ry, p edstav si naze nevzd lané síly divadelní a naze zka0ené obecenstvo a uznáz snad potom, že mám trochu pravdy. Nevím, budeš-li chtít m nit první akt, nebo znáz dob e cenu své práce. Dalo by se to snad p ece n jak upravit pro jevizt (první akt toti0) a v knize mohl bys pak báse , tak jak je, zcela neporuzenou, vydat.%o

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 3. 10. 1893, Praha.

sõ Minulý pátek byli jsme na Sulamit. V ru jsem si myslel, Oe by bylo lépe to v bec nedávat, ne0 v tak bídne reprodukci. Ani jedna úloha mne neuspokojila. Jak by to muselo vypadat, kdyby to hráli opravdoví um lci. Úlohy jsou snad dle nazich pom r dost p im en rozd leny, ale kde nic není, ani ert nebere.%o

Textová p íloha . 8

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 25. 10. 1887, Vod any.

sMilý Maud e,

sp sobils mi tak velkou radost Tvým p ekvapením, Oe jsem celý den zá il. O sedící sochy [skicy dvou soch pro hlavní vstup Národního muzea] jsme musili losovat, nemohli jsme se jinak rozhodnout, Herites po áte cht l, abych si vybral a to je p ece t Oké, necht l íci, která se mu lepszí líbí a já té0 ne.%o

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 22. 2. 1893, Praha.

sMilý Julisi,

v nejv tzím sp chu posílám Ti tedy toho milého svatého s drakem, ty dva ráme ky a p ikládám k vypln ní bedny kousek gypsu: roztomilou Madonu ze zkoly Donatellovy. P ivezl jsem si p vodní odlitek p ed léty z Florence, kde jsem ji u jistého formatore di gesso [odléva sádry] náhodou našel. Bude se Ti jist líbit a vyplní zas n jaký kousek prázdné st ny Tvého bytu.%o

Textová p íloha . 10

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 28. 10. 1889, Praha.

sPane, kam krá íz? Milý Julisi!

Ty aristokrate v um ní, jeho práce jsou nejlepším sv dectvím, jak mraziv a zhoubn p sobí ta ledová renesance, opova0ujez se proti svému vlastnímu p esv d ení zavrhouvat ty nejskv lejší plody nového um ní?

N jaký st ep neb tretim ínský neb japonský, ladný sice v barv a technikou zajímavý, avzak d sný, bizardní a nám tak cizí co do formy, je ti milejší, ne0 vzechny znamenité italské bronzy, majoliky, kování, ezby, dekora ní malby a co vze spadá do oboru um leckého pr myslu?

Naposled snad u0 ani strop Sixtinské kaple, Disputa atd. nemluví tak do duze a srdce jako japonská industrie a primitivní

vaných národ ? A Giotto, Donatello, M. Angelo, Rafael, Lionardo, Brunelesco, Bramante e tutti quanti [a kolik dalzích]? ō A vy knul-lis ortel nad renesancí, je tím souzeno i antické um ní, ten báje ný pramen vzí v né krásy! Naskytla se p íle0itost íci kone n pí Náprstkové zcela up ímn a opravdov , co tak dlouho jsem m l na srdci a opakuju jezť jednou, ōe co lepzího . cenn jzího toti0 . v pr myslovém muzeu u Náprstk , je bu ínského, japonského neb indického p vodu, to ostatní, co nám mnohem bli0zí, p íbuzn jzí a pro nazi industrii daleko d le0it jzí, je bu bídné anebo v bec nezakoupeno. Amateur m ōe být specialistou a sbírat dle svého vkusu a choutky, ale museum má, zdá se mi, zcela jiný úkol, ne0 sbírání fantastických kuriosit. Sbírání podobných p edm t m lo by se díť teprve v poslední ad , kdy0 by u primitivních forem a0 na klasické, mezi které dle mého náhledu aspo renaisan ní také pat í, a z dob po ní následujících a0 na nazí, byly vzechny sm ry, obory, material a techniky d stojn zastoupeny. Sbírání tak jednostranné, jak se nyní vede, pova0uju jednoduze za nezt stí a vyhazování pen z! Rozumí se, ōe v ōádném velkém muzeu nemají chybt zajímavé p edm ty pr myslové vzech zemí i národ a nepopírám, ōe ína a Japonsko v tak mnohém nad ostatní vynikají, ale vzory v pravém slova smyslu a vodítkem v um ní a industrii nebudou nikdy. Ten panující faible [slabost] pro vze, co ínské a japonské, p ejde op t, je to pouhá móda, která jako ka0dá dlouho nepotrívá. í myslíz snad skute n , ōe budeme jezdit na místo do Itálie do íny a studovat zde architekturu, skulpturu, malbu atd.?

Co se tý e t ch primitivních v cí, souhlasím tak dalece s Tebou, je v nich v0dy zdravé a nezka0ené jádro a prostá, ned laná poesie. Jsou také ve sbírkách vedle znamenitých klasických vzor zcela na svém míst . A co je p i nich zvláz

i skoro na celém sv t tak podobny
jako vejce vejci.%o

Textová příloha . 11

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. Jul. Z., 17. 3. 1889, Pa ío.

*sõ Prosím T , co je to s Týnským kostelem? Slyzel jsem, Oe
ho cht jí prý szmokrovat%o Pro Boha a pro vzecko na sv t
ujm te se p ece v as té památky u0 poslední, co nám z stala!
Co0 pak se ni emu u nás lidé nenau ili? Jaká desolace jsou
zdejší kostely, k. p. Notre Dame! Prázdná to stodola a rvou si
zde vlasy nad tím, co u inili, ale u nás musí se opi it za
ka0dou cenu a vzechno sp im eným stylem%o obnovit. Co0
historický rozvoj není ni ím a ni ímõ Neodlo0 to vze pohodln ,
piz mi o tom, musíme n jaké kroky d lat, abychom to nezt stí
odvrátili.%o*

Textová příloha . 12

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis
Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. J. M., 22. 3. 1889, Praha.

*sõ Co tý e se Týnského chrámu, m Oez být prozatím klidným,
nejedná se, bohu dík, o Oádnou úplnou restauraci a té0 o Oádné
d kladné svy izt ní%ovnit ku. ¥lo jenom o jakýs plán, dle n ho0
by se mohlo, od p ípadu k p ípadu a dle pot eby, systematickým
zp sobem opravovat. Na d kladné obnovení není nazt stí
pen z a nebude jich bohdá také tak brzo.%o*

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. J. Z., 28. 11. 1883, Florencie.

*sõ Maud e, Oiju jako ve snu! Benátky, Verona, Milán, Janov,
Pisa, Florencie, jeden jediný sen krásy, krásy, krásy. Jsem
Bellinim a Fra Angelicem zpít, te také teprve vím, co je Tizian,
kdo vidí Assumptu, v í v nesmrtelnost duze. Dnes byl jsem
v klázte e sv. Marka, v celli, kde Oil Fra Angelico, vid l jsem
jeho fresky v cellách ostatních mnich , jsem katolík,
ultramontán, pape0ník, zabil bych ty blázny, kte í ruzí kláztery.
Celé moderní um ní zdá se mi frazkou! Bloudil jsem dnes kolem
m sta, vid l pohádku Florencii a okolní krajinu, Oádná na sv t
m tak posud nedojala. To je modrý sen, jako bájka se to zdá.
Vím te , kde sta í mist i brali pozadí k svým madonám. Maud e,
zva0 a chop vzeho hlad, jen abys mohl jet do Itálie. Blázen, kdo
sem nejel, pro um lce je to samovra0da. Cht l bych Ti tolik íci,
co m naplnilo nadzením, ale kde by se to vezlo do psaní!
Maud e, ta Pisa, ta Pisa! Maud e, ten Boticelli, Luini,
Mantegna!%o*

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 9. 12. 1883, Praha.

sMilý Julku!

Pot zils mne svým dopisem a jezť více bla0enou náladou, v jaké byl pátra psán. Jak Ti p eju trochu toho zt stí a tu výtvarnou spole nost t ch roztomilých cinquecentist , se kterými výhradn te obcujez a jich0 naivní mluv tak dob e rozumíz. Lnu k té dob frührenaissan ní také nejvíce a chci jen proto jednou dostat se do Itálie.%o

Textová p íloha . 15

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 12. 12. 1883, Florencie.

sō Te drŃí duzi mou nejvíce Fra Angelico a Giotto. Jsou géniové, p ed kterými se klaníme v neomezeném obdivu, ale jsou jezť jiní géniové, které milujeme celou duzí. Z t ch posledních je Giotto. Více jezť ne0 malí snad je socha em, o architektu, který postavil kampanilu, ani nemluvím. A jeden jezť je zde mistr, kterého se nasytit nem Ńu . Luca della Robbia. Te teprve vím, co je terracotta. Tak, jak Luca s hlínou zachází, je mi to tém milejší ne0 mramor. Aspo pro jeho p edm ty. Mramor má vŃdy n co pyzného, myslím, Ńe by ty Robbiovy reliefy z glasirované hlíny pozbyly polovic té vroucí, duzi tak mile jímající poesii, kdyby byly provedené v mramoru. Jak to vze jednoduché! Figury bílé jako kachle, fond modrý. Neuv il bys! To se musí vid t. A n kdy i tiché, klidné, ale milé

klad v Santa Croce Marie na tr nu,
kolem svatí, vzechno jen bílé, ale sv. Al0b ta má v klín
n kolik kv tin a ty jsou bez k iklavosti pestré. Tak bývají i ty
jeho lilie p i zv stování se zelenými listy. N kdy je celý relief
v bordurách. N kdy jen festóny. K málokterému z t ch drahých
mistr p ilnul jsem s takovou láskou. P ije na ka0dý pád sem.
Luca Ti bude sympatickým, vím to jist . M l bys ztudovat
techniku terracotty dopodrobna, m l bys d lat reliefy. Máz
delikátnost a noblesu v tvo ení a to t poukazuje na tu cestu.
Myslím, 0e kdo chce relief ztudovat, m l by se nejen do
antických vzor se pono it, ani Ghiberti ani Michel Angelo
nebyli by aspo m ty nejvyzzí vzory, m by to nepodávali co
Giotto a Luca della Robbia. P ijde arci na individualitu
a p edm t a mluvím prost co cítím, bez pretence a jist ne na
úkor ani Ghibertiho ani Michel Angela. Angelo, antiky a mramor
. to vze na apoteózu nahého t la. A0 jen uvidíz!%o

Textová p íloha . 16

LA PNP, fond Mauder, korespondence Mauderové Julie .
odeslaná, dopis Julie Mauderové Zdence Braunerové, dvojlist,
perem, oboustrann , sign. Julie Mauderová, 29. 12. 1897,
Praha.

sMilá sle no Zde ko,

nemohla jsem Vám d íve psáti, dokud nep e tli jsme úvod
k Bílkovým modlitbám. A jsem tomu skute n ráda, 0e mohu
s Vámi sd liti, jak mého mu0e nijak nepohn val. Pohlí0í na to
s klidem lov ka, který má své p esv d ení, jeho0 nenabyl
pouhým nazíráním a theoretickým jen vzd láním, ale kusem
skute né a vá0n mín né práce, a tak nabyté p esv d ení nedá
se snadno zviklat, ani nesvádí lov ka k stranickým polemikám.

své p esv d ení, které vyslovila jste v té p edmluv . Myslím to, že je na celém sv t , že lidé opravdu vzd laní respektují svá p esv d ení navzájem a nezvedají kámen na druhého, jehož p esv d ení náhodou se r zní s jejich. Nechápu ani, proč vlastně psala jste nám, milá sle no, takový nez astný dopis. Pro cíte se vinnou? Tím, že jste vyslovila sv j náhled? Snad v tom, že použila jste soukromých debat mezi Vámi a mým mužem tu a tam vedených v té p edmluv ? To je p i Vámi vybrouzeném společenském taktu pon kud nápadné. Opakuji jezt , milá sle no, jednou, není v nás ani kapky hn vu a jest jedin ě na Vás, chcete-li nám op t vst íc p iněsti stejnou vlídnost a up ímnost, s jakou v0dy u nás jste p ijata byla a budete. Cítila jsem s Vámi v0dy up ímn ě a opravdov ě . Mívám v bec snad víc citu než slov. P ejeme Vám, milá sle no, by nový rok p inesl Vám klid a zt stí. Vaze up ímná a nezmn ě ná Julie Mauderová%

Textová p íloha . 17

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann ě , sign. J. Mauder, 7. 12. 1890, Praha.

sõ Mám dnes také prosbu! Jedná se Bílka, mladého hochu z akademie, kterému jsem byl v jeho prvních počátcích v hrn í ství na ruku. Cht ě l být p vodn ě malí em a tu se ukázalo, když p ikro il k malb ě , že je naprosto sfarbenblind%[barvoslepý]. Na Pirnerovu radu chodil tedy ke mn ě a má nyní na výstav prací 0ák akademie dv ě zcela respektable busty, které mu získaly Lannovu p íze ě . Dal mu stipendium do Pa íže 200 fr. m sí n ě a jedná se te ě o to, aby se hoch dostal n kam do rodiny nebo v bec kamsi do bytu, kde by byl tak trochu jako

o n kom, kde by v Pa íoi mohl bydlet, dej mi brzo v d t. Co se tý e atelier, vyjednává se zas s Hynaisem, aby mu v n kterém v tzím nazel místo. Psal, 0e Dubois [Paul Dubois], na kterého se v první ad myslelo, nep íjímá nikoho, avzak Dalou [Jules Dalou] byl by prý ochoten. Snad bude také sl. Braunerová o n em v d t, nesezel jsem se vzak posud s ní.%o

Textová p íloha . 18

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p íjatá, dopis Frantizka Bílka Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Fr. Bílek, 10. 4. (rok neuveden, pravd podobn r. 1891), Pa í0.

sō Z po átku, od mého sem p íjezdu a0 do února, jsem si prohlí0el v tzinou jen sbírky a trochu jsem se vpravoval do Oivota, jaký mne o ekával. To se ví, 0e jsem nejednou navztívil té0 Vaze, pane profesore, zamilované museum Trocadér. že Vám vzácné to museum, soudím z toho, pon vad0 ve svém ateliéru si chováte té0 n které zajímavé práce, které i v Trokadéru jsou a pak ct ná sl. Braunerová se zmínila mi, 0e p ežete tomuto museu velmi. Po dosti dlouhé dob jsem kone n pracoval, tou0il jsem ji0 po práci, stýskalo se mi po ní. Pracuji, jak známo ji0 snad, v Akademii Collarossi po p ání pana Dalou [Jules Dalou], který slíbil, 0e mi p íjde opravovat a posud nep ízel, snad je to té0 dob e. Modeluji panu jenom dopoledne a to akt a ka0dý týden skoro je jiný model, tak mnoho nemohu na tom studovat, snad pozd ji bude déle stát model. Chci nyní i odpoledne modelovat n co, snad hlavu n jakou, komposici ne, pon vad0 mi to pan Dalou neschvaloval. T zí mne práce má velmi, pon vad0 si nemohu na íkat na

...háží prof. Injalbert [Jean Antoine Injalbert], líbí se mi tento pán, zajisté ji0 ho ra te znát z jeho prací. Jezt p icházívá prof. Roubeau, té0 jednou týdn . Té0 kreslím hodn a pracuji jak mohu, neb poznávám sv j úkol a své sem poslání, 0e jest to vze nad m j talent, mám-li jaký? Ú inkují na mne práce francouz velmi, hlavn obdivuji sm lého ducha jejich. Vzpomínám té0 asto si té doby, kdy jsem jezt Vám, pane prof., byl na obtí0, té0 tehdy, kdy i Vám jsem, Vaznosti, nevď ným byl. Snad jste ji0 zapomn l, ale já posud nezapomn l a p edce jsem té0 p itom trochu nevinen byl.%0

Textová p íloha . 19

Zdenka Braunerová, Úvod k Bílkovým modlitbám, Nový život III, 1898, cit. s. 13.

skdyby Bílek schopen byl n jaké vypo ítavosti, jak snadno si mohl udr0et p íze prvního svého mecenáze! Profesor jeho v Pa í0i, pan Injalbert [Jean Antoine Injalbert], nikdy jeho studiím ni eho nevytýkal, tak byly správné a poctivé, v rné dle p írody, a sama jsem byla toho sv dkem, 0e za vzor ostatním 0ák m Bílkovy práce dával. Techniku tedy znal Bílek dostate n , co0 vidíme na vzech jeho modelovaných podobiznách, které podobou a charakterem individua jen mluví. Tedy s dost malým napjetím sil mohl zhotovit n jaké to dílo, které by vkusu pra0ských autorit asi více bylo odpovídalo. Vyhlédne se vzor proslulého francouzského mistra ku p . Mercié, Falguière, Frémiet . jednoho z t ch, jim0 u nás íkají sbozi%0. a ud lá se malý plagiátek. To je p ece vid t, 0e se v Pa í0i n emu nau il, zvolá porota, a jak si tam vybrousil vkus, ten eský sedlá ek! Originální to sice není, ale je vid t, 0e se cht l n emu nau it.%0

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Zdence Braunerové, t i dvojlisty, perem, 9 stran, sign. J. Mauder, 28. 12. 1897, Praha.

sõ Podivné a nápadné zajisté jenom je, že my výtvarníci do jednoho falezn jsme soudili, i ten v0dy objektivní, nevzedn vzd laný a jemn cítící Pirner, jeho0 ziroký rozhled a p ísný, ale v0dy správný úsudek, mezi námi mnoho platí a jenom Vy, sle no, správn anebo snad dokonce objektivn soudit dovedete. My nebyli zajisté proti Bílkovi p edpojati, jinak by sotva hlavn p i in ním Ma ákovým byl dostal cestovní stipendium do Pa í0e a to sice na práce, které byly výsledkem mého vedení, a proto musely se dostavit záva0né p í iny, že pom r náz k B. [Frantizku Bílkovi] se zm nil. My ekali ukázky opravdové vá0né práce a spat ili jen skizy a pokusy, které stejn pracovat mohl v Praze nebo i Chýnov . To mnozí z nás také jezť dovedou a mnohem lépe a znali tu sfolie du pouce%u0 dávno p ed Bílkem, jen0e pova0ují takový kus hlíny pouze za zb 0né skizy a p ípravné práce, jakých mnohdy k jedinému dílu vykonají celou adu, ne0 p ikro í k vlastní práci. My ovzem sTen prach%onevynalezli, ani Vy, sle no, ba ani mistr Bílek sám! Já p jdu jezť dál a tvrdím, že to ani i daleko v tzí páni, ne0 jsme vzichni dohromady, nevynalezli a nevymysleli, ekn me t eba Phidias, Donatello, dokonce i pan Michel . Angelo a jiní, vzdor jich genialnosti epochální a gigantické individualit , nýbr0 vzichni opírají se jen o ramena svých p edch dc . Jedni p idají jen malé zrnko ze svého, druzí míru v tzí, n kte í p edstihují své p edch dce jen o n jakou ko skou hlavu a jiným zas poda í se p edb hnout je o celé ko ské délky, dle intensity jich talentu a tv r í síly. õ Míti talent neznamená jezť pranic, to je dar a d dictví, které teprve dlouholetým

nornou prací atd. m 0e nést úroky.

A proto je nesmírn málo p íklad v historii um ní, 0e by n který z velkých um lc p ed 30. svým rokem byl provedl n jaké scapo lavono%o To jsou jen ídké ojedin lé meteory na prstech jedné ruky k spo ítání! Není jen t eba znát dob e celou abecedu k sepsání ku p . vá0né básn a nelze stejn bez dlouholetého studia, lopotné práce a vzech mnohých p ísluzných zkuzeností p ikro it k provedení dokonalého díla výtvarného.%o

Textová p íloha . 21

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist a list, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 31. 12. 1897, Praha.

sõ Myslí-li [Zdenka Braunerová], 0e svým po ínáním Bílkovi prosp je a sob hodn velkou reklamu zp sobí, za kterou jenom celá její snaha se nese, nemám pranic proti tomu. Má své náhledy a stejn i já, ku kterým nedosp l jsem pouhým jen nazíráním a teoretickým vzd láním, ale kouskem . aspo vá0n mín né . práce a zkuzenostmi draze zaplacenými. To se rozumí, 0e mi ani ve snu nenapadlo pouzt t se do n jaké polemiky. Za to celá v ci se sl. autorkou súvodu%onestojí. Je to vzechno holá komedie, z které by ráda t 0ila. Stopuji od te její tak rafinovan rozhozené síť a mám v tom ohledu tak bystrý instinkt, 0e poznávám v0dy a vzude stopy jejího vlivu a kam sm ují vzechny její um le zakrývané tr0by. Pro nem la tedy tu odvahu a ne ekla v tom lánku také nepokryt své pravé mín ní o Hlávkoví [Josef Hlávka, editel ACFJ]? Tu p ece jenom poko ila se p ed sbohatou tou l zou%o M l jsem z ní v0dycky strach a dostala se p es vzechen m j odpor do nazeho

eklamal, a jsem nemohl mít tušení, že tolik jedu chová v sobě. Bude se Ti to nemile dotýkat, milý Julisi, že odsuzuji takovým způsobem milou Ti osobu, ale jsem naprosto přesvědčen, že se neklamu a jí nekřivdím. Doufám také, že z této příčiny nevznikne mezi námi žádná nedorozumění.

Textová příloha . 22

Vladimír Hellmuth . Brauner, *Přátelství básníka a malíky. Vzájemná korespondence Julia Zeyera a Zdenky Braunerové*, Praha 1941, cit. s. 209.

„Přetl jsem dvakráté Váš úvod v úvodu s rostoucím zájmem, je psán s velkou vervou, s přesvědčením, se vzletem poetickým, jasně a určitě. Ani jste sama netušila, jaký jste spisovatel. Ta sfranchise Váze se mi líbí a láska k pedmetu. Ty pointy speciálně polemiky, a ostré, jsou tak psané, že je vidět, že nebyla intence přímá ranit. Takový to dojem aspoň na mě dává. Ti, kteří budou zasáhnuti těmi slovy, budou asi jinak soudit. Myslím, že Mauder neměl s celou touto věcí co dělat a že se ho to netýká. Má ovšem jiný náhled o umění než Bílek, ale není to přirozené? Je umělec delikátní, svůj, klidný a poeticky založený. Vzpomejme jen na sgenia na Vyzehrad. Proč by neměl mít právo být výhradní ve svém názoru, jak i Bílek právo má? Když si lidé nerozumí, bývá v tom fatalita. Já rozumím Mauderovi a rozumím Bílkovi. Ale snad je v tom spíše nějaká inferiorita než superiorita názor? Také mě frapoval Váš citát z Neklana, co je na tom? Ale dost o této věci.“

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist a list, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 12. 6. 1897, Praha.

sõ Kresba [studie k Uk i0ovanému] je zajímavá, ekal jsem vzak n co jiného. Je to nasládlé a trochu p i tom mystické, ale n co velkého a nového jsem v tom nenalezl. Studie k hlav [Uk i0ovaného] je mi p ímo odporná. Je to nejkrajn jzí naturalismus. Studováno to je dle skute nosti, ale tak umíral snad n který z t ch lotr a nikoliv Kristus. To u0 tu vzechno bylo a lépe. Podívej se jen na p ímo d sného Krista Donatellova. To je p ece vrchol naturalismu a tak moderní dílo, jako by bylo dnes z rukou socha e . virtuosa vyzlo. lov ku se to pojmutí z celé duze p í í, ale jednu velkou p ednost má ta práce p ece, ten velký a dojemný klid dokonání. Kázat dovede ka0dý, ale skutkem dokázat jen málo kdo. õ V t ch pracích nevidím pra0ádnou souvislost s tím, co chce a eho se tak naivn a arogantn domáhá ve svém confiteoru um ní. A pracuje jak mu zobák narost a v sm ru jakémkoliv. Ka0dý sm r má své oprávn ní v um ní a vydobude si uznání, je-li v n m opravdová hodnota um lecká. Ale bez poznání abecedy nelze íst a bez dlouholetých mozolných studií a draze vymo0ených zkuzeností nelze provést 0ádné významn jzí plastické dílo. A chtít ukázat sv tu n co nebývalého, co by vzechny vymo0enosti lidského ducha dlouhých století p edstihlo a p ekonalo, to je iré velikázké bláznovství. Pro tolik slov o Bílkovi! Nejspíz mne tak podrá0dila bezmezná ta jeho neúcta k um ní opravdu velikém, které naprosto nezná a chápat ani nedovede.%00

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, koncept dopisu Josefa Maudera Zdeně Braunerové, dva listy, perem, sign. J. M., 12. 1. 1900.

sõ že nejsem vážným straníkem, podal jsem snad d kazy. Kdy0 zlo o spole nou práci, ruskou výstavu, sám jsem shán l material i od len Mánesa a získal osobním zakro ením kresby Ťvabinského, prosadil p ijetí Ma atkovy plastiky, emu0 lenové Mánesa nep áli, p imlouval se, a co socha nemusel jsem ani hlesnout p i posuzování maleb, za p ijetí jedné aspo jezt z prací Ťusrových porotou odmítnutých atd. P i in ním nazím dostalo se Vol. sm r m [asopis Volné sm ry] subvence eské akademie celé ad len Mánesa stipendií a podpor, nebyl nikdy 0ádný odmítnut, mohl-li oprávn n nároky init. V dob poslední, ji0 po útocích na nás, p ízniv jsem doporu il podání p. Ťalouna a není vinou nazí, nep izel-li k zlat svému. õ Po celou dobu hled l jsem pracovat k tomu, aby dozlo ku shod a spole né práci vzech výtvarník z Jednoty i Mánesa a choval v0dy jen up ímné p ání, aby d íve nebo pozd ji bylo docíleno sblí0ení.%o

Textová p íloha . 25

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p ijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Julius, 18. 3. 1881, Simferopol.

sõ P edev írem etl jsem Nerud v feuilleton (v 58. neb 57. ísle nemýlím-li se), toti0 o myzleně mausolea i jakéhosi Westminsteru v žalov . Ji0 dávno mne nic tak poeticky nenaladilo jako práv ten feuilleton. Vid l jsem tu krajinu p ed

sme putovali k slovanským mohylám (kdysi . asi r. 1875 nebo 76 . byli jsme společně na žalov pítomní otevření asi tít mohyl), slyšel jsem jako tenkrát vítř v stromech hu et a nákat, viděl jsem zase ty bohatýrské postavy a stíny v mlze truchlit, jak jsem je tehdy viděl. Ta myšlenka je tak krásná, že myslím, že by bylo hříchem, kdyby zanikla.

Vidím ten velkolepý granitový palác mrtvých se zlatými stěhami, s terasy, ohromnými posázenými duby a lípami, s celou populací soch, ty temné poloosvětlené korridory, v kterých celé to náze utrpení a fresco namalováno, ten světlý chrám, v kterém glorie barev a tón slaví náze vzkřízení . nebo to mauzoleum musí být zároveň pantheonem sà toutes les gloires de la Bohême [vezkeré slávy ech]!%

Celá krajina se musí změnit, modřínové lesy a hoří modřín kolem, jedle a se tam ernají, duby a tam zumí, lípy a tam voní jí kol toho chrámu v neurčitěm polobarbarském stylu, pňoucího se kolosálně do výše, celá strá a porostlá je rŏovými keři vedle mramorových schodů , zirkých by 40 koní v ad po nich a0 k v 0ím jelo od hladiny Vltavy. A a0 p i pohbu na cimbuří propylejí v bronzových kotlích trojno0ek smolná jezírka zahoří, a je zá e ta rudá po celých echách vidět! T m, kteří spoívají daleko, t m jejich0 kosti ztraceny (jako Komenského a Husa), a se zídí cenotaphy, a celá náze mythologie a je vytesána na sp sob assyrských relief do sousedních skal.

Jaká p íle0itost pro návrhy architektonické v budoucím nazem listu! Jaká p íle0itost mluvit tak dlouho a neunaven o té vci, a0 zapustí ko eny v mysl názeho ospalého národa, kterého snad ostatně jen à coup de hache [seknutí sekerou] lze probudit.%

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dva dvojlisty, perem, oboustrann , sign. Jos. Mauder, 29. 3. 1881, Praha.

sõ A kone n jez t n kolik slov o tvé krásné myzlence z ídit v žalov Campo Santo. Mám za to, 0e jsi se mýlil. Neruda dal Vyzehradu název žalov a nemluvil pro to, by se v žalov op t z ídilo poh ebizt . ¥koda, 0e jsme tak málomocni a nem 0eme provést tak krásné myzlenky, jako je tato. ¥koda, 0e neumím vládnout tak malí ským materialem, jak bych si p ál, abych ti pak mohl vze tak vymalovat, jak jsi to popsal. Bylo by to n co tak velkolepého a originálního!%o

Textová p íloha . 27

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Z., 17. 3. 1892, Vod any.

sõ Vzpomn l jsem si, 0e chcez vhodný verz z bible na tu hrobku, nem l jsem asu dlouho hledat, hledal jsem jen místa, na která jsem si vzpomn l. Zde n kolik:

Kdo0 v í ve mne, má 0ivot v ný. (S. Jan 6. 47)

Já jsem vzk ízení i 0ivot, kdo v í ve mne, by pak i um el, 0iv bude. (S. Jan 11.25)

B h není mrtvých ale 0ivých Bohem, nebo vzichni jsou jemu 0ivi. (S. Lukáz 20.38)

Víz ale, co na m d lá velký v0dy a krásný dojem? Ta scena, kde Kristus vzk ísí dceru Jairovu.

S. Mat. (9. 24) Neum ela, ale spí.

...íte a plá ete? Neum ela d ve ka,
ale spí.

S. Luk. (8.52) Nepla te0, neum ela , ale spí.

Dalo by se z t ch variac komponovat k. p. (aby to platilo
vzeobecn , ne pouze v jedné osob): sCo plá ete? Neum eli ,
ale spí.%oJe to tak prosté, krásné a plné út chy.

Piz mi n kdy, pro co jsi se rozhodl.%o

Textová p íloha . 28

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis
Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. J. Mauder, 11. 4. 1892, Praha.

sõ D kuju p kn za gratulaci a za citáty z bible, které se
vzak . nic si z toho ned lej . pro mou v c nehodí. Hledal jsem
mezitím také a nenazel posud nic, co by mn úpln vyhovovalo
a myzlenec odpovídalo. Jezt nejspíze by se hodil úryvek
z I. ep. S. Pavla k Tessalonicenským kap. IV. 16 õ a mrtví
v Kristu vstanou nejprve. Ale není to také to pravé. Na zt stí
nemá v c sp chu a kdy0 bude zle, budez si muset sám n co
vymyslet.

Napadlo mi ostatn , 0e je to báje n naivní myzlenka s tím
and lem, jen0 otvírá hrob, aby vypustil ty mrtvé, ale kone n si
myslím, 0e je to v cí vedlejší, jen kdy0 bude to dobrá práce.
Ale n jakým zp sobem se bude muset ta naivní myzlenka slovy
objasnit, aby ka0dému byla srozumitelnou. O tom si ale m 0eme
jezt n kolikrát promluvit, proto0e to má dobrý rok asu.%o

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis
Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. Jul. Z., 6. 5. 1892, Vod any.

*sõ Co se toho nápisu na hrobku tý e, to jsem zapomn l, 0e
má být v souhlasu s akcí toho and la, myslil jsem pouze na to,
0e se mají slova vztahovat k zmrtvýchvstání. Budu hledat v bibli.*

*Tob zdá se ta myzlenka naivní, 0e ten and l ty mrtvé volá?
Ale mn se to zrovna líbí a nic nesluží um ní lépe, ne0 jistá
naivnost. A kone n není to z mrtvýchvstání, to t lesné z hrobu
vycházení, té0 v jisté mí e naivností? K takovým myzlenkám má
pouze um ní a nábo0enství právo, kde to nejprostzí a to
nejhlubzí se setkává a jedno druhé nevyllu uje. A co na sv t
více dojímá ne0 prostota?%*

Textová příloha . 30

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis
Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann ,
sign. J. Mauder, 8. 6. 1889, Praha.

sMilý Julisi!

*Nepsal jsem zas hezky dlouho, za to ale sp chám dnes
zd lit Ti radostnou zprávu, v da dob e, jak v elý podíl na mých
pracích berez. Do kal jsem se kone n krásného
a neo ekávaného úkolu! Dej0 b h, bych jej z astn a dob e
provedl. Na vyzehradském h bitov z ízen bude velký pomník
sSlavín% v n m0 ulo0eny budou poz statky zem elých um lc ,
v dátor atd. Plastická ozdoba poz stávající z velikého and la
p i sarkofágu na temeni pomníku a dvou sedících soch, pro
které volil jsem sv du%oa sUm ní%o podobn jako p i musejních*

rické postavy, odevzdána mn

k provedení.

Z finančního stanoviska není to ovšem zase žádný skvůlný křesťan, to je mi ale i tím v cí vedlejší. Že celek bude pěkný, za to ruší autor projektu Wiehl. Mám celý projekt u pohromadě a došel schválení. Náklad za celý pomník, asi 35 000 Kč., vnuje smíchovský Fischer.

Pomník nebude ovšem celý ani z bronzu ani z mramoru. Veliké schodiště z Ouly, zábradlí s renes. sloupky a oltář uprostřed schodiště budou mramorové, i oltář i mramorový neb bronzový (co bych rád ji viděl) kříž, který se musel dodat na výslovné přání vyzehradské kapituly. Jelikož nebyl kříž v rozpočtu a o dodatý příspěvek nechce se říkat, odpadne na to reliéf mramorový (dva andělé s věncem a křížem, v duchu italské rané renaissance), který umístěn měl být na oltáři. A jelikož by ani tato suma na original nestačila, učinil jsem návrh, by se tam dala kopie Krista od Levého, který mi tam bude tvořit krásné popědí. Za schodištěm následuje velké plateau, uzavřené s třemi stranami se samými mramorovými deskami (opět motiv rané renaissance). Stěny uzavřeny jsou z každé strany pilířem, na němž umístěn bude mramorový kandelábr. Uprostřed plateau zvedá se vysoký postament a končí nad hlavní římsou sarkofágem s andělem. Dole i soklu se stranou umístěny jsou sedící sochy. Mezi pilíři přední i zadní strany postamentu nalézají se opět mramorové desky. Celek je velmi krásný, klidný a jednoduchý.

To víz, že se vynasnaším a vzech svých schopností využítuju, abych něco provedl, neb je to potřeba, která se asi v mém životě vícekrát nevyskytne.

*a nemám na nic jiného te myzlenku
a nemohu tomu posud v it, 0e by mi osud tak p ál, který posud
pro mou um leckou snahu nem l úsm vu.*

žij blaze! Tiskne Ti ruku, Tv j J. Mauder%o

Textová příloha . 31

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 22. 6. 1892, Praha.

sMilý Julisi,

*vzak jsem se u0 na Tebe chystal! P edn jsem Ti cht l
vynadat a hned na to T p kn po0ádat o ten slíbený pr vod
k t m sedícím figurám. Prosím T , napiz mi to brzo. Jedna, ta
truchlící, blí0e se ku konci. Myslel jsem p vodn , 0e t ch slov
bude náramn málo, vidím te , 0e jich m 0e být víc, a0 10
t eba ku ka0dé figu e. Uprav si to jak chceš, vím, 0e najdeš to
pravé, musí v tom vzak být vyjád eno, 0e figury p edstavují
sVlast%o ¥lo by to sice také napsat jednoduše: sVlast
truchlící%oa sVlast jásající%o ale n kolik Zeyerovských slov bylo
by mi milejší. Bez bli0zího nazna ení by to myslím dob e nezlo,
jeliko0 jim (t m figurám) eské koruny na hlavu nemohu posadit,
aby ka0dý prostý lov k poznal, co figury p edstavují.%o*

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . přijatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 29. 10. 1892, Vod any.

sõ Po ádn jsi m také posledn cuchal a peskoval, ml ím, proto0e to áste n zasluhuji. Byl jsem trochu nedbalý v korespondenci, pravda, ale nikdy bez p í iny. Jedna z t ch byla také, 0e jsem se styd l, 0e Ti po áte ten nápis na ty sokle neposílám. Dnes Ti iním kone n návrh, ale obávám se, 0e jsem zpatn inspirován. Není to tak lehké, má to býti stru né a rozumím-li dob e, nemá to být 0ádná reflexe osobní, nýbr0 jednoduže vysv tlení, popis jaksi toho, co ty postavy znamenají. K tomu jezť musí tam být slovo sVlast%aa to je taková nebezpe býti banálním a konvencialním, to slovo je strazn u nás noviná i kompromitováno! Bu jak bu , napízu Ti to a d lej co chcez.

Návrh:

sSvých velkých syn prach Vlast truchlíc prachu vrací.%o

sJich jména já sajíc vst íc v ným hv zdám volá.%o

Nelahodí-li sluchu Tvému sjásajíc vst íc%o mohlo by být sjich jména já sajíc vzak mezi hv zdy píze%o Volá je vzak sonorn jzí konec ne0 píze.%o

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 2. 11. 1892, Praha.

sMilý Julisi,

vyslovuji Ti nejvyzší svou spokojenost s krásným pr vodem k mým panák m. Je to krásné, poetické a tak v pravd monumentáln jednoduché. D kuji Ti tedy srde n !

Rád v ím, 0e to nebyl tak snadný úkol, n kolika slovy tak mnoho a p ípadn vyjád it. Pro druhou figuru z stanu p i 1. návrhu: sJich jména, já sajíc, vst íc v ným hv zdám volá%o proto0e se mi to nejen více zamlouvá, ale také mé práci více odpovídá.%o

Textová p íloha . 34

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, oboustrann , sign. J. Mauder, 12. 4. 1894, Praha.

sõ V poslední dob nem l jsem 0ádného klidu. Stav ly se sochy na Vyzehrad a m l jsem plnou hlavu nových projekt , z kterých kouká, uskute ní-li se, zajímavá práce i kone n jednou dost dobrý skzeft%o Co jsem posud pracoval, bylo vze a0 hanba bídn honorováno. Zvlázt ten slavný sSlavín%ostál mne mnoho krve. Výlohy byly p i té práci tak zna né, 0e sGenia%o jsem vlastn d lal zcela zadarmo a na ka0dou ze sedících figur p ípadlo konec konc pár bídných mozoln vyd laných stovek. Byla to sice hezká a zajímavá práce, ale na ob ti, které jsem jí p ivedl, budu dlouho jezt pamatovat.

1 Ti sd lit, 0e sslavná%okapitula zn ní
nápisu pro sochu sVlasti v nadzení%oneakceptovala a 0e jsem po
delzím boji musel povolit, jinak by Wiehl, a tím zase i já, nebyl
se do kal doplacení. Te tam tedy stojí po návrhu Karlacha:
sJich skutky, já sajíc, po v ky lidstvu hlásá%o

Soudím, 0e je ty sv né hv zdy%pálily. Nu jaká pomoc, pánu
bohu poru eno! Neutrhznez mi snad pro to hlavu?%o

Textová příloha . 35

LA PNP, fond Mauder, korespondence Julie Mauderové . přijatá,
dopis Julia Zeyera Julii Mauderové, dvojlist, perem,
oboustrann , sign. Jul. Zeyer, 19. 4. 1894, Vod any.

sõ P ijedu asi za átkem máje do Prahy a t zím se uvid t ty
sochy na Vyzehrad . Vy i te laskav Mauderovi, 0e jsem si
nestrhl hlavu kv li t m nápis m, ale mrzelo m to p ece jen, 0e
u0 nedovedu ani dv ádky napsat, aby je nemusili t i lidé
opravovat. Na té v ci nezále0í pan nic, ale prosím jen Maudera,
aby v bec ne ekl, 0e ta slova pochází ode mne, tak jak jsou,
fakticky mi nepat í, bojím se jen, aby to nep izlo do n jakého
referátu, a0 se bude o t ch sochách psát, to shlásání
lidstvu%ozdá se mi tak banální. A Mauder tedy o mn nemluví
a bude-li se náhodou n kdo ptát, a ekne, 0e to Karlach
skomponoval.%o

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . odeslaná, dopis Josefa Maudera Juliu Zeyerovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. J. Mauder, 22. 3. 1895, Praha.

sMilý Julisi!

Slíbil jsem pí. Náprstkové, že se s Tebou dohodnu v pí in zn ní nápisu na tu popelnici p. Náprstka. Navrhoval jsem: Popel Vojty Náprstka, MDCCCXXVI . MDCCCLIXIV.

Pí. Náprstková vřak si rozhodn p eje, aby jméno bylo v nominativu a bylo ka0dému i cizinci srozumitelné. A takté0 z tých0 d vod je proti monumentálním letopo t m v ímských cifrách. P eje si to asi takto: Vojta Náprstek, narozen (nebo rodilý?) v Praze r. 1826, zem el (nebo zem elý?) v Praze r. 1894, jeho0 popel zde ulo0en.

Tak T p kn prosím, bys to rozhodl, co0 si také pí. Náprstková p eje a poslal mi co nejd ív sv j návrh. A víz-li n co, co by hodilo se na druhou stranu, bude zas o jednu starost mén .%00

Textová p íloha . 37

LA PNP, fond Mauder, korespondence vlastní . p íjatá, dopis Julia Zeyera Josefu Mauderovi, dvojlist, perem, t i strany, sign. Julius, 26. 3. 1895, Vod any.

sMilý Maud e,

slyzel jsem u0 o churavosti pí. N.[Josefa Náprstková] a sama mi v era psala a vidím z jejího listu, tak prost psaném, bez deklamace, jak je hluboce nez astna. Nevím, p e0ije-li ta paní velký sv j zármutek! Je mi jí nevýslovn líto.

ím, že má být i ten nápis prostý a jednoduchý. Snad tak: Vojta Náprstek, narozen v Praze r. 1826, zemřel v Praze r. 1894, popel jeho odpovídá (i uloženo) zde.

Na tu zadní stranu snad jen několik slov, k. p.: Co z něho zbylo snad se vejde v nádobu malou, srdce jeho velké přece však nosilo v sobě celý svět.

Nemá-li nic lepšího, navrhni toto pí. Náprstkové, já budu zítra psát. Snad ale sama chceš něco navrhnout? Poraď se tedy s ní.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

obrazové přílohy

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)